

**Lowest Air Fares
For INDIA**

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

A.B. Travel Service

Ph: 847-630-2096

SELLING MOTELS IS OUR ONLY BUSINESS

**SUPER 8
Kansas**

50 Units, Interior Corridor
Manager's Apartment
Grossing-\$815,000
Asking- 3.4 Times

Jas Randhawa
510.406.5056

Bob Seth
408.807.9784

INDUS VALLEY INVESTMENTS

Worldwide Travel, Inc.

Established Since 1975. **IATA**

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

Ph: 734-525-7304

Toll Free: 800-504-3044

Lowest Fare Guaranteed

Tenth Year in Publication ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 10, Issue 16, April 18, 2009 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ: ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤਾਅਨੇ-ਮੇਹਣੇ ਭਾਰੂ

ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਾਲੇ ਸ਼ਬਦੀ ਜੰਗ ਜੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੀਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪਿਛਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਟਾਲਦੇ ਆ ਰਹੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਲੰਬੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਕਰਾਰੀਆਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਫੂਕ ਕੱਢ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ-ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਲੀਹ 'ਤੇ ਤੁਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 'ਬੁੱਢੀ ਪਾਰਟੀ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਗੁੱਡੀ ਪਾਰਟੀ' ਆਖ ਕੇ ਚੋਣ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਤਾਨੇ-ਮਿਹਣਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਠੱਪਾ ਲਾ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਕ ਧਿਰੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨਾਲ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਚਰਚਾ ਦਾ ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।" ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦਿਆਂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਦਮ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਹਿਣ ਬਾਰੇ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਬੁਰਾ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੇਰੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਖੁਦ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਜਦਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹਰੇਕ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 10 ਜਨਪਥ ਭੇਜਦੇ ਹਨ।"

ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਅਡਵਾਨੀ ਵਾਂਗ ਸਿਰਫ ਬੋਲਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਕੰਧਾਰ ਜਹਾਜ਼ ਅਗਵਾ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕਮਾਂਡੋ ਭੇਜੇ, ਆਪਣਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਤਿੰਨ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ ਨੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਨਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 12 ਉੱਤੇ)

ਅਜਲਾਨ ਸ਼ਾਹ ਕੱਪ ਜਿੱਤ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਵੈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਹਾਲ

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਲੰਬੀ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਏ ਅਜਲਾਨ ਸ਼ਾਹ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਨੂੰ 3-1 ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਹੋਏ ਪੰਜ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਚ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਰਤ ਨੇ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਖਾਧੀ। ਭਾਵੇਂ ਮਿਸਰ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੈਚ ਬਰਾਬਰ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਖਿਡਾਰੀ ਵਜੋਂ ਉਭਰਿਆ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਟੀਮ ਦੀ ਇਕ ਸਮਰੱਥ ਜਰਨੈਲ ਵਾਂਗ ਕਪਤਾਨੀ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਹਾਕੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਥੇ ਹੋਏ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਾਲੈਂਡ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ 2 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 1 ਗੋਲ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਚਾਰ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮੈਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਜਿੱਤੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਖਰੀ ਦੋ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਟੀਮ ਜੇਤੂ ਰਹੀ ਸੀ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਅਜਲਾਨ ਸ਼ਾਹ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਹੱਥੋਂ ਹੀ 2 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 1 ਗੋਲ ਨਾਲ ਹਾਰਿਆ ਸੀ। ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੇਡ ਪੱਧਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ

ਭਾਰਤੀ ਕਪਤਾਨ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੁਲਤਾਨ ਅਜਲਾਨ ਸ਼ਾਹ ਟਰਾਫੀ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ

ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਥੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹੋਏ ਦੋ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਰਾਬਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦਕਿ ਦੋ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਹ ਲੜੀ ਜਿੱਤ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਦੋ ਮੈਚ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾਏ ਸਨ। ਇਕ ਮੈਚ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੋਂ 3-5 ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮੈਚ

ਵਿਚ 2 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 5 ਗੋਲਾਂ ਨਾਲ ਹਾਰਿਆ ਸੀ। ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤਕ ਹੋਏ 17 ਮੈਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤ ਨੇ 6 ਮੈਚ ਹਾਰੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ 4 ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ, ਬਾਕੀ 7 ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਦੂਜੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮਿਆਰ ਵਿਚ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉੱਤੇ)

North American Truck Stop

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!!

**ਕੈਰੀਅਰ ਬਰਮੋਕਿੰਗ ਐਂਡ
ਕੈਰੀਅਰ ਯੂਨਿਟ
ਇੰਜਣ ਇਥੇ ਸਸਤੇ ਭਾਅ
ਉੱਤੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ**

**ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਸਰਵਿਸ
ਬਿਲਕੁਲ ਵਾਜਬ ਭਾਅ**

909-350-3310, 909-697-5808

balwindernats@yahoo.com

14320 Slover Ave., Fontana, CA 92337

ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਲੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਗੁਰ ਸਿਮਰ ਮਨਾਈ ਕਾਲਕਾ, ਖੰਡੇ ਕੀ ਵੇਲਾ॥
ਪੀਵਹੁ ਪਾਹੁਲ ਖੰਡੇਧਾਰ ਹੁਇ ਜਨਮੁ ਸੁਹੇਲਾ॥

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ
ਸਾਜੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ
ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ
ਦੀ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

Kang Associates

Fresh Subs Inc., Richmond VA Ph:804-338-7049

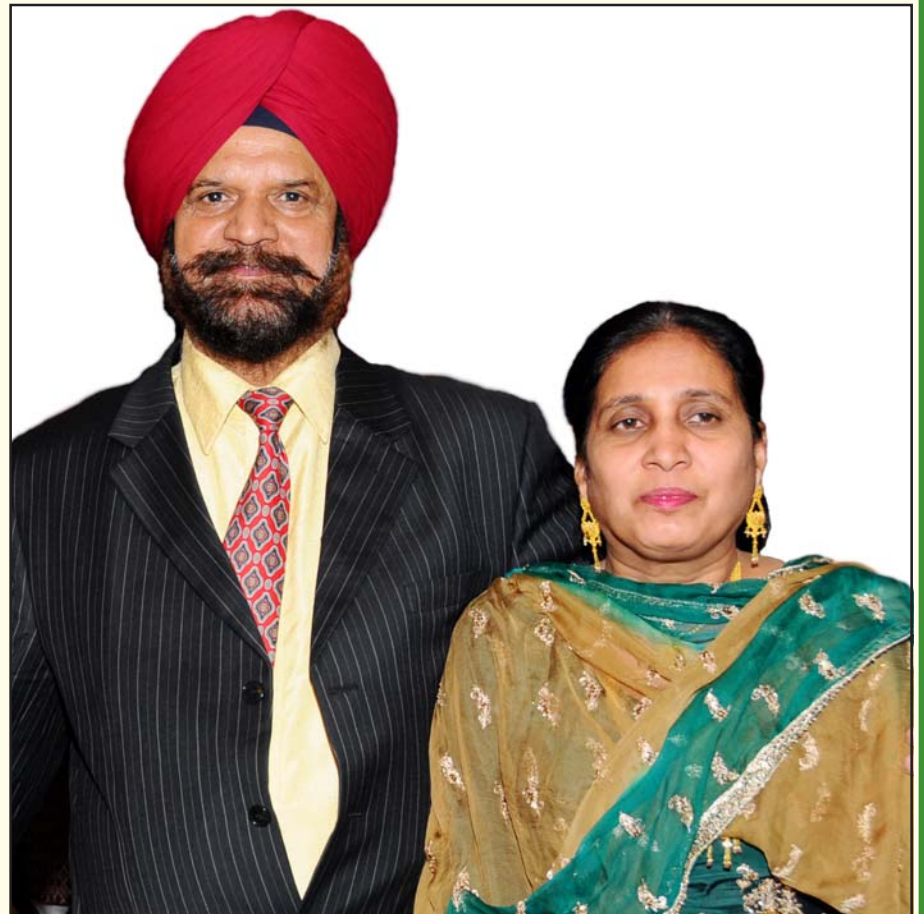

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਸਥਾਪਨਾ
ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ
ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਸਮੂਹ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ

**ਲੱਖ-ਲੱਖ
ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ**

ਸ. ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ

GIAN SINGH SEEHRA

Ph: 630-841-6537

CUSTOM CARPENTRY

ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ 'ਚ ਨਵੇਂ ਘਰ, ਰੂਮ ਅਡੀਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਕਿਚਨ, ਨਵੇਂ ਵਾਸ਼ਰੂਮ, ਸਾਈਡਿੰਗ ਤੇ ਰੀਕਰੀਏਸ਼ਨ ਰੂਮ, ਨਵੀਂ ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ, ਲੈਨਸਿੰਗ

4701 Pleasant Grove, Lansing, MI 48910 Ph: 517-272-0231

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਅਨਾਪੋਲਿਸ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਮਿਲਵਾਕੀ, ਡਿਟਰਾਇਟ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਸਕੀਗਨ, ਜੈਕਸਨ, ਫਲਿੰਟ, ਸਾਗੀਨਾਅ, ਕੈਲਮਜ਼ੂ, ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ

ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 18 ਅਪਰੈਲ 2009

ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕ ਕਲਾਕਾਰ ਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ, ਜੈਲੀ, ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ, ਹਰਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਦੀਪਕ ਢਿੱਲੋਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਵਿਰਕ, ਗੁਰਲੇਜ ਅਖਤਰ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦਿਓਲ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਗੇ।

Sponsors: Grill of India, Flint (MI) 810-230-7090

Ajay Badhwar Tax and Accounting Services 517-393-0720.

Sangath Foods, Lansing (MI) 517-333-6536

Trepcos Wholesale Groceries, 248-546-3661

Worldwide Travel 1-800-504-3044

**WESTERN
UNION**

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 18 ਅਪਰੈਲ 2009 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਸਵੇਰੇ 9.00 ਵਜੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੀਰਤਨੀ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਗੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਰਿਵਰਫਰੰਟ ਪਾਰਕ, (ਲੈਨਸਿੰਗ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਪਾਰਕ) ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਇਸੇ ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਪਰੇਡ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰੂਟ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਇਸੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਹੀ ਆ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰੇਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲਣਗੇ। ਪਰੇਡ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਰਿਵਰ ਫਰੰਟ ਪਾਰਕ (300 N. Grand Ave, Lansing, MI 48933) ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।

Cultural program will follow

- ★ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਗਤਕੇ ਦੀ ਟੀਮ
- ★ ਤਾਜ਼ਾ ਜਲੇਬੀਆਂ
- ★ ਗਰਮ ਗਰਮ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ

Free city parking across the Park on Capital Ave.

**Contacts: Gurudwara Sahib (517) 272-0231,
Ladi Multani (517) 204-4171, S. Balbir Singh (917) 214-8483**

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਬਾਬ) ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ

ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ
ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ ਦੀ

ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਧੂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨਾਲ

Balwinder Singh (Bob) Sandhu

847-809-4803

ਡੈਲਸ ਦਾ ਹਾਕੀ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਐਲ ਏ ਟਾਈਗਰਜ਼ ਨੇ ਜਿਤਿਆ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ (ਅੰਬੀ ਮਾਣਕੋ): ਦੇਸੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ (ਡਿਸਕ) ਵਲੋਂ ਇਥੇ 3 ਤੋਂ 5 ਅਪਰੈਲ ਦੌਰਾਨ ਕਰਵਾਏ

ਅਤੇ ਦੀਸੇ ਨੇ ਚੰਗੀ ਖੇਡ ਵਿਖਾਈ। ਐਲ ਏ ਟਾਈਗਰਜ਼ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਡੈਲਸ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਸੀ। 5 ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚ

ਜੇਤੂ ਟੀਮ ਟਾਈਗਰਜ਼ ਨਾਲ

ਗਏ ਹਾਕੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਝਾ ਕਲੱਬ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤਿੰਨ ਗੋਲਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਉਤੇ ਐਲ ਏ ਟਾਈਗਰਜ਼ ਟੀਮ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾ ਲਿਆ। ਯੂਲਿਸ ਸਬਰਬ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕੁਲ ਬਾਰਾਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੈਚ ਦੇ ਪੂਰਾ ਵਿਚ ਖੇਡੇ ਗਏ। ਟੀਮਾਂ ਫੀਨਿਕਸ, ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਫਰੀਮਾਂਟ, ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ, ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ, ਹਿਊਸਟਨ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡੈਲਸ ਤੋਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਵਿਚ ਕੁੰਡੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸੋਹਣੇ ਤਾਲ ਮੇਲ ਸਦਕਾ ਐਲ ਏ ਟਾਈਗਰਜ਼ ਸੂਚੂ ਵਿਚ ਹੀ ਤਿੰਨ ਗੋਲਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰਹੀ। ਮਾਝਾ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਕਈ ਪੈਲਨਟੀ ਕਾਰਨਰ ਮਿਲੇ ਪਰ ਉਹ ਇਕ ਹੀ ਪੈਲਨਟੀ ਕਾਰਨਰ ਨੂੰ ਗੋਲ ਵਿਚ ਬਦਲ ਸਕੀ। ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਬਲਜੀਤ ਬੱਲੀ, ਜੇ ਪੀ

ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਹਿਊਸਟਨ ਅਤੇ ਹੈਜ਼ਲੈਟ ਫੋਰਟ ਵਰਥ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਮੈਚ ਵਿਚ ਹਿਊਸਟਨ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਪੱਲੜਾ ਭਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਹਿਊਸਟਨ

ਵਲੋਂ ਖੇਡੇ ਗੱਭਰੂ ਸੋਨੀ ਨੇ ਚੰਗੀ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਬੌਬੀ ਬਰਾਤ ਮੋਗੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਵੀ ਹੈਜ਼ਲੈਟ ਫੋਰਟ ਵਰਥ ਵਲੋਂ ਖੇਡਦਿਆਂ ਕਈ ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ। ਡੈਲਸ ਵਿਚ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਕਬੱਡੀ ਮੈਚ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦਾ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠਾ ਹਾਲ ਰੇਡੀਓ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਸਟ ਅਮਰਜੀਤ ਵਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਭਾਟੀਆ ਅਤੇ ਵਿੱਕੀ ਹੀਰ ਨੇ ਸੁਣਾਇਆ। ਪੀ.ਟੀ.ਐਨ. ਮੀਡੀਆ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪਰਸਿਦਰ ਸੰਘੇੜਾ ਨੇ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਜਸ ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲ ਵਲੋਂ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਬਟਾਲਾ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ।

ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪੈਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਰੈਫਰੀਆਂ ਤਰਲੋਕ ਭੁੱਲਰ, ਕੈਮ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਪੀ ਜੇ ਭਾਟੀਆ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਵਿੰਦਰ ਹਾਰਵੀ ਨੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਵਿਚ ਡਿਸਕ ਦੇ ਮਨਸੂਰ ਸ਼ਾਹ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀ, ਵਿੱਕੀ ਹੀਰ, ਚਰਨਜੀਤ ਚੰਨੀ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਪਾਲ ਸਰਾਏ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਦੀਮ, ਅਨੁਜ ਅਤੇ ਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ।

ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਧਨੌਲਾ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਦੇ ਹਲਕਾ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਡਸਾ ਦੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਖਤਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਆਗੂ ਦਫਤਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਧਨੌਲਾ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਮਾਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਥਾਣਾ ਧਨੌਲਾ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਐੱਸ.ਐੱਚ.ਓ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਛਿੱਬਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤਹਿਤ ਕਬਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਬਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 188 ਆਈ ਪੀ ਸੀ ਅਤੇ 25/27/54/59 ਆਮਰਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਇੱਕ ਪਿਸਤੌਲ 32 ਬੋਰ ਤੇ ਪੰਜ ਕਾਰਤੂਸ ਜ਼ਿੰਦਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਦਫਾ 27 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰੋਂ 315 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਤੇ ਪੰਜ ਕਾਰਤੂਸ ਜ਼ਿੰਦਾ, ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ (ਕੋਨੀ) ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਬੋਤਲ, ਸ਼ਰਾਬ ਠੋਕਾ ਦੇਸੀ 45 ਬੋਤਲਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

SUPER TRAVEL

847-676-9090

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR,
CONTINENTAL AIR

JET AIRWAYS
DELTA, AIR INDIA,
KLM, LUFTHANSA.

For Emergency
Call anytime at

847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

India \$545
London \$250

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography

(with flush mount Album)

Live Video Display with Large Screens

DJ Service with Laser Lights

Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN

(725-7926)

(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767

E-mail: raj@syanvideo.com

or visit at: www.syanvideo.com

SIDHU & ASSOCIATES REALTY COMMERCIAL REAL ESTATE

GAS STATION, HOTEL, LIQUOR STORE
RESIDENTIAL REAL ESTATE IN ILLINOIS

ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ,
ਮੋਟਲ, ਹੋਟਲ,
ਲਿਕਰ ਸਟੋਰ ਅਤੇ
ਹੋਰ ਵਪਾਰਕ
ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ/
ਵੇਚਣ ਲਈ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਬਲਜੀਤ ਸਿੱਧੂ

Baljit (BJ) Sidhu, Broker

Cell: 630-862-0941

Fax: 630-423-4024

sidhu-realty@hotmail.com

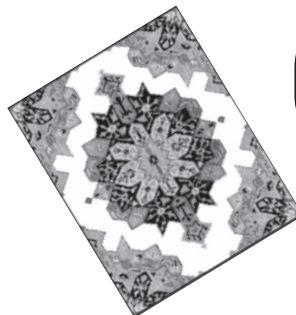
ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ

ਘਰਾਂ/ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ
ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਕਾਰਪੈਟ ਸਸਤੇ
ਭਾਅ ਪੁਆਉ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ
ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਰੱਗ ਹਰ ਇਕ
ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਿਚ, ਕੀਮਤਾਂ ਇਨੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ
ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਆਓ! ਦੇਖੋ ਅਮਰ
ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਚੋਣ ਭਰਪੂਰ
ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੋਅਰੂਮ

ਫਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੇ
ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਵਾਂਗੇ

Same day service in
Chicago and suburbs

Amar Carpets Inc

ਵੈਸਟਰਨ ਅਵੇਨਿਊ ਤੋਂ ਅਧਾ ਬਲਾਕ ਵੈਸਟ, 2423 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਕਾਲ ਕਰੋ : ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

Ph: 773-508-5253, 773-507-8043, Fax: 773-508-5249

Punjab Times

Established in 2000
10th Year of Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:

Amolak Singh Jammu

Astt. Editor:

Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:

Mandeep Singh

California Bureau:

Ashok Bhaura
(Bureau Chief)
925-752-8025
Tarlochan Singh Dupalpur
(408) 903-9952
Charanjit Singh Pannu
408-608-4961
Devinder Singh
(510) 750-5757
Shiara Dhindsa
661-703-6664
Director Bus. Relations:
Pritam S. Grewal
408-406-0703

Jalandhar Bureau:

Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-299-9200

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusetts, Washington, Kansas, Minnesota

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 75 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 350 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਚੋਣਾਂ ਸਿਰ ‘ਤੇ, ਰੌਲਾ ਗੌਲਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਗਾਇਬ

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ 7 ਮਈ ਨੂੰ ਪੈਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਗੇੜ ਵਿਚ ਚਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ, ਪਟਿਆਲਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪੁਆਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਭਾਵੇਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਧੂਮ-ਧੜੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਈ ਬੇਮੌਸਮੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹ ਸੂਤੀ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਗੜੇਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂ ਹੀ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਗਪੌੜ ਸੰਖ ਸੁਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਬਾਲਾਂ ਵਾਂਗ ਪਾਲੀ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਦਿੱਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਲ ਹੁਣ ਬਹੁਤੀ ਪੂਰਬੀਆਂ ਲੋਬਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਇਸ ਲਈ ਕਣਕ ਦੀ ਵਾਢੀ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਬਰ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕੰਬਾਈਨਾਂ ਨਾਲ ਫਸਲ ਵਢਾਉਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁੜ ਤੋਂ ਮੌਸਮ ਵਿਗੜਨ ਦੇ ਡਰੋਂ ਕਿਸਾਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫਸਲ ਸਮੇਟ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਵਾਢੀ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਗਿੱਲੀ ਸੁੱਕੀ ਧੂਸਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਹਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਂਡੂ ਸੱਥਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣਨ ਲਈ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ।

ਉੱਜ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਾਲੇ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਰੌਲਾ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੋਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਟਿੱਕਰਾਂ ਦਾ ਪੰਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਲਾਉਡ ਸਪੀਕਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰਿਕਸ਼ਿਆਂ, ਬ੍ਰੀਵੀਲਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਆਦਿ ਉਪਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ? ਉੱਜ ਜਾਪਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੇ 15 ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪੇਂਡੂ ਕਿਸਾਨੀ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਲਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੁਝ ਅਸਰਦਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਲੱਗਣਗੇ।

ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸ਼ਾਂਤ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਮੋਸ਼ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੇਲਾਗਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਾਪਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੰਮਕਾਰ ਦੀ ਰੁੱਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸੁਆਲ ਕਾਫੀ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਚੋਣਾਂ ਜਾਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਲ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਕਿਉਂ

ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਟੁੱਟ ਰਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਰਵੇ ਵਿਚ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਦਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ

ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਜ਼ਲਾਨ ਸ਼ਾਹ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ

ਇਕਸਾਰਤਾ ਏਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੰਨੀ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਅਜ਼ਲਾਨ ਸ਼ਾਹ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਮੈਚ ਮਿਸਰ ਜਿਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਟੀਮ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮੈਚ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਲਵੇਗਾ, ਪਰ ਮਿਸਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਮੈਚ 2-2 ਗੋਲਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਮੈਚ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਚੰਗਾ ਖੇਡ ਰਹੀ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ 3-0 ਨਾਲ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਮੈਚ ਵਿਚ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਟੀਮ ਫਿਰ 2-2 ਗੋਲਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਰਹੀ। ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਅਤੇ ਮਿਸਰ ਨਾਲ ਲੀਡ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਆਖਰੀ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਗੋਲ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਲੋਂ ਬਰਾਬਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਿੰਤਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਗੋਲ ਬਚਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕੱਪ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸਕਾਂਗੇ।

ਇੰਝ ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇਕ ਮੰਡੇ ਹੋਏ ਜਰਨੈਲ ਵਾਂਗ ਅਗਵਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਅਜ਼ਲਾਨ ਸ਼ਾਹ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਾਕੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਉਹੋ ਸ਼ਰਮਾਕਲ ਜਿਹਾ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜ਼ਲਾਨ ਸ਼ਾਹ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਵਿਚ

ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੋਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੁਲਨਾ ਜਲਦੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਹਾਲੇ ਵੱਡੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਏਸ਼ੀਆ ਕੱਪ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧੀਆ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਜਿੱਤ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਦ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਆਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉੱਜ ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਜਿੱਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵੈਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਬਝਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਉੱਪਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ।

ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਵਿਚ ਮਲੇਸ਼ੀਆਈ ਖਿਡਾਰੀ ਕੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀ ਅਰਜੁਨ ਹਲੰਪਾ ਤੋਂ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ‘ਚ

ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੌਮੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਹਣੇ-ਮਿਹਣੀ ਵੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਸਲਿਆਂ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਧਰ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ ਕਹਿ ਤਾਂ ਇਹੀ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣਗੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਸੁਣਾਈ ਜਿਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਆਮ ਮੱਧਵਰਗੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਜ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੇ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆਇਆ ਦਿੱਲੀ ਦੇਗਿਆਂ ਦਾ ਭਾਵੁਕ ਮੁੱਦਾ ਖੋਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਖੁੱਸ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕਦਮ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਪਰ ਵੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਕੋਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕੋਈ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਵਿਚੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਗਰੀਬੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਠੋਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡੰਗ ਟਪਾਉ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਿਲੇਗਾ। ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਟਾਈਟਲਰ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਬਰਾਬਰ ਆ ਗਏ ਹਨ।

ਜੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਬੇਹਤਰ ਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਕੋਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀਹ ਨੁਕਸ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉੱਜ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਖਿੰਡੀ-ਪੁੰਡੀ ਰਹੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵੀ ਬੇਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉੱਜ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸੈਕੂਲਰ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇਗਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਹੋਏ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਆਮ ਆਵਾਜ਼ ਉਪਰ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਮੂੰਹ-ਮੱਥਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਿਹਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਜੁਗਾਤ ਜ਼ਰੂਰ ਉਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ.ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ

ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਗਵਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਆਰਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਪਿਛੋਂ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜਾਤਾਂ, ਫ਼ਿਰਕਿਆਂ, ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇਹ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਵਾਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬਰਸਾਤੀ ਛੱਪੜ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਦਬੋ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਤਾਂ ਇਕ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਫ਼ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਹੁੱਸੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੂਲੇ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਕੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਕਮੁੱਠ ਰੱਖਣਾ ਮੇਰਾ ਟੀਕਾ ਹੈ। ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ (ਚੋਣਾਂ ਤਕ ਹੀ) ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਤ ਸਿਪਾਹੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ 'ਚ ਸਭ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾਂਗਾ।

ਪਛੜੀ ਜਾਤੀ ਕੰਬੋਜ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੇ ਅਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਸ. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜੇ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੰਨੇ ਦਿਨ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਮੈਂ ਚਲਾਵਾਂਗਾ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਛਿੜੀ ਚਰਚਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸ. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੋਧੀ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਹੱਕ 'ਚ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਲਾਟ ਨਹੀਂ ਲਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦਾ

ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪੰਜਵੇਂ ਤਨਖ਼ਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰੀਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਤਕ ਲਾਈ ਪਾਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫਿਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਵਧੇ ਹੋਏ ਸਕੇਲਾਂ ਤੇ ਗਰੇਡਾਂ ਦਾ ਲਾਭ

ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਲਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਸਮੇਤ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਆਉਣਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਚੋਣ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਚਰਚਾ ਵੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸੰਪੰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਥਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕਮਾਨ ਵਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੁਣ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਸੰਪੰਨ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹਾਈਕਮਾਨ ਸਥਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਰਨ। ਹਾਈਕਮਾਨ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਕਿਸੇ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਿਉਂਕਿ ਓ.ਬੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਕੰਪੋਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਦਰਮਿਆਨ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕਾਬਲਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੌਣੇ 3 ਸਾਲਾਂ ਪਿਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਭ ਕਾਂਗਰਸੀ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਸਕੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪੰਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਾਰਨ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਚਮਕਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਉਭਰੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਆਰਥਕ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਲੈਨਸਿੰਗ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਐਤਵਾਰ 12 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੱਲਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੌਕੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ

LOANS! LOANS!! LOANS!!!

- ✓ Commercial loans- any size, anywhere!
- ✓ Residential Loans
- ✓ Purchase/Refinance
- ✓ Houses/Gas Stations/Franchises/Motels
- ✓ Grocery/Liquor Stores
- ✓ Churches

Rajesh Gupta
414-322-5722 Cell

ABC Mortgage

6617 W. Capitol Dr. Milwaukee, WI 53216

414-462-2222 (Ph.)

e-mail: gupta@abcmortgage.biz

www.abcmortgage.biz

414-462-2220 (Fax)

Aero Travel & Tours Inc.

8401 N. Crawford Ave #105, Skokie IL 60076

A-R-C

Serving The Community Since 1981

Most Economical Fares & Confirmed Seats to Indian, Pakistan, Bangladesh, Europe and Middle East.

Consolidators For All Major Airlines

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

Toll Free: (800) 679-1328

or (847) 677-2021

e-mail: aerotravel@gmail.com

Desi Bazar

Now Proudly Serving You At Two Locations

916 E. Main Street #118,
Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040
Fax: 317-888-2050

6663 W Washington St
Indianapolis, IN 46231
Tel: 317-247-7240
Fax: 317-247-7250

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies
and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

COLDWELL
BANKER

KARN GILL

Canton, MI

LOAN OFFICER

(Evergreen Mortgage)

- New Purchase, Home Loans
- Existing Mortgage, Refinancing
- Lowest Possible Closing Cost, 0 Point
- Lowest Possible Bank Interest Rates
- Lowest Possible Monthly Payments

REALTOR

(Coldwell Banker Preferred)

- Help Buying a House -Help Selling a House
- Discount on Sale Commission Rates
- Trust, Honesty, Understanding PLUS

734-612-9984

KarnGill@Hotmail.com

www.KarnGill.com

Karn Gill

R K

Carpet & Flooring, Inc.

- *Commercial
- *Residential
- *Industrial
- *Sales
- *Installation
- *Cleaning
- *Repair

6346 N. Claremont Ave.
Chicago, IL 60659

Ravinder Singh Ravi

Ph. 773-761-6888

Fax: 773-761-6865

ਸਿੱਖ ਰੋਹ ਨੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਬਲੀ ਲਈ

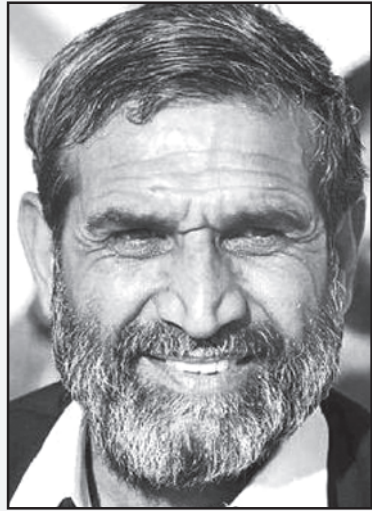
—ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸਿੱਖ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਆਏ ਹੜ੍ਹ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਆਖਿਰ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਕਬਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਖਤਮ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਐਲਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਾਰਦਨ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਲੰਘੀ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕੀਤਾ। ਸਬੰਧਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦਿਵੇਦੀ ਤੋਂ ਦੋਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਟਿਕਟ ਕੱਟਣ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਾ ਸਮਝਿਆ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਲੜਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ 'ਤੇ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਟਾਈਟਲਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਉਤੇ ਸਿਆਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਗਾਇਆ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਧਰਮਨਿਰਪੱਖ ਛਵੀ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਖਲਬਲੀ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ 'ਚ ਸੁਣਵਾਈ ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਟਾਲ

ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਰਾਕੇਸ਼ ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 28 ਤੇ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ

ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ

ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੋਈ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਕ ਹੋਰ

ਮੁਜ਼ਰਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਣੀਵਾਲਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼

ਦੋਨੋ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਸਨ—ਦਿਵੇਦੀ

ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੁਲਬੰਗਸ 'ਚ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਕੋਲ ਸਨ। ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਾਈਟਲਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।

ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਉਚਿਤ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਟਾਈਟਲਰ ਵਲੋਂ ਸੌਂਪੀ ਉਸ ਸੀ ਡੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 3 ਨਵੰਬਰ 1984 (ਦੰਗਿਆਂ ਵਾਲਾ ਦਿਨ) ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਐਚ ਐਸ ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਵਲੋਂ

ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਸ. ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁਧ ਮਾਮਲਾ ਨਾਨਾਵਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ

ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ

ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਾਈਟਲਰ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਭਵਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸ. ਫੂਲਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ

ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੇ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਘਰ ਸੱਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਪਾਕ ਸਾਫ਼ ਦਸਦਿਆਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ 1999 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਐਨ.ਕੇ.ਐਡਵਾਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਮਿਲੀ ਸੀ ਉਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਸਣੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੁਕੀ?

ਟਾਈਟਲਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ, “ਮੀਡੀਆ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ (ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ) 'ਚ 1999 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਐਨ.ਕੇ.ਐਡਵਾਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਰੋਸ ਨਹੀਂ ਜਤਾਇਆ ਗਿਆ।” ਅਪਣੇ ਵਿਰੁਧ ਗਵਾਹ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਟਾਈਟਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ੁਦ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ।”

ਯਾਦ ਰਹੇ ਲੰਘੀ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਦੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਰਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਵਲੋਂ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਈਂ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਖੁੱਸਣ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਇਕ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਮੁੱਦਾ ਖੁੱਸਿਆ

ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਟਿਕਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਆਗੂ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ।

—ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਟਿਕਟਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੈਰ ਮੁੜ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਟਿਕ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਹੱਲਾ ਵਿੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਗ ਵੀ ਉਠਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਤਲ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਵਰਗਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ।

ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਟਿਕਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਆਗੂ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਖੁਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਖੁੱਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਰੱਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਲੰਘੀ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਕਹੀ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਰੀਪੋਰਟ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਹੁਤੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਰਖਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਕਈ ਜਾਂਚ ਰੀਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 25 ਸਾਲ ਲੰਘ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਯਾਦ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੀ ਕੀਤਾ?

ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਾ

ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ

ਤੋਂ ਲੋਕ ਲਗਭਗ 15 ਸਾਲ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਗੈਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਰਹੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਕਦੇ ਵੀ ਮੂੰਹ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਕੈਪਟਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਹੀ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਕਿਉਂ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਰਹੇ? ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੁਆਈ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਦੰਗੇ ਕਰ ਕੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਜ਼ਾਰਾਂ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਵਾਇਆ। ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਦੇ ਉਠਾਇਆ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਕੁਝ ਸਮੇਂ 'ਚ ਹੀ ਕਈ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਪਰ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਜਲਦੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾ ਕੇ ਟਿਕਟਾਂ ਰੱਦ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਤਾਂ

ਕੈਪਟਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਚੁੱਕਿਆ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ 'ਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਇਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ 13 ਦੀਆਂ 13 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਚੜ੍ਹਤ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੱਟ, ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦੇ ਮਾੜੇ

ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਦਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੈਪਟਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰਾਂਸਪੇਰੈਂਟ, ਕੇਬਲ ਨੈਟਵਰਕ, ਚਾਰੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰੇਤੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ—ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੈਪਟਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਾ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਵਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਲਈ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਉਧਰ ਟਾਈਟਲਰ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਦਲਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕ ਗਈ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਹੁਣ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਔਲ ਦੀਆਂ ਪਟੌਲ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਦੀ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਕਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮਿਹਣੇ ਮਿਹਣੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਅਚੰਝੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਉਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵੀ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਲਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਧਾ ਸਬੰਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਪਰਾਣ
ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਕੀ ਜਾਨ

ਚੋਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਦੇ ਸਾਜੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

Easy Travel Inc.

ਸਸਤੀਆਂ ਹਵਾਈ
ਟਿਕਟਾਂ

7191 Camelot Drive, Canton, MI 48187 Fax: 866-908-6663
www.easytravelinc.net info@easytravelinc.net

ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ
ਦੀ ਸੇਲ

Consolidator of Major Airlines
Lowest price to India

Detroit-Delhi-\$520
Chicago-Delhi-\$500
New York-Delhi-\$310

***Hurry
special
fare
expiring
soon***

Washington DC-Delhi-\$450
Indianapolis-Delhi-\$500
Cincinnati-Delhi-\$460

*Please call us for the lowest fare
from your city to india*

*Taxes and fees extra(380-450)
terms and conditions apply.*

Tel: 734-451-9526, Toll Free 866-51-INDIA

ਬਦਿੰਤਜ਼ਾਮੀ ਅਤੇ ਮੌਸਮੀ ਕਹਿਰ ਵਿਚ ਪਿਸਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ

—ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰੀਨ

ਖੇਤੀ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਵਿਸ਼ਾਖੀ 'ਤੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਅਨਾਜ ਦੀ ਕਟਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜ਼ਰੀਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਸਮੀ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਹੁਣ ਜਿਥੇ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਕਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਬੇਮੌਸਮੀ ਬਰਸਾਤ, ਔਲੇ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਸ਼ਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਬਾਰਿਸ਼ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਹੀ ਪਤਾ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗੇਗਾ, ਪਰ ਇਕ ਮੋਟੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਗਭਗ 20,000 ਏਕੜ ਕਣਕ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 88 ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਅੱਧੇ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 40 ਕਿਲੋ ਕਣਕ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਡੇਢ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੇਮੌਸਮੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਖੜੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਸਮਾਨ ਥੱਲੇ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਣਕ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਹਿਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਬਦਿੰਤਜ਼ਾਮੀ ਕਾਰਨ ਮੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਗੋਦਾਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭਿੱਜ ਰਹੀ ਕਣਕ ਲਈ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ?

ਬਾਰਿਸ਼ ਦਾ ਕਹਿਰ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੌਸਮ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਘਾਟੇ ਦਾ ਸੱਦਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਆਮਦਨ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ਾਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਤਮਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਡਰਾਉਣੇ ਅੰਕੜੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿਤ ਨੂੰ

ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪੂਲ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਾਧੂ

ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਚੱਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 20-25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਇੰਨਾ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਖੇਤੀ ਤਾਂ ਕੀ,

ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾਲ ਪੰਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਵੀ ਲੁਪਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਥੱਲੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2005-06 ਵਿਚ ਰਾਜ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 1.86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਰ 5.78 ਫੀਸਦੀ। ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 2007-08 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ

ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਥੋੜੀ ਉੱਪਰ ਰਹੀ।

ਖੇਤੀ ਥੱਲੇ ਰਕਬਾ ਘਟਣ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਖੜੋਤ, ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਘਟਣ, ਖੇਤੀ ਵਖਰੇਵਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਲਗਭਗ 40 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕਾਰਗਰ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਾਹਮਣੇ ਅਨਾਜ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਣਕ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਈ ਵਾਰੀ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭੰਡਾਰਣ ਦੀ

ਸਮੱਸਿਆ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 785.7 ਲੱਖ ਟਨ ਕਣਕ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ 226 ਲੱਖ ਟਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਕਣਕ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਿੰਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 110 ਲੱਖ ਟਨ ਨਵੀਂ ਫਸਲ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ 50 ਲੱਖ ਟਨ ਕਣਕ ਦੇ ਭੰਡਾਰਣ ਦੀ ਹੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸੰਸਦੀ ਸਮਿਤੀ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭੰਡਾਰਣ ਤੱਕ ਉੱਚਿਤ ਸੰਭਾਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਕਣਕ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਲ ਫਸਲ ਦਾ ਲਗਭਗ 30 ਫੀਸਦੀ ਭਾਗ ਇਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਸਮਾਨ ਤਲੇ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਰੂਰਤੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਗੋਦਾਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬਾਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਣਕ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਤਾਂ ਕੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਵੀ ਖਾਣ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਦੁਰਭਾਗ ਵਸ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਖੇਤੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਰੀਬ 65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਬਾਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ 76 ਲੱਖ ਟਨ ਕਣਕ ਖਰੀਦਣੀ ਪਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਭੰਡਾਰਣ ਦੇ ਅਭਾਵ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਾਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ

ਡਿਟਰਾਇਟ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ): ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ 30 ਮਾਰਚ, 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਕੈਨੇਡਾ) ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਿਥੇ 27 ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੇ ਖੰਡੇ-ਬਾਟੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ

ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸੰਨ 2006 ਦੀ ਦੀਵਾਲੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਇਮਾਰਤ 2008 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਇਸ ਗੁਰੂ

ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਪਰਵਾਹ ਚਲਾ ਕੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੰਡੇ-ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਵਾਲੇ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਲੰਬੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ

ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਲੋਂ ਕਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੁਫਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਥੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਸਾਢੇ ਛੇ ਏਕੜ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਘਰ

ਘਰ 'ਚ ਇਹ ਤੀਸਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਸਮਾਗਮ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ www.singhsabhaofmi.org ਤੋਂ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ 734-397-7281 ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਦਾ ਰੋਸਾ ਖਤਮ, ਮੁੜ ਕੇ ਬਾਦਲ ਹੋਣ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਮਰਹੂਮ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਦੀ ਸੈਕਟਰ-9 ਸਥਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਿਖੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੇਟੇ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੂਹਣੀ ਮੋੜ ਕੱਟਦਿਆਂ ਮੁੜ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੰਨੀ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣ ਵੇਲੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੁਣ ਮੁੜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੱਦਮ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।

ਲੰਘੀ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮੀਂ ਜਸਜੀਤ ਬੰਨੀ

ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੈਂ ਉਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਬੈਠਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਮੁੜ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।"

ਸ੍ਰੀ ਬੰਨੀ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਟਿਆਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜਨਗੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੇਗੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਲੰਘੀ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਬਨੂੜ, ਲਾਲੜ, ਡੇਰਾਬਸੀ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਅਖੀਰ ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।

ਉਧਰ ਬੰਨੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਓਂ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਬਨੂੜ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਾਉਣ ਤੇ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਬੰਨੀ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਵੀ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਯਤਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਫਾਹੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ

ਜਲੰਧਰ : 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ 'ਚ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਸਿੱਧੇ ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਹਵਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖਾਂ ਪਾਰ ਹੋਈ ਫਿਰਦੀ ਹੈ।

ਰੇਲ ਰੋਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਧੁੰਮਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕਬਿਤ ਕਤਲਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਧੁੰਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਦੀ

ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਜਾਂ ਸੱਜਣ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਫਸਰ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਹੈ ਉਹ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਇੰਝ ਹੀ ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਇਹ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਫਾਂਸੀ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਬਾਬਾ ਧੁੰਮਾਂ ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਇਕ ਅਣਭੋਲ ਸਿੱਖ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਆਪਣੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਲਾਈਨ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਉਹ ਆਪ ਦੇ ਬੇੜੀਆਂ 'ਚ ਸਵਾਰ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦੇਹਰੇ ਮਾਧਦੰਡ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਭ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਹੈਰਾਨ ਹਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਮੱਕੜ ਨੇ

ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ

ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਕੁਮਾਰ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਈ ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਫਸੇ ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਬਾਰੇ

ਹੁਣ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਾਹੜੀ-ਕੇਸ ਅੜਿੱਕਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਪੱਗ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਇਕ ਸਿੱਖ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਮੌਕੇ ਪੱਗਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਸੇਵ ਕਰ ਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ (ਡਾਕਟਰ) ਤੇ ਸੈਕਿੰਡ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਤੇਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਤਨ (ਦੰਦਾ ਦਾ ਡਾਕਟਰ) ਫੌਜ ਦੇ ਉਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਫੌਜੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵੇਲੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੈਪਟਨ ਕਲਸੀ

ਤੇ ਸੈਕਿੰਡ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਤੇਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਣੀ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਪਣੇ ਸਿੱਖ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਿਆ।

ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭਰਤੀ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਭਰੋਸਾ ਗਲਤ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕੈਪਟਨ ਕਲਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਕਿ ਫੌਜ ਅਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅਪਣੇ ਧਰਮ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਚੋਂ ਇਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਕਲਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਧਰਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਸਿੱਖ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1981 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਨੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਧਾਰਮਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿਤੀ ਸੀ ਪਰ 1981 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਛੋਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਕਰਨਲ ਅਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ (ਡਾਕਟਰ) ਤੇ ਕਰਨਲ ਜੀ.ਬੀ ਸਿੰਘ (ਦੰਦਾ ਦਾ ਡਾਕਟਰ) ਪੱਗ ਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਵਿਚ 25 ਸਾਲ ਤਕ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ 2008 ਵਿਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੈਪਟਨ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ ਤੇ ਸੈਕਿੰਡ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਤੇਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਤਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਕਾਸ ਮੰਚ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦਸਤਾਰ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੰਚ ਦੇ ਸੂਪਰਸਤ ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਘੇ ਅਗੂ ਡਾ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਦੰਦਾ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਸੈਕਿੰਡ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਤੇਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਤਨ, ਡਾ. ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ ਨੂੰ ਦਸਤਾਰ ਲਾਹ ਕੇ ਅਤੇ ਕੇਸ ਕਟਾ ਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਉਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜੋ ਫੌਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਫੌਜੀ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਬਣਨਗੇ।

ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਕਾਇਦਾ ਪਰੇਡਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰਾ ਸਰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਠਨ ਸਿੱਖ ਕਲੀਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਲੰਘੀ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਾਸਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਸਮੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸਮੇਤ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਸਕਣ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸਮੇਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਦਲ-ਬਦਲੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਲਾ ਜਾਰੀ

ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ : ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਦਲ ਬਦਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀ ਦਲ ਬਦਲੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਡੀਂਗਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ 'ਬੁੜੀ ਮਰ ਗਈ', ਕੁੜੀ ਜੰਮ ਪਈ ਟੱਬਰ ਉਡੇ ਦਾ ਉਡਾ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਕਹਾਵਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੱਚ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਫਫੜੇ ਭਾਈਕੇ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਆਲੀਵਾਲ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ ਸ. ਫਫੜੇ ਭਾਈਕੇ ਨੇ ਇਕ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ 18 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 1977 ਤੋਂ 1980 ਤੱਕ ਸਟੇਟ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 1985 ਵਿਚ ਐਮ ਐਲ ਏ ਤੇ 1986 ਤੋਂ 1989 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਐਨਾ ਸਮਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਗੂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਤੇ ਉਹ ਮੁੱਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਪੀ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਆਲੀਵਾਲ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਮੌਕੇ ਜੈਕਾਰੇ ਛੱਡੇ ਗਏ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਤੇ ਮਾਯੂਸ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਲੀਵਾਲ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਉਪਲਬਧੀ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇਆਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਆਲੀਵਾਲ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਣਾ ਵੀ ਮੁਨਾਸਬ ਨਾ ਸਮਝਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆ ਪਰ ਬਾਕੀ ਜ਼ੋਰ ਗਾਲਿਬ ਦੀ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ

ਜਲੰਧਰ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸੰਪੰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੂਨ ਜਾਂ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 5 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਚੱਲੇਗਾ ਪਰ ਇੰਨਾ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਉਪ ਚੋਣਾਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਗਰਮੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਗਭਗ ਠੱਪ ਹੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਸਾਬਕਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸਵ. ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਨੂਰਮਹਿਲ ਸੀਟ ਵੀ ਖਾਲੀ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਜੀਠਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿੱਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ. ਆਲੀਵਾਲ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਚ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਧਰ ਲੰਘੀ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਰਾਰਾ ਝਟਕਿਆ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਗੂ ਸੁਖਰਾਜ ਨੱਤ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੱਤ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਇਕ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਨੱਤ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਨੱਤ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਣਇੰਦਰ ਉਸ ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਖਰਾਜ ਨੱਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 7 ਸਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਬਿਤਾਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਣਡਿੱਠ ਹੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ

Punjabi Dhaba

Fine Indian Cuisine

ਅਸੀਂ ਨਾਨ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਤੰਦੂਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਤੁਹਾਡੇ ਟੇਬਲ ਤੇ ਪਰੋਸਦੇ ਹਾਂ

Restaurant & Banquet Hall

2525 W. Devon Ave., Chicago IL 60659

Lunch & Dinner Buffet

ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਪਾਰਟੀ ਬੁਕ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੇਵਾ ਲਈ ਦੇਵ ਜਾਂ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

773-262-2080, 773-764-9392

MICHIGAN WORKS
APPROVED!

ALL★STARS

★ TRUCK DRIVING SCHOOL INC ★

151 MILITARY ST. ★ DETROIT, MI 48209

313-841-2222

CDL A, B, P & S
WITH AIR BRAKE

NO WAITING!

CDL LICENSING IN JUST 3 WEEKS!

WE ARE AFFILIATED WITH NWLB

WE OFFER FULL TIME, PART TIME, AND WEEKEND
CLASSES TO ACCOMMODATE YOUR SCHEDULING NEEDS

★ Assist in job placement

★ Flexible hours, fit your schedule

★ More than 25 years experience

★ UP TO \$750 TO \$950 PER WEEK!

★ REFRESHER COURSES AVAILABLE

★ ONE-ON-ONE TRAINING

VISIT US ONLINE AT ALLSTARSCDL.COM

EMAIL US AT WWW.ALLSTARSTRUCKSCHOOL@YAHOO

ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਵਿਰੁਧ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੋਏ ਦੋ ਕੇਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਾਬਤੀ ਦੇਵੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਮੁਸੀਬਤਾਂ 'ਚ ਘਿਰਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਿਰੁਧ ਲੰਬੀ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਕਿਸ਼ਨਗੰਜ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਵਰਤਣ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਤ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੇੜੇ ਅਪਣਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਉਤਾਰਨ 'ਤੇ ਚੋਣ ਜਾਬਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਪਿਛੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਅਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਵਰਤਣ ਨੂੰ ਰੋਕ ਰੇਲਰ ਨਾਲ ਦਰਜ ਦਿੰਦੇ।

ਫਿਰਕੂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਜੰਮਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ-ਲਾਲੂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚਾਹੇ ਇਸ ਦਾ ਅੰਜਾਮ ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਫ਼ਿਰਾਕ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸ਼ਨਗੰਜ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਿਰੁਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 153 ਅਤੇ 125 ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਸੀ. ਡੀ. ਵੇਖੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਰਾਹੀਂ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੀ. ਡੀ. ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ. ਡੀ. ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਤੈਨਾਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਰੀਪੋਰਟ

ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫ਼. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ

ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਵਰਤਣ ਗਾਂਧੀ ਵਿਰੁਧ ਅਪਣੀ ਟਿਪਣੀ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੇਲਰ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੇਲਰ ਹੋਣ ਦਰਤਨ ਤੋਂ ਸੀ। ਲਾਲੂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਝਾੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਖਰੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ

ਡਰਦੇ।

ਲਾਲੂ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਫ਼ਿਰਕੂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਖ਼ਸ਼ਣਗੇ। ਲਾਲੂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, “ਵਰਤਣ ਗਾਂਧੀ ਹੋਵੇ, ਅਡਵਾਨੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੰਘ ਪਰਵਾਰ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਮੁੜ ਅਪਣੀ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲ 'ਚ ਫ਼ਿਰਕੂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਆਂਗੇ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਤੋੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਤੋੜਨ ਦਿਆਂਗੇ।”

ਲਾਲੂ ਵਿਰੁਧ ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ ਉਦੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਨੂੰ ਟੇਹ ਹੈਲੀਪੈਡ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੇੜੇ ਉਤਰਵਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਚੋਣ ਜਾਬਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਗੜਵਾਹ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਵਿਰੁਧ ਐਫ਼. ਆਈ. ਆਰ. ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਗੜਵਾਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਚ ਦਰਜ ਐਫ਼. ਆਈ. 'ਚ ਕੇਸ ਨੰ. 101 ਤਹਿਤ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਦੇ ਪਾਇਲਟ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰਾਬਤੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਲਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿਪਣੀ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਧਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੀ. ਡੀ. ਦੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਬਿਆਨ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਰ. ਬਾਲਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਹ ਸੀ. ਡੀ. ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਣ ਗਾਂਧੀ ਜੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਅਜਿਹੀ ਟਿਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਤੁਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਪਿਛੋਂ ਹੀ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨਗੇ।

ਚੋਣਾਂ: ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤਾਅਨੇ-ਮੋਹਣੇ ਭਾਰੂ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਬਣਾਈ ਸੀ, ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇਗਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਕ 1180 ਨਿਹੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਇਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

‘ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਆਈ.ਕੇ. ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵਗੌੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ।

ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਗੂ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਕਹਿ ਕੇ ਨਵਾਂ ਵਿਵਾਦ ਛੇੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਵਾਡਰਾ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਜੋ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਜਵਾਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ 125 ਸਾਲ ਦੀ ਬੁੱਢੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ 'ਤੇ ਬੋਝ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਬੁੱਢੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹਾਂ? ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਨੌਜਵਾਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਹਨ।

ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦੇ ਇਸ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਚਿੜ੍ਹ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਬੁੱਢੀ ਨਹੀਂ ਗੁੱਡੀ ਕਾਂਗਰਸ ਕਹਾਂਗਾ। ਇਕ ਚੋਣ ਜਲਸੇ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਮੇਰੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਥਾਂ ਗੁੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਕਹਾਂਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਇਸ ਤਾਜ਼ਾ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਨੇ ਬੇਹੁਦਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁੱਢੀ ਜਾਂ ਗੁੱਡੀ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਬਲਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਾਰੂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਾਜਸੀ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਤੁਲਤ ਤੇ ਪਾਏਦਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਨਾਂਹਪੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਭੇਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋਕ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਅਜੋਕੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ 'ਚ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਪੱਖੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਖ਼ਤ ਚਣੌਤੀ

ਪਟਨਾ : ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇ ਸੂਰ੍ਹਾਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ.) ਨੂੰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ 7 ਸੀਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਨੇ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਆਪਣੇ ਗਠਜੋੜ ਸਹਿਯੋਗੀ ਲੋਕ ਜਨ-ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਛੱਡੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦੋ, ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਕ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਨੂੰ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਨਵੀਂ ਹੱਦਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਮਈ ਇਕ ਨਵਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਹਲਕਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕੁਝ ਖੋਹ ਜਾਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਥੋਂ

ਗੋਪਾਲਗੰਜ ਦੇ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਸਾਂਸਦ (ਸਾਧੂ ਯਾਦਵ) ਬੇਤੀਆ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਜੇ ਲਾਲੂ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਰਾ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਦੀ ਸਾਂਸਦ ਬਣੀ ਕਾਂਤੀ ਸਿੰਘ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਚੋਣ ਹਲਕਾ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਰਾਕਟ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਨੇ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਆਏ ਮਹਾਬਲੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ। ਲਾਲੂ ਨੇ ਆਰਾ ਅਤੇ ਨਵਾਦਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੀਟਾਂ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦੋਸਤੀ ਲਈ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਨੇ ਜਾਤੀ ਸਮੀਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਗਯਾ ਤੋਂ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਜਿੱਤ 'ਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਦੇ ਮਹਾਂ ਦਲਿਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਲਟਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਹਾਨਾਬਾਦ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਂਸਦ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਗੋਪਾਲਗੰਜ ਦੇ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਸਾਂਸਦ (ਸਾਧੂ ਯਾਦਵ) ਬੇਤੀਆ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਜੇ ਲਾਲੂ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਰਾ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਦੀ ਸਾਂਸਦ ਬਣੀ ਕਾਂਤੀ ਸਿੰਘ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਚੋਣ ਹਲਕਾ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਰਾਕਟ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣੀ

ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਨੇ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਆਏ ਮਹਾਬਲੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ। ਲਾਲੂ ਨੇ ਆਰਾ ਅਤੇ ਨਵਾਦਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੀਟਾਂ ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦੋਸਤੀ ਲਈ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਨੇ ਜਾਤੀ ਸਮੀਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲਾਲੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ.-ਲੋਕ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਗਠਜੋੜ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਭਰੋਸਾ

ਲੋਕ ਜਨ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਯਾਦਵ-ਮੁਸਲਿਮ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸੂਤਰ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ)-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਥੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਜਿਥੇ-ਜਿਥੇ ਅਸਫਲਤਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਲਾਲੂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ.-ਐਲ.ਜੇ.ਪੀ. ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਅਡਵਾਨੀ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਸਲਿਮ ਰਵਾਈਆ ਹੈ, ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹਵਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਲਾਲੂ-ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਦੀ ਜੋੜੀ ਜੁੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਲੂ ਵਲੋਂ

ਇਥੇ ਵੀ ਬਹੁਕੋਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਵਿਚਾਲੇ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਕਾਰਨ ਭਾਜਪਾ ਬੋਝਾ ਸੌਖਾ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੇੜ ਵਿਚ ਬਸਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪ੍ਰਵੀਨ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਮੋਦ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅ-ਪੋਚ ਪਤਾ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਫ਼ਿਕਸਰ, ਡੀਲਰ, ਡਬਲ ਡੀਲਰ ਅਤੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਘੜਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਧਰ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੋਪੀਨਾਥ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖ਼ਰ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਵੇਂ ਆਈ? ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਮੋਦ ਮਹਾਜਨ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਵੀਨ ਮਹਾਜਨ

ਪ੍ਰਮੋਦ ਮਹਾਜਨ

ਕੋਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਿਤਾਬ ਮੁਤਾਬਕ, “ਪ੍ਰਮੋਦ ਬਾਹਰੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਦੋਹਰੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸਨ।” ਪ੍ਰਵੀਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੋਦ ਇਕ ਹੰਕਾਰੀ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਵਰਕਰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ।

ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸੀ। ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਮੋਦ ਦਾ ਅਕਸ ਇਕ ਮਾਹਰ ਸੰਚਾਲਕ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਫੰਡ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦਾ ਸੀ ਪਰ

ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੀਨ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਵੋਰਲੀ ਸਥਿਤ ਪੂਰਣਾ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਫਲੈਟ ਨੰਬਰ 1201 ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੋਦ ਅਪਣੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵੀਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਾਰੰਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਆਮ ਕਿਤਾਬ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਵੀਨ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਰਿ ਅਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਪਾਇਆ ਮੁਆ ਜੀਵਾਇਆ ਫਿਰ ਬਾਹੁੜਿ ਮਰਣੁ ਨਾ ਹੋਈ॥

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਤੇ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਰੋ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ
ਵਿਸਾਖੀ ਮੁਬਾਰਕ !

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ
ਲਖ ਲਖ ਵਧਾਈ

ਚਿੜੀਓ ਸੇ ਮੈਂ ਬਾਜ ਤੁੜਾਊ।
ਤਬੈ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਹਾਊ ॥

Harjinder Singh Khangura (President), Amardev Singh Badesha, Parmider Singh Walia, Balbir Singh Baidwan, Ravinder Singh Khaira, Jinder Singh Benipal, Jaswinder Singh Jassi, Satnam Singh Minhas, Lalli Nijjar, Jodh Singh Sidhu, Rajinder Singh Virk, Sukhwinder Singh Mander, Hardeep Singh Gill, Rachpal Singh Khangura, Pritpal Singh, Deepa Badesha, Babbi Bath, Tirath Singh (Captain Kabaddi Team)

Shere Punjab Sports & Cultural Club, Chicago

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 18 ਅਪਰੈਲ, 2009

ਇਨਸਾਫ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਬਰਾਬਰ - ਇਕ ਮਨੌਤ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦਾ ਸਹੀ ਕਦਮ

ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਭਖੀ ਚੋਣ ਸਿਆਸਤ ਇਕਦਮ ਵਿੱਲੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਭਾਵੁਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਐਸਾ ਧੁਮਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆਤਮਕ ਪੈਂਤੜੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਖੀਰ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਭਾਰੂ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਇਸ ਲਿਸਟ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵੋਟ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕਲੇਸ਼ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਘੜਵਾਂ ਸਬੂਤ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਇੰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਟੇਢੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਸੌਦੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਾਲੇ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਉਹ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਭੁਗਤਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅੰਦਰੇ ਗਤੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਾਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਭੁਗਤਣਗੇ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਦੈਨਿਕ ਜਾਗਰਣ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਭਏ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਨੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇਰ ਨਾਲ ਹੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਦਰੁਸਤ ਫੈਸਲਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲਣ ਵਿਚ ਹੀ ਭਲਾ ਸਮਝਿਆ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੇਗੀ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨਿਟ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇੰਜ ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਲਘ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਐਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਫੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਹਮਲਾ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਕ ਲਹਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਣਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਿਕਟਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਹਵਾ ਬਣਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਉਂਜ ਇਹ ਇਕ ਇਤਫਾਕ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੇਟੇ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਨੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਫੁੱਟ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਗਏ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲੱਕਤਾ ਜਿਹੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੜ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਜੰਗ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਮੁਹਿੰਮ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਦਿੱਕਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪੈਂਤੜਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜੁਆਬ ਦੇਣੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਵੀਂ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਧੇਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਕਲ ਆਏ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਫਿਰ ਕੈਪਟਨ ਨਾਲ ਬਣਨ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਦੇ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਆਸਅਰਾਈਆਂ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ: ਫੁਕਰਿਆਂ ਦੀ ਛਿੱਤ ਪਈ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ “ਉਪਲਬਧੀ” ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ 543 ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 16 ਮਈ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਸਵਾ ਸੌ ਕਰੋੜ ਵਾਲੀ ਵਸੋਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੋ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ “ਫੁਕਰਿਆਂ ਦੀ ਛਿੱਤ” ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕਾਂਗਰਸ ਭਵਨ ਅੰਦਰ ਅਜੋਕੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਵਲ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਛਿੱਤਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ “ਸਿੱਖ

ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਤਰਕਾਰ

ਫੁਕਰੇ” ਇਸ ਛਿੱਤਰ ਦਾ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ਕੁਝ ਏਦਾਂ ਹੈ ਕਿ “ਸ਼ੇਰਾਂ ਮਾਰਾਂ ਮਾਰੀਆਂ-ਗਿੱਦਤ ਕਰਨ ਕਲੋਲਾ।”

ਜਗੀਰਦਾਰੀ ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਬੜਾ ਵਡਿਆ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਭਾਗ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚੁਣਨ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਸਲਾਹ ਕੇ ਅਨੇਕ ਗੁੰਝ ਲਿਖ ਮਾਰੇ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਪੱਛਮ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਜੇ ਦੇਖਣੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜੋਕੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਲ ਧਿਆਨ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਈ ਨੂੰ ਹੋ ਗਏ

61 ਸਾਲ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਪਾਤਾ ਏਨਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਬੋਰਜ਼ੁਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆਵਾਂ, ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਤੇ ਬੇਮੁਹਾਰੇ “ਸਭਿਆਚਾਰ” ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰ ਭਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ, ਚੋਰ-ਬਾਜ਼ਾਰੀ, ਠੱਗੀ, ਕਤਲੇਆਮ, ਕੈਂਸਰ ਜਿਹੇ ਰੋਗ ਪਨਪ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਜਿਹੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਧਾਤ ਦਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਰਗੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਆਦਿ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਤੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉਪਜਦੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕੇਵਲ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਨਮੂਨੇ ਲੈ ਕੇ ਤਜਰਬੇ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਮੋਹਰ ਵੀ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੱਜ ਰਹੇ ਢੋਲਾਂ ਵਲ ਕਿਸੇ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਵਿੱਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਪਏ 14000 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਵਲ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਪਈ। ਚੋਣਾਂ ਰਹੇ ਕਿ ਬੇਫ਼ੋਰਜ਼ ਤੋਪ ਸੌਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੋਢੀ ਨਹਿਰੂ ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ “ਭਾਰਤ ਰਤਨ” ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਖਾਤਾ ਵੀ “ਲੋਟਸ” ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਬੇਫ਼ੋਰਜ਼ ਸੌਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। “ਲੋਟਸ ਬਾਵਾ” ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਆਪ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਜੀਵਨੀ “ਮਾਈ ਟਰੱਬ” ਵਿਚ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕੌਣ ਫਰੇਲੇਗਾ ਸਵਿੱਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ? ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਹੱਦ ਹੈ 20 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਚੋਣ ਵਿਚ ਇਹ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ ਆਏ ਦਿਨ “ਪ੍ਰੋਬ” ਜਿਹੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ “ਫੁਕਰੇ” ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਾਧਨ ਬਣੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਬਾਨੀ ਜਿਹੇ ਖ਼ਰਬਪਤੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਨੇ। ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੈਲੀਪੈਡ ਹੈ। ਭੁੱਖਮਰੀਆਂ ਅਤੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 1.50 ਲੱਖ ਅਤੇ ਇਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਸਾਰੇ ਗਵਰਨਰਾਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਹੈ। ਕਹਿਣਾ ਏਨਾ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਕਮ ਬਣੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਨੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਅੱਖਰ “ਫੁਕਰੇ” ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੁਲ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 71 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ। ਰਾਜੀਵ ਤੇ ਸੋਨੀਆ ਦਾ ਬੇਟਾ ਰਾਹੁਲ, ਜਿਹਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ ਅੱਠ-ਦੱਸ ਕਰੋੜ ਨਵੇਂ ਵੋਟਰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੜਵਾ ਦੇ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਣਗੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੂਰਖਤਾ ਭਰੇ ਨਿਰਣੇ ਉਸ ਦੇ

ਗਿਰਦ “ਕਿਚਨ ਕੈਬਨਿਟ” ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਅਚਨਚੇਤ ਬਿਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਚਰਚੇ ਦੇ ਉਹ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਆ ਵੜਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ‘ਚੋਂ ਫੁਲਕਾ ਛੱਕ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਮੁੜ ਗਿਆ। ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਬੀਨ ਵਜਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, “ਬੱਸ ਜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੁਲਾਹ ਹੋ ਗਈ।” ਜਿਸ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਦਾਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ, ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿੱਖ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲੱਗੀਆਂ, ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿੱਖ ਬਹੁ ਬੇਟੀਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਵੀ ਲੁੱਟੀ। ਉਸ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਇਕ ਡੁਗਡੁਗੀ ਵਜਾ ਕੇ ਇਹ ਰਾਗ ਅਲਾਪ ਗਿਆ ਕਿ “ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੁਲਾਹ ਹੋ ਗਈ।”

ਚੋਣਾਂ ਰਹੇ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਦਾ ਇੰਦਰਾ, ਫੌਜੀ ਜਰਨੈਲ ਵੇਦਿਆ ਆਦਿ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਹਿਸਾਬ ਚੁਕਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਮਗਰੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੇ ਸਿੱਖ ਸਾਡੇ ਗਏ ਅਤੇ ਚਿੱਟਾ ਪਾਉਡਰ ਸੁੱਟ ਸੁੱਟ ਕੇ ਅੱਗਾਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਲੁੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਲਕੱਤੇ ਤੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉੱਤਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਅੱਖਰ ਕਹੇ ਕਿ, “ਇਨ ਸਾਲੋਂ ਕੋ ਜਲਾ ਦੇ।” ਸਾਰਾ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੇਖਾ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਇਹੋ ਹੀ ਤੁੱਕ ਵਰਤਦੇ ਨੇ ਕਿ, “ਜਬ ਬੜਾ ਦਰਖਤ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਤੋ ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਹੈ।”

ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਿਨੌਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹਿਸਾਬ ਮੰਗਿਆ ਤਾਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਟਾਲਮਟੋਲ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਜਰਨੈਲ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਛਿੱਤਰ ਸੁੱਟਿਆ, ਮਾਰਿਆ ਨਹੀਂ। ਤਰਬੱਲੀ ਮੱਚ ਗਈ ਤੇ ਗੱਲ ਜੁੜ ਗਈ, ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਛਿੱਤਰ ਨਾਲ, ਉਹ ਸੁੱਟਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਿਆ, ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੇਵਾਂ ਛਿੱਤਰਾਂ ‘ਚ ਫਰਕ ਸੀ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਇਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੇ ਸਿਧ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਯਾਦ ਆ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੀ ਲੜੀ ਦਾ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਮੁੱਢ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਬੰਧੇ ਹੋਏ ਮੁੱਢ ਦਾ ਚਰਚਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇਗਾ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਦੀ

ਬੇੜੀ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਡਗਮਗਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ

ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਮਹਿਤਾ) ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਰੇਵਾਲ ਆਦਿ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਾ ਕੇ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ, ਸੜਕਾਂ ਆਦਿ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸਿਸਕੇਰਿਆ। ਕਾਮਯਾਬੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਦੋ ਕਾਤਲ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਖੁਸ਼ ਗਈਆਂ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਜੜੇ ਪੁੱਜਤੇ ਤੇ ਦੁੱਖੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਫੁਲਕਾ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜਦ ਟੀ.ਵੀ. ‘ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਸੀ, “ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਮਾਰ ਗਿਆ?”। ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਉੱਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਰਾਜ ਘਰਾਣੇ ਵਲੋਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮਰੱਥਕਾਂ ਨੇ, ਜੋ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਵੀ ਦਨਦਨਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਤਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਹ ਬਣ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿਚ ਹਨ “ਫੁਕਰੇ।”

ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਟੱਕਰ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ-ਅਭਵਾਨੀ ਸਮਰੱਥਕ ਹਿੰਦੁਤਵੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਸਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ “ਨਾਲ ਕਰਾੜਾਂ ਦੇਸਤੀ, ਕੂੜੇ ਕੂੜੀ ਭਾਏ” ਪਰ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਮਾਇਆ, ਗੱਦੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹੋ ਲੋੜ ਹੈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਮਰਿੰਦਰਕਿਆਂ ਨੂੰ। ਸਾਰੀ ਖਿੱਚ ਹੈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਰਾਜੇ ਬਣਨ ਦੀ। “ਲੋਕਤੰਤਰ” ਪਵੇ ਢੱਠੇ ਖੂਹ ਵਿਚ। ਗਰੀਬੀ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਪਾਤਾ ਵਧੀ ਜਾਏ ਕੀ ਫਰਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਖ਼ੁਦਕਸ਼ੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿਣ, ਲੋਕ ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ ਰਹਿਣ। ਭਾਵ “ਕੋਈ ਮਰੇ ਕੋਈ ਜੀਵੇ-ਸੁਥਰਾ ਘੋਲ ਪਤਾਸੇ ਪੀਵੇ।”

ਸੰਖੇਪ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਹੰਢਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਤੀ ਗਰੀਬ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਹੋ ਦੁਖਾਂਤ ਹੈ। ਬੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੇ ਦਮਗਜੇ ਮਾਰੇ ਜਦ ਤਾਈਂ ਆਗੂ ਦੀ ਛਵੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ, ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਕਾਮਰੇਡ ਵੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਢਹਿੰਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਨੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਵੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਲਾਹਨਤ ਪਾਓ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸੋਚ ਨੂੰ।

ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਟੱਕਰ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਅਭਵਾਨੀ ਸਮਰੱਥਕ ਹਿੰਦੁਤਵੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਸਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ “ਨਾਲ ਕਰਾੜਾਂ ਦੇਸਤੀ, ਕੂੜੇ ਕੂੜੀ ਭਾਏ” ਪਰ ਬਾਦਲਕਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ?

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਬੇਬਾਕੀ ਬਨਾਮ ਬਕ ਬਕ

ਲੱਤਾਂ ਵਿਚ ਜਾਨ ਜਦੋਂ ਹੈ ਨੂੰ ਸੀ ਖਲੋਣ ਜੋਗੀ,
ਡੀਂਗਾਂ ਕਾਹਤੋਂ ਮਾਰੀਆਂ ਓਏ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭੜੋਲਿਆ।
ਰਾਜ-ਮਦੁ ਵਿਚ ਮਗਰੂਰ ਹੋਏ ਨੇਤਾ ਅੱਗੇ,
ਦਿਲ ਵਾਲਾ ਦੁੱਖੜਾ ਤੂੰ ਕਾਹਨੂੰ ਸੀ ਫਰੋਲਿਆ।
ਸ਼ੇਖ-ਚਿੱਲੀ ਨਾਲੋਂ ਰੱਤੀ ਘੱਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ,
ਥਾਪੀ ਮਾਰ ਆਖੇ ਜਿਹੜਾ ‘ਮੈਂ’ ਤਾਂ ਝੋਟਾ ਚੋ ਲਿਆ।’
ਪੱਛੋਤਾਵਾ ਪਵੇਗਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪੱਲੇ ਵਿਚ ਉਹਦੇ,
ਕੱਢੀ ਮੂੰਹ ‘ਚੋਂ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜੇ ਪਹਿਲੋਂ ਨੂੰ ਸੀ ਤੋਲਿਆ।
‘ਬੰਨੀ’ ਦੀ ਬੇਬਾਕੀ ਨਿਰੀ ਬਕ ਬਕ ਬਣੀ ਉਦੋਂ,
ਬਾਦਲੀ-ਬਨੇਰੇ ਮੁੜ ਬਹਿ ਕੇ ‘ਤੇਤਾ’ ਬੋਲਿਆ।

ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ-ਪੱਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ

ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਤਿੰਨ, ਖੱਬੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸੱਜੇ, ਸਾਡੀ ਬਾਤ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਬਾਤ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਪੁੱਛਣੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਪੀਰ-ਪੈਗੰਬਰ, ਨੇਤਾ ਜਾਂ ਬਾਬਾ ਨਹੀਂ ਬਹੁੜੇਗਾ। ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਕ ਤਾਕਤਵਰ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਉਸਾਰਨ ਦਾ! ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹਰੇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੋਟ ਪਾ ਸਕੀਏ।

ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਕਤਲ-ਨਾਮੇ ਬਣੇ ਹੀ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਛਾਪੇ ਅਤੇ ਬੜੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਜ਼ਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਤਲ-ਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਚੁੱਧਿਆਹਟ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿਕਨੀ ਚੋਪੜੀ ਹੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਜੜ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੇ-ਖ਼ਬਰ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ-ਪੱਤਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਤਲ-ਨਾਮੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ-ਪੱਤਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਹੁੰਦੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ-ਪੱਤਰ ਬੜੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਬਿਜਲਈ ਮੀਡੀਏ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ (ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਰਾ-ਪੱਤਰ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ) ਸਾਡੇ ਕਤਲ-ਨਾਮੇ ਹੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੂਠ-ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਕੇ ਸਾਡਾ ਖੂਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੁਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਪਿਛਲੇ 62 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੜੀ ਛੱਲੇਦਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲਾ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਲੁਭਾਉਣੇ ਵਾਅਦੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ-ਪਿਆਰ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇਰੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਨਿੱਜੀ ਮੁਢਾਵ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਸਤੇ ਲਾਲਚ-ਪੱਤਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨਾਮਣੇ ਵਾਲੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁਝਿੰਗੀ 'ਚ ਫਸਾਉਣ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜੋ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਇਹ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਛਪੇ ਹੋਏ ਟੁਕੜੇ ਸਿਰਫ ਮਨ ਨੂੰ ਭਟਕਾਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ-ਮਾਤਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਆਪ ਭੁੱਲ ਕੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭੁੱਖ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੇ ਆਟਾ ਤੇ ਸਸਤੀ ਦਾਲ ਦੀ ਸਕੀਮ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਰਾ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਪਾ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੀਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹੀ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਗਰੀਬ ਨਹੀਂ ਸਨ?

ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਲੋਕ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਹੋਏ ਹਨ? ਇਸ ਦੇ ਰਾਜ-ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮਹਿੰਗਾਈ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਵਗ

ਤੁਰੀ ਸੀ। ਕੀ ਉਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਚਲਾਈ, ਸਿਰਫ ਸਰਵੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਅੰਗ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਨੱਸ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਅਡਵਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਫੁੱਟ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ, ਸਾਰੇ ਧਰਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਵੰਡ ਪਾ ਕੇ ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਉੱਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫਿਰਕੂ ਦਲਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਰਮ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਕੇਵਲ ਕੁਰਸੀ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਮੁੜ ਯਾਦ ਆ

ਸੁਖਜਿੰਦਰ

ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲਾ ਬਾਬਾ ਵੀ ਆਪਣਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜਨਤਾ ਲਈ ਕਈ-ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਫ਼ਨੇ ਸਿਰਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਹੀਂ ਅਪਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ, ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉਭਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਇਹ ਕਾਰਜ ਰਾਜ ਠਾਕਰੇ 'ਅਮਰੀ ਮੁੰਬਈ' ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਤੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਵਿਚ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲ ਕੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਇਸਾਈਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਹਿਰ ਫੈਲਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਈ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ 1947 ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ। ਤਦੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਵਲ ਧੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਜਾਚੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1947 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਅਜੇ ਵੀ 'ਵੰਡੇ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾ ਕੇ ਸੱਤਾ ਵਲ ਲਲਚਾਈਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ 57 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੱਤਾ। ਹਰ ਵਾਰ ਵੋਟਾਂ

ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਰਥਾਤ ਆਮ ਜਨਤਾ ਲਈ ਕੇਵਲ ਖ਼ਰਚੇ ਦਾ ਬੋਝ ਲੈ ਕੇ ਆਈਆਂ ਹਨ।

ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਵੇਲਾ ਬੜਾ ਹੀ ਅਜੀਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਵੀਆਂ ਯਾਰੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਮਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵੈਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਮੋਰਚੇ, ਨਵੇਂ ਗੱਠਜੋੜ, ਸਿਧਾਂਤਹੀਣ ਭਾਸ਼ਣ, ਮਸ਼ਖਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਲਾਲੂ ਵਰਗੇ ਨੇਤਾ, ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਪਾਸਵਾਨ ਵਰਗੇ ਨੇਤਾ, ਜੋ ਹਰੇਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੀ ਮਾਇਆ, ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅੱਗ ਉਗਲਦੀ ਬੋਲੀ, ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵੜ-ਵੜ ਕੀਤੇ ਚੋਚਲੇ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ ਦੀ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਤੇ ਰਾਮਦੇਵ ਵਰਗੇ ਕਈ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਧੇ-ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣਾ ਆਦਿ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਨ, ਜੋ ਹਰ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਰਾਜਸੀ ਚਿਤਰਪੱਟ ਉੱਪਰ ਸਾਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਜੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਨਾਂਅ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਦਿ ਵਿਚ ਲੁਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਲਮਤਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਲਮਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਇਕ ਵੀ ਨੇਤਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਨੇਤਾ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਜਿਹਾ ਧਨ ਵੀ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਹੀ ਪਿਆ ਲੱਭੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਪਿਆਰੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕੁਰਸੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਹੈ। ਕੁਰਸੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਸਿਰਫ ਕੁਰਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਇਕ ਪਾਵੇ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਖੂਨ, ਇਕ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਵੇ ਵਿਚ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ।

ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਤਿੰਨ, ਖੱਬੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸੱਜੇ, ਸਾਡੀ ਬਾਤ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਬਾਤ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਪੁੱਛਣੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਪੀਰ-ਪੈਗੰਬਰ, ਨੇਤਾ ਜਾਂ ਬਾਬਾ ਨਹੀਂ ਬਹੁੜੇਗਾ। ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਕ ਤਾਕਤਵਰ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਉਸਾਰਨ ਦਾ! ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹਰੇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੋਟ ਪਾ ਸਕੀਏ। ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕੀਏ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਰਾ, ਚਾਰਾ, ਧਰਮ ਦਾ ਭਰਮ, ਜਾਂ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਭਰਮਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਮਸਲੇ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ 20 ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ, ਮਤਲਬ ਜੀ-20 ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਲੰਡਨ 'ਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਏ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਹੱਲ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰਕ ਪਹਿਲ

ਤਪਨ ਭੌਮਿਕ

ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਤਮਾਮ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਈ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕ ਰਾਏ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੇ। ਜੀ-20, ਜਿਹੜਾ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ, ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਹਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਜੀ-20 ਦੇ ਸੰਮੇਲਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਿੰਦਾ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਜੀ-20 ਦੇ ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮੀਦਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।

ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਇਸ ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਤੋਂ ਇੰਨਾ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਮੀਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਹਿਜ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਨਿਹਿਤ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ) ਨੂੰ ਇਸ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਦੇ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਉਭਰਣ ਲਈ 1100 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਮਦਦ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼ (ਆਈ.ਐਮ.ਐਫ.) ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਦਦ

'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੇਟਿੰਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਅਸਲ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਦਮ ਵੀ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 36 ਕਰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਗੁਪਤ ਰਵੱਈਏ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਆਸਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜੀ-20 ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਛਾਪ ਛੱਡ ਸਕਣ। ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੀ-20 ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਤਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਪੇਰੈਂਸੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸਿਖਰਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸਹੀ, ਜੀ-20 ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੈ।

ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮਹਿਜ ਇਕ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪਹਿਲ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੀ-20 ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਰੇਗਾ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੇ

ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਸਕਣ। ਬਾਕੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕਾਂ ਮਸਲਨ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ, ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਜੀ-20 ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਜੁਟਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਕੇਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਿਕ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜੁਟਾਉਣ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਿਚਕਿਚਾਉਂਦੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਘਰੇਲੂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਆੜੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦੂਜਾ, ਇਕ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਆਈ.ਐਮ.ਐਫ. ਨੂੰ ਫੰਡਿੰਗ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਆਸਾਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ।

ਜੀ-20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦੀ ਅਸਲ ਪਰਖ ਇਸੇ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੇਟਿੰਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਹੱਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਐਮ.ਐਫ. ਦੀ ਫੰਡਿੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਵਿਆਪਕ ਮਸਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੀਕਰਣ ਦੇ ਪੁਨਰਵਿਵਸਥਾਪਨ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਬਹੁਧਰੁਵੀਕਰਣ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੌਰ

ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਹਵਾ ਮਿਲੀ, ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਕਰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਕੇ ਜੀ-20 ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਭਟਕਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਮਸਲਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਤੀ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਵੀ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿਵਾਏ ਹੇਜ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਤਰਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕੰਟਰੋਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਸਲਾ ਵਿੱਤੀ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿੰਦਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਤੋਂ ਹਾਲਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਪੈਕੇਜ ਕਾਰਗਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਪੂਰਣ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਦਰਕਾਰ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀ-20 ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਮੋੜਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਵੀ ਸਮੁੱਚਿਤ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਬੋਧੀ ਸਮਝ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੀ-20 ਨੇ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਸਮਰਪਣ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ। ਕੀ ਉਹ ਇਹ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਦੋਹਾ ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2009 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਣਗੇ? ਇਸ ਨਾਲ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵਪਾਰਕ ਉਦਾਰੀਕਰਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ।

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਦਿਲ ਠੰਢਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਮਰੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਮਗਜ਼-ਪਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਹਨੂੰ ਸਮਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰਾਂ! ਲੇਕਿਨ ਘਰ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਖਾਣੇ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਉੱਪਰ ਪਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਇਕ ਕੋਨੇ 'ਤੇ ਛਪੀ ਹੋਈ ਖ਼ਬਰ ਨੇ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਪੂਰੀ ਖ਼ਬਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਵੇਗ ਫਿਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋ ਗਿਆ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ, ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰੋਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਣੀ ਪਈ। ਇਹ 'ਕੰਮ ਨਿਬੇੜ' ਕੇ ਚੁੱਕ ਲਈ ਕਲਮ! ਇਹ ਮਰੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਕੌਣ ਹੋਣ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਵਦਿਆਂ ਮੈਂ 'ਹੋਊ ਪਰੇ' ਕਹਿ ਕੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਕਿਹੜੀ ਖ਼ਬਰ ਨੇ ਕਲਮ ਚੁਕਵਾਈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਤਫ਼ਸੀਲ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਲੜੀਫਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਕੁਝ ਕੁਰਖਤ ਲਫਜ਼ ਬੋਲਣੇ ਪਏ।

ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਗਾਉਣ-ਵਜਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਲਗਾਇਆ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਖਾੜਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਬਾਪੂ ਸਟੇਜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ ਕੇ ਗਾਇਕ-ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ- "ਭਾਈ ਬੀਬਾ, ਤੇਰਾ ਪਿੰਡ ਕਿਹੜਾ ਐ?" ਕੁੜੀ ਵਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ, ਪੈਦੀ ਸੱਟੇ ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪਿੰਡ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੁਣ ਕੇ, 'ਹਾਂ' ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਪੇਂਡੂ ਬੋਲਿਆ- "ਅੱਛਾ, ਤਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਕਹਿੰਨਾ..." ਮੁੜ ਕੇ ਫਿਰ ਬਾਪੂ ਨੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਰਦ-ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਅੜਾ-ਪੜਾ ਪੁੱਛਿਆ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣ ਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ- "ਠੀਕ ਐ ਠੀਕ ਐ, ਤਾਂਹੀਉਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਨਾ..."

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਬਾਪੂ, ਗਾਇਕ-ਮੰਡਲੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਥਰੂ-ਟਿਕਾਣੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੀ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 'ਤਾਂਹੀਉਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਨਾ' ਵਾਲਾ 'ਗੁੱਝਾ-ਵਾਕ' ਉਚਾਰੀ ਗਿਆ।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੇ ਇਸ ਵਚਿਤਰ-ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਖਿੜ ਕੇ ਗਾਇਕ-ਟੋਲੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢ ਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ- "ਭਾਈਆ, ਤੂੰ ਸਾਡੇ 'ਕੱਲੇ' 'ਕੱਲੇ' ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ 'ਤਾਂਹੀਉਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਨਾ' ਵਾਲਾ ਫਿਕਰਾ ਬੋਲੀ ਜਾਨੈਂ। ਹੁਣ ਜ਼ਰਾ ਤੂੰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇ ਕਿ ਤੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਨਾ ਐ?" ਬੜੇ ਇਤਮੀਨਾਨ ਨਾਲ ਮੁੱਛਾਂ ਸਵਾਰਦਿਆਂ ਬਾਪੂ ਬੋਲਿਆ- "ਮੈਂ ਏਹੀ ਕਹਿੰਨਾ ਵਾ ਕਿ ਐਨੇ ਸਾਰੇ ਕੰਜਰ ਇਕੋ ਪਿੰਡ ਦੇ ਤਾਂ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ!"

ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ 'ਮੈਟਰ' ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਪੇਂਡੂ ਭਾਈਏ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੁਸੈਲੇ ਲਫਜ਼ ਬੋਲਣੇ ਪਏ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਵੇਦਨਾ, ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਬੀਤੀ 14 ਮਾਰਚ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਰਹੀ ਫਲਾਈਟ 'ਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਆਪਣੇ ਲਾਗਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਲਈ ਹੋਈ ਟੈਕਸੀ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਵਾਟ ਸੀ.ਡੀ. ਪਲੇਅਰ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਸੀ।

ਪਰ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨ ਸਮੇਂ ਦਿੱਲੀਉਂ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸਨੇ ਡੈੱਕ ਔਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰ, ਜੋ ਕੁਝ ਅੱਜ ਕਲ 'ਗਾ ਰਹੇ' ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਮੌਰਤਾ ਵੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮਜ਼ਬੂਰੀ-ਵੱਸ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਮੈਂ, 'ਧੜੱਕ ਧੜੱਕ-ਦੜ੍ਹ-ਦੜ੍ਹ' ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲੈਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਹੁਣ

ਗੱਡੀ ਵਿਚੋਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਂਦਾ? ਕਸੀਸ ਜਿਹੀ ਵੱਟ ਕੇ ਮੈਂ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇ ਸਵੇਰੇ, ਬਿਨਾਂ ਗੀਤ ਵਜਾਇਆਂ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਹੁਣ ਮੁੜਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਪੈ ਗਈ?

"ਹੁਣ ਰਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਐ!" ਬੇ-ਪ੍ਰਵਾਹੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। 'ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਾਂ ਚਾਹ ਜਾਂ ਕੋਫੀ ਦਾ ਕੱਪ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ!' ਮੇਰੀ ਇਸ ਬਿਨ-ਮੰਗੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਅਣ-ਸੁਣੀ ਕਰ ਛੱਡਿਆ।

ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਦਫਾ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਦੀ ਬਰਾਤ ਨਾਲ ਗਏ ਹੋਏ ਦਾ ਮੇਰਾ ਬਰਾਤ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨਾਲ ਇਸੇ ਗੱਲ ਪੰਗਾ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਡੈੱਕ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਜਿਦ ਨਾਲ, ਬੱਸ ਬੈਕ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ, ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਢੇਰਾਂ 'ਚ ਫਸਾ ਲਈ। 'ਤੂੰ-ਤੂੰ ਮੈਂ ਮੈਂ' ਤੱਕ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ ਉਦੋਂ।

ਇਸ ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਕਿਆ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਮਾਯੂਸ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਆਖੇ ਤੋਂ ਉਸਨੇ

ਲਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕੋਈ ਸੁਣਨਯੋਗ ਗਾਣੇ ਵੀ ਲਾਏਗਾ ਹੀ। ਲੇਕਿਨ ਮੇਰੀ 'ਆਸ' ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੁਪਾਲਪੁਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਵੀ ਬੁਰ ਨਾ ਪਿਆ! ਤੀਸਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਾਂ ਰਾਮਕਲੀ ਅਨੰਦ ਵਿਚ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੁੰਦਿਆਂ 'ਏ ਸੁਣਹੁ ਮੇਰਿਹੋ' ਆਖਦਿਆਂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੋਇਐ- '...ਸਾਥੇ ਸੁਣਨੇ ਨੇ ਪਠਾਏ ਸਰੀਰਿ ਲਾਏ ਸੁਣਹੁ ਸਤਿ ਬਾਣੀ।' ਪਰ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਤਿਬਾਣੀ ਦੀ ਜਗਹ 'ਮਿਸ ਪੂਜਾ' ਦੀ ਬਕਵਾਸ ਸੁਣਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ।

ਨਾਕੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਮਾਲਕ ਇਸ ਗਾਇਕ-ਕੁੜੀ ਉੱਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਅਪਾਰ-ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ! ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਧੂਹ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼, ਮਾਨੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਭਾਂਡਾ!! ਪਰ ਇਸ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੋਇਐ ਮਨੁੱਖੀ ਗੰਦ-ਮੰਦ!!!...ਕਹਿਰਾਂ ਦੀ ਬਦਬੂ, ਸਤ੍ਹਿਆਂਦ ਮਾਰਦਾ ਮਲ-ਮੂਤਰ। ਜਿਸਨੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਧਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਕੱਚਾ ਠੀਕਰ ਬਣਾ ਹੋਇਐ। ਜਿਹੜੇ ਬੇ-ਹੱਦ ਇਖਲਾਕਹੀਣੇ, ਨਿਸੰਗ ਅਤੇ ਕਾਮ-ਭੜਕਾਊ ਫਿਕਰੇ, ਇਹ ਗਾਇਕ ਕੁੜੀ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ

ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ 'ਬੇ-ਹਯਾ ਲੇਖਕ' ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੁੱਝ ਵੰਨਗੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।

ਬਤੌਰ ਮਾਸੂਕ, ਆਪਣੇ ਆਸ਼ਕ ਨੂੰ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਹਿੱਕ ਬਾਪੜ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਜਾਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਬੁੱਧੂ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲਈ, ਅੱਠ ਵੱਜ ਕੇ ਪੱਚੀ ਮਿੱਟ 'ਤੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਜ਼ਰੂਰ-ਬਰ-ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂਗੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਗੀਤ ਵਿਚ ਪੂਜਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਹਣਾ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ 'ਤੇ ਗੇੜੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦੇ? ਕੀ ਹੁਣ ਪੈਟਰੋਲ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਏ? ਅਗਲੇ ਗੀਤ ਵਿਚ ਹੁੱਬ-ਹੁੱਬ ਕੇ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਅੱਧੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਯਾਰ ਬੇਲੀਆਂ ਨੂੰ 'ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ.' ਰਾਹੀਂ ਪਿਆਰ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਦੀ ਹਾਂ। ਇਕ ਉੱਖਲ ਜਿਹਾ ਗਾਇਕ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਤਰਲਾ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਏ ਕਿ ਭਾਬੀ ਮੇਰਾ ਜੀ ਕਰਦੇ ਕਿ ਕੋਈ

ਘੋਲ ਕੇ ਪੀਤੀ।

ਧਰਮ ਅਤੇ ਆਚਾਰ ਤੋਂ ਡਿਗ ਕੇ, ਹਾਏ ! ਕੁਟਲ ਅਪਣਾਈ ਨੀਤੀ।

ਜਿਵੇਂ ਅਚਲ ਬਟਾਲੇ ਦੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਰਿੱਧੀਆਂ-ਸਿੱਧੀਆਂ ਦਿਖਲਾ ਰਹੇ ਭੰਗਰ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਨੂੰ ਲਾਹਣਤ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ- 'ਬਾਬਾ ਆਖੋ ਭੰਗਰ ਨਾਥ ਤੇਰੀ ਮਾਉਂ ਕੁਚੰਜੀ ਆਹੀ' ਰਾਹੀਂ ਲਲਕਾਰਿਆ ਸੀ। ਇਵੇਂ ਵਰਤਮਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਚਰਤਾ ਅਤੇ ਇਖਲਾਕਹੀਣਤਾ ਦਾ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਾਇਕ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਅਤੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ-

ਧੀਆਂ ਵਾਲਿਉ, ਭੈਣਾਂ ਵਾਲਿਉ,
ਧੀ-ਭੈਣ ਦੀ ਲਾਜ ਬਚਾਵੇ!

ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜੋੜ ਮੇਲਾ, ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ-ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ 'ਚ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਾ ਰਹੀਆਂ 'ਨਭੇ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ' ਦਾ ਬਾਪ, ਰਾਈਫਲ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮੀ ਗਾਇਕਾ ਲਤਾ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ ਨੇ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਮੈਂ ਕਿਆ ਕਰੂੰ ਰਾਮ ਮੁਖੇ ਬੁੱਢਾ ਮਿਲ ਗਿਆ' ਵਾਲਾ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ (ਲਤਾ ਦੇ) ਪਿਉ ਨੇ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਭੱਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਾਲਾ ਗੀਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਈ.ਸੀ. ਨੰਦਾ ਨੇ 'ਲੋਰ' ਵਿਚ ਆ ਕੇ, ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੁਝ 'ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਗੱਲਾਂ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਨੰਦਾ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ, ਉਹ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਿਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ-ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਛਾਪਣ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਵਰਜ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਦੱਸਿਆ, ਅਖੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਚਾਚਾ ਹਾਲੇ 'ਜਿਉਂਦਾ' ਹੈ!

ਹੁਣ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਵਾਂਗ ਲੱਚਰ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਗੰਦੇ ਪਿੜ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਘੜੀਸ ਕੇ ਖੱਲ-ਖੁਆਰ ਕਰਨ ਡਹੀਆਂ ਗਾਇਕ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਪਿਉਆਂ, ਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅੱਗੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦੇ। ਕੀ ਅਜਿਹੇ 'ਬਾਬਲ' ਫਿਲਮੀ ਗਾਇਕਾ ਲਤਾ ਦੇ ਪਿਉ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਵਰਜਣ ਅਤੇ ਆਈ.ਸੀ. ਨੰਦਾ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦੇ 'ਜਿਉਂਦੇ ਚਾਚੇ' ਪਾਸੋਂ ਕੁਝ ਅਣਖ ਦੀ ਚਿਣਗ ਉਧਾਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ? ਕੀ ਐਸੇ ਪਿਉ, ਭਰਾ 'ਹਾਮੀ' ਕਵੀ ਵਾਂਗ ਸੋਚਣਗੇ?-

ਹਾਏ! ਇਹ ਕੰਜਕ ਪਤਵੰਤੀ,

ਔਂਝੜ ਦੀ ਪਗਡੰਡੀ ਉੱਤੇ

ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਸ਼ਰਮ ਦਾ ਬੁਰਕਾ,

ਸਿਰ ਨੂੰ ਉਂਚਾ ਕਰਕੇ ਤੁਰਦੀ!

ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਦੀ ਨਿਰਲੱਜ-ਗਾਇਕੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਇਆ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਬਰ ਦੇ ਘੁੱਟ ਭਰ ਲਏ ਸਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਘਰ ਵੜਦਿਆਂ ਟੇਬਲ 'ਤੇ 14 ਮਾਰਚ 2009 ਦੇ ਪਏ 'ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਪੋਕਸਮੈਨ' ਦੇ ਸਫਾ ਨੰਬਰ ਤਿੰਨ ਨੇ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ।

ਖੁੱਜੇ ਵਿਚ 'ਅੰਬੇਦਕਰ ਸੈਨਾ ਪੰਜਾਬ' ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਭੌਂਸਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ- 'ਕਈ ਕਲਾਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਰਹੇ ਨੇ'- ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਤਫ਼ਸੀਲ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਜਦ ਮੈਂ ਇਹ ਸਤਰ ਪੜ੍ਹੀ- 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਬੋੜਾ ਗਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉੱਤੇ' ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਚਿਕਾਰਤ ਭੌਤ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦਾ ਇਕੱਠੇ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।' ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਵੀ ਸਬਰ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟ ਗਿਆ! ਸਦਾਚਾਰ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣੇ ਹੋਏ ਗਾਇਕ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਹਲਾਣਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦੇ-

ਲੱਜ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਡੋਬੀ,
ਇਹਨਾਂ ਪਿਉਆਂ, ਇਹਨਾਂ ਭਾਈਆਂ!

ਨਾਕੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਮਾਲਕ ਇਸ ਗਾਇਕ-ਕੁੜੀ ਉੱਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਅਪਾਰ-ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ! ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਧੂਹ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼, ਮਾਨੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਭਾਂਡਾ!! ਪਰ ਇਸ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੋਇਐ ਮਨੁੱਖੀ ਗੰਦ-ਮੰਦ!!!...ਕਹਿਰਾਂ ਦੀ ਬਦਬੂ, ਸਤ੍ਹਿਆਂਦ ਮਾਰਦਾ ਮਲ-ਮੂਤਰ। ਜਿਸਨੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਧਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਕੱਚਾ ਠੀਕਰ ਬਣਾ ਛੱਡਿਆ ਹੋਇਐ। ਜਿਹੜੇ ਬੇ-ਹੱਦ ਇਖਲਾਕਹੀਣੇ, ਨਿਸੰਗ ਅਤੇ ਕਾਮ-ਭੜਕਾਊ ਫਿਕਰੇ, ਇਹ ਗਾਇਕ ਕੁੜੀ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹਰੇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਇਕ ਇਕ ਚੱਪਣੀ ਤੇ ਚੁਲ੍ਹ ਭਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦੇ! ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਮਰਦ-ਕਲਾਕਾਰ ਐਨੇ ਫੁਕਰਾ ਸਟਾਈਲ ਨਾਲ ਫੂਹੜ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲਫਜ਼ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ, ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੁਬਾਨ ਨੂੰ 'ਗੰਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ' ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਬੋਲਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਾਇਕਾ ਵੀ ਅਸਲੀਲ ਤੇ ਭੜਕੀਲੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਥ-ਚਿੱਥ ਕੇ, ਭੂਸਰ ਭੂਸਰ ਕੇ, ਦੰਦੀਆਂ ਕਰੀਚ ਕਰੀਚ ਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮ-ਹਯਾ ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਅਕਾਸ਼ 'ਤੇ ਟੰਗਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ 'ਉਚਾਰਦੀ' ਹੈ। ਮਜ਼ਬੂਰੀ-ਵੱਸ ਸੁਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ 'ਬੇ-ਹਯਾ ਲੇਖਕ' ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੁੱਝ ਵੰਨਗੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।

ਮਿਸ ਪੂਜਾ

ਸਟੀਰੀਉ ਨਾਲ ਹੱਥ-ਛੁਆਈ ਜਿਹੀ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਉੱਨੀ-ਇੱਕੀ ਦਾ ਫਰਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਿਆ।

'ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ ਆਹ ਤਾਂ! ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਈ ਹੋਈ ਟੈਕਸੀ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਲਈ 'ਮੁਸੱਰਫ' ਬਣਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ।' ਇਹ ਗੱਲ ਸੋਚਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਟੈਕਸੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾ ਯਾਦ ਆ ਗਏ ਜਿਹੜੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਵਕਤ ਕਿਸੇ ਸੱਜਣ-ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਫੋਨ ਆਉਣ 'ਤੇ ਧੀਮੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਇੰਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ- 'ਯਾਰਾ, ਪਿੱਛੇ ਗੋਰਾ ਬੈਠਾ ਐ, ਠਹਿਰ ਕੇ ਕਾਲ ਕਰੀ ਜ਼ਰਾ!'

ਆਖਰ ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ 'ਭਾਣਾ ਮੰਨ'

ਸਾਨੂੰ ਹਰੇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਇਕ ਇਕ ਚੱਪਣੀ ਤੇ ਚੁਲ੍ਹ ਭਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦੇ!

ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਮਰਦ-ਕਲਾਕਾਰ ਐਨੇ ਫੁਕਰਾ ਸਟਾਈਲ ਨਾਲ ਫੂਹੜ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲਫਜ਼ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ, ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੁਬਾਨ ਨੂੰ 'ਗੰਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ' ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਬੋਲਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਾਇਕਾ ਵੀ ਅਸਲੀਲ ਤੇ ਭੜਕੀਲੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਥ-ਚਿੱਥ ਕੇ, ਭੂਸਰ ਭੂਸਰ ਕੇ, ਦੰਦੀਆਂ ਕਰੀਚ ਕਰੀਚ ਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮ-ਹਯਾ ਨੂੰ ਸੱਤਵੇਂ ਅਕਾਸ਼ 'ਤੇ ਟੰਗਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ 'ਉਚਾਰਦੀ' ਹੈ। ਮਜ਼ਬੂਰੀ-ਵੱਸ ਸੁਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਲਾਂ

ਕੁੜੀ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ 'ਜੀ ਜੀ' ਆਖੇ। ਗਾਇਕਾ ਜੀ ਅੱਗਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਤੈਥੋਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਿੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਢੇ ਹੋਣੀਆਂ! ਯਾਨੀ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗਾਇਕ-ਸਾਥੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ 'ਇਸ਼ਕ-ਮੁਸ਼ਕ ਦੇ ਅੱਡੇ' ਹੀ ਹਨ।

ਐਹੋ ਜਿਹਾ ਕੁਫਰ ਸੁਣ ਕੇ ਯਕੀਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਇਸ ਗਾਇਕ-ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਜਾਂ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੀ ਵਾਸੀ ਹੋਣਗੇ? ਕੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਡਲੀ ਧੀ ਜਾਂ ਭੈਣ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮਸਾਲਾ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਪਰੋਸ ਰਹੀ ਹੈ!!

ਨਾਨਕ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਾਸੀ, ਜਾਪੇ ਸ਼ਰਮ

Punjabi Cultural Society Midwest

PROUDLY PRESENTS

Punjabi Mela

Saturday, April 25th 2009

At 6:30 PM

Latvian Center

100 Cherry Street, Kalamazoo

ਪੰਜਾਬੀ
ਮੇਲਾ

Stay Tuned For More Information

Donations are greatly appreciated

Donors will be honored accordingly on stage

ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ, ਗਿੱਧਾ-ਭੰਗੜਾ,
ਬੋਲੀਆਂ, ਡਾਂਸ, ਸਕਿੱਟ ਅਤੇ ਡੀ.ਜੇ.
'ਤੇ ਨੱਚਣ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਵਿਹੜਾ

Chief Guest: Harpal Singh Tanda (Pamma)

Grand Sponsor: Parminder Singh Walia

Golden Sponsors: Sarwan Singh Tiwana, Shamsheer Singh Boparai

Silver Sponsors: Darshan Singh Gill, Karnail Singh, Narinder Singh Munder, Palwinder Singh, Amritpal Singh, Manjinder Singh Benipal, Rattandeep Singh Dhillon

Registration Deadline April 10, 2009

S. Harpal Singh Tanda

For More Information Call

Bhagwant Sandhu 269-267-2376

Sikander Singh 269-744-6986

Kuldip Gill 269-924-8265

Ranbir Lalli 269-209-9961

Kulvinder Gill 269-506-0599

Rajbir Singh 269-369-4792

Mukhtar Khaira 269-584-1060

Baldev Singh 269-806-3283

Avtar Singh 269-377-5035

Hardev Singh 269-806-5754

Rajwinder Grewal 269-343-6481

D.S. Mangat 269-553-0577

Mukand Mangat 517-238-2729

With the cooperation of:

PCS Chicago, PCS Detroit, PCS Indiana, PCS Indianapolis, Punjabi Community of South Bend, Desi Junction, Punjab Times, Punjabi Heritage Organization Chicago, Punjabi Sports Club Chicago, Shere Punjab Sports & Cultural Club Chicago, Punjabi American Youth Club of Indiana, Baba Prem Singh Sikh Culture Society of Indiana, PCO Milwaukee, Raunaq Mela, Sikh TV, Indian Reporter, Desi Talk, PSCS Canton, Indian Association of Kalamazoo, Punjabi Writers of Michigan, Punjabi Community of Lansing, Grand Rapid & Benton Harbor.

ਰਹਿਤ ਪਿਆਰੀ ਮੁਝ ਕਉ, ਸਿਖ ਪਿਆਰਾ ਨਾਹਿ

ਰਹਿਣੀ ਰਹੈ ਸੋਈ ਸਿੱਖ ਮੇਰਾ, ਓਹੁ ਠਾਕੁਰ ਮੈਂ ਉਸ ਕਾ ਚੇਰਾ।
ਰਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਨਹਿ ਸਿਖ ਕਹਾਵੈ। ਰਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਦਰ ਚੋਟਾਂ ਖਾਵੈ।
ਰਹਿਤ ਬਿਨ ਸੁਖ ਕਬਹੂੰ ਨ ਲਹੈ। ਤਾਂ ਤੇ ਰਹਿਤ ਸੁ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰ ਰਹੈ।

ਖਾਲਸਾ ਖਾਸ ਕਹਾਵੈ ਸੋਈ, ਜਾਂ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਭਰਮ ਨ ਹੋਈ।
ਭਰਮ ਭੇਖ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਆਰਾ, ਸੋ ਖਾਲਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ।

ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਜੁ ਨਿੰਦਾ ਤਿਆਗੈ। ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਲੜੇ ਹੈ ਆਗੈ।
ਖਾਲਸਾ ਸੋ ਪਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਤਿਆਗੈ। ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਨਾਮ ਰਤਿ ਲਾਗੈ।
ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਗੁਰੂ ਹਿਤ ਲਾਵੈ। ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਸਾਰ ਮੁਹਿ ਖਾਵੈ।
ਖਾਲਸਾ ਸੋ ਨਿਰਧਨ ਕੇ ਪਾਲੈ। ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਦੁਸ਼ਟ ਕਉ ਗਾਲੈ।
ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਜੁ ਚੜ੍ਹੈ ਤੁਰੰਗ। ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਕਰੈ ਨਿਤ ਜੰਗ।

ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸਾਜੇ
ਨਿਵਾਜੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ
ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ

ਵਲੋਂ:

ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ
ਸੇਲਮ (ਓਰੇਗਾਨ)

ਫੋਨ: 503-559-8233

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਗੁਰਬਰ ਅਕਾਲ ਕੇ ਹੁਕਮ ਸੇਂ ਉਪਜਿਓ ਬਿਗਿਆਨਾ।
ਤਬ ਸਹਿਜੇ ਰਚਿਓ ਖਾਲਸਾ ਸਾਬਤ ਮਰਦਾਨਾ॥

ਸਮੂਹ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ
ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ

ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਵਧਾਈ

Sikh Religious Society of Wisconsin

3675 N Calhoun Rd Brookfield WI 53207 Ph: 414-262-1600

‘ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ’ ਨੇ ਡੈਲਸ ਵਿਚ ਲਾਈਆਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ

ਡੈਲਸ, ਟੈਕਸਸ (ਰਾਣਾ ਇਕਬਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਸੇ ਹਨ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਲੱਭਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਕੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਨ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਖੇਡ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਸੰਸਥਾ ‘ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ’ ਨੇ ਚਾਰ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਉਮਰ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ, ਗਿੱਧੇ, ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਉਥੇ ਗਾਉਣ-ਪਾਣੀ ਦੀ ਛਬੀਲ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਨੇ ਲਾਈ। ਸੂਤਰਧਾਰ ਯਾਨਿ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ‘ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਹੋਵੇ’ ਗੀਤ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਨਮਣਾ ਖੱਟਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਬਰਾਤ ਨੇ। ਇਸ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ ਹਿਊਸਟਨ ਤੋਂ ਆਏ ਉਘੇ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਡਾ. ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮਾਈਕ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਰਨਾ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੁੱਖ ਬਰਾਤ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦਰਸਾਕਾਂ/ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ। ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਦੇਹਿ ਸਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹਿ ਇਹੋ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਟੋਲੀਆਂ ਨੇ ਨ੍ਰਿਤ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ

ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਏ। ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੇ ਗਿਧਾ ਪਾ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਧਰਤੀ ਪੁੱਟਣੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ। ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੇ ਭੰਗੜੇ ਨੇ ਵੀ ਦਰਸਾਕਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਅਖੀਰ ‘ਤੇ ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਨੇ ਇਕ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਆਪਣੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਮਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੁੱਖ ਬਰਾਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਂਤ ਸੁਭਾਤੇ ਸ਼ੋਅਰਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ।

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸ. ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਹੱਸਦਾ

ਪੰਜਾਬ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਜਿਊਂਦੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਸਰੀਕ ਕਰਨ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ, ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੀ ਸਿੰਘ, ਰੋਮੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ। ਹਿਊਸਟਨ ਤੋਂ ਸ. ਹਰਦਮ

ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗਰੈਂਡ ਸਪਾਂਸਰ ਸ. ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੀਡੀਆ ਸਪਾਂਸਰ ਫਨ ਏਸੀਆ ਦੇ ਸ਼ਬਨਮ ਮੋਦਗਿੱਲ, ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ ਟੋਨੀ ਨੇਬਰਹੁੱਡ ਸਟੋਰ, ਦਿਓਲ ਤੇ ਜੱਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਗੋਲਡ

ਸਪਾਂਸਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ, ਮੈਨੀ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ, ਨਾਇਬ ਵਿਰਦੀ, ਸਿਲਵਰ ਸਪਾਂਸਰ ਮਸਿਆਣਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਬਹਾਦਰ ਸਹੋਤਾ, ਅਜਮੇਰ ਮੰਟੂ, ਟੋਨੀ ਸੰਧੂ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਰਾਇਲ ਸਵੀਟਸ, ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਰੇਡੀਓ ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ, ਮਮਤਾਜ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ, ਤੰਦੂਰ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਡੀ.ਐਫ.ਡਬਲਿਊ. ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇੱਕ ਸਨ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਰੋਮੀ ਸਿੰਘ, ਗਿਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਇਸ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਤੋੜ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਗਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਦਰਸਾਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਹਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਿਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੰਗੜੇ ਵਾਲੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਨਾਰਥ ਟੈਕਸਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਟੇਜ ਦੇ ਪਿਛੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਿੱਲੂ ਬੈਨੀਪਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮਪਤਨੀ ਨੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਟੀਮ ਆਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੈਪ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਟੇਜ ਖਾਲੀ ਨਾ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਟੋਬੀ ਨੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਵਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਖਾਣੇ ਅਤੇ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਿਹਾ। ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਅਤੇ ਮੁਮਤਾਜ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਲੋਂ ਖਾਣੇ ਦੇ ਸਟਾਲ ਲਾਏ ਗਏ। ਗਹਿਣਿਆਂ, ਮਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਸਟਾਲਾਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਭੀੜ ਸੀ।

WEBSITE DEDICATED FOR WRITERS WHO DEDICATED THEIR LIFE FOR PUNJABI

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਹੋਈ

ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ.ਕਾਮ
Punjabi Writers.com

ਵਿਸਾਖੀ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਦੀ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

WEBSITE DEDICATED FOR WRITERS WHO DEDICATED THEIR LIFE FOR PUNJABI

ਉਚ ਕੋਟੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣਾ ਸਾਹਿਤ

ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਜੋਕੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਤੱਕ

ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ,
ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸੰਗੀਤ ਦਰਪਣ
SANGEET DARPAN

ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ
SadaPunjab
Mirror Of Punjab To The World

LAKE STREET
DENTAL

Sikh
Sports Club
BOYS AND GIRLS SOCCER CLUB

ਸਾਡਾ ਪਤਾ

PO Box 7202, Villa Park, IL 60181
gbhullar99@gmail.com

www.PunjabiLekhak.Com
info@punjabilekhak.com

ਪੰਜਾਬੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ (ਡੈਲਸ) ਦਾ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ: ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨਜ਼ ਸੰਸਥਾ ਦੇ 'ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ' ਨੇ ਲਾਈਆਂ ਰੌਣਕਾਂ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਇਥੋਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨਜ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਪੀ.ਏ.ਓ.) ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ 'ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਨੰਨ੍ਹੇ ਨੰਨ੍ਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਗਿੱਧਾ, ਭੰਗੜਾ, ਡਾਂਸ, ਫੈਸ਼ਨ ਸ਼ੋਅ ਤੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਰੰਗ ਬਿਖੇਰੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵੰਨਗੀ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਉਤੇ ਬਿਰਕਣਾ ਅਤੇ ਢੋਲ ਦੀ ਤਾਲ ਉਤੇ ਅੱਡੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਤੇ ਫਿਰ ਸੁਨਹਿਰੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨੌਵੇਂ ਵਿਚ ਤੁਆਰਫ ਕਰਵਾਉਣਾ 'ਭਾਈਆ' ਮਜ਼ਾਕੀਏ ਤੇ ਵਿਅੰਗਮਈ ਲਹਿਜ਼ੇ 'ਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ 70 ਸਾਲਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਢੋਲ ਦੀ ਤਾਲ ਨਾਲ ਅਲਗੋਜ਼ੇ ਵਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਖਣ/ਸੁਣਨ ਆਏ ਸਭ ਆਮ ਤੇ ਖਾਸ ਮਹਿਮਾਨ ਕੋਈ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ। ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਏਰੀਏ ਤੋਂ ਹੀ ਸਗੋਂ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਟੈਫਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ

'ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਧੀਨ ਚਲਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ 'ਦੇਹ ਸ਼ਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹਿ...' ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁੰਜੀਵਤ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਆ ਵਸੇ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਤਿਓਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਤੇ ਮਿਲ ਜੁਲ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀ.ਏ.ਓ. ਵਲੋਂ 'ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਾਹਿਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਅਧਿਆਤਮਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਅਧਿਤਮ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਟੋਰੇ ਵਾਲੀ ਖੱਟੀ ਪੀਲੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹੀ ਤੇ ਹੱਥ ਡਾਗ ਫੜੀ ਅਤੇ ਮੂੰਹੋਂ 'ਮੈਂ ਸੀਸ ਟਿਕਾਇਆ ਤਲੀ 'ਤੇ...' ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਰਹਿੰਦਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ

ਅਲਗੋਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਢੋਲ ਦੀ ਤਾਲ ਦਿੱਤੀ ਅਜੇ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁੰਡਿਆਂ-ਖੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੀਟ ਵਾਲੇ ਗੀਤਾਂ ਉਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ।

ਇਕ ਫੈਸ਼ਨ ਸ਼ੋਅ ਵੀ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਕ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਤੇ ਇਕ ਕੁੜੀ ਆਪਣੇ ਤਨਾਂ 'ਤੇ ਸਜਾਏ ਪੰਜਾਬੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਕਰਦੇ। ਫੈਸ਼ਨ ਸ਼ੋਅ ਦੌਰਾਨ ਗੀਤ '...ਕਿ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ

ਤੱਕਦਾ ਰਹੀ' ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲਿਬਾਜ਼ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ, ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਕਿਰਨ ਭੱਲਾ ਨੇ 'ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ...' ਉਤੇ ਡਾਂਸ ਕੀਤਾ। ਸਿਮਰਨ ਮੁਲਤਾਨੀ ਤੇ ਮਿਹਰ ਪਰਮਾਰ ਨੇ 'ਜੀ ਕਰਦਾ ਬਈ ਜੀ ਕਰਦਾ' ਉਤੇ ਵਧੀਆ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਸੀ.ਡੀ.

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 26 ਉਤੇ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਤਿਆਗੇ॥ ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਲੜੇ ਹੋਇ ਆਗੈ॥
ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਜੋ ਪੰਚ ਕੇ ਮਾਰੈ॥ ਖਾਲਸਾ ਸੋਇ ਕਰਮ ਕੇ ਸਾੜੈ॥

ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਜੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ
ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ ਦੀ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਲੱਖ ਲੱਖ
ਵਧਾਈ

ਵਲੋਂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ।
ਖਾਲਸੇ ਮੇ ਹਉ ਕਰਹੁ ਨਿਵਾਸ।

ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਥਾਪਨਾ
ਦਿਵਸ ਦੀ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ

ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਵਧਾਈ

Pan-Oceanic Engineering

General Contractors
Engineers & Contractors

Our Clients:

- City of Chicago
- Illinois Department of Transportation
- METRA Rail
- O' Hare Airport
- Capital Development Board
- Chicago Public Schools
- All Kinds of Construction Customers

**We are pre-qualified & certified (DBE/MBE)
with I.D.O.T., City of Chicago, CTA, PACE,
METRA, MWRD, and CDB.**

Gulzar Singh, President

Pan- Oceanic Group

Our Expertise:

- Sewer & Water Lines Installation
- Excavation & Demolition
- Concrete & Asphalt Paving
- Commercial & Residential Construction Management

Pan-Oceanic Group

P.O. Box 66465, Chicago IL 60666

Ph: 773-601-8408, Fax: 773-601-8409

EXCAVATION • SITE UTILITIES • ASPHALT PAVING • CONCRETE WORK

EXCAVATION • SITE UTILITIES • ASPHALT PAVING • CONCRETE WORK

ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਲੇ ਬਹਿਸ ਭਖੀ

— ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਗਰਮਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਐਲਾਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਛੇਤੀ ਰੱਖਿਆ। ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਵਲੋਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੌਮੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਗਠਨ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕਈ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਪਰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੀ। ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਵੀ ਦਿਨ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਹਿ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਭਾਜਪਾ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਗੂ ਹੀ ਦੱਸਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਗਿਣਾਈਆਂ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਵੀ ਬਹਿਸ ਦੀ ਚੁਨੌਤੀ ਦਿਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਦਿਲ ਦੀ ਸਰਜਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨਾ ਲੜਨ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ। ਉਧਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੋਤਵਾਂ ਹੱਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਡਵਾਨੀ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਪਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ

ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਧੜੇਬੰਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦੱਸ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ

ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਐਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ, ਟੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੰਦਰ ਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ, ਏ.ਆਈ.ਏ.ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦੀ ਮੁਖੀ ਜੈਲਲਿਤਾ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਇਥੇ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਤ ਵੀ ਇਸ ਦੌਰ 'ਚ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖੇ ਗਏ। 1996 ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਆਗੂ

ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਕੋ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ

ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ? ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ

ਕਾਂਗਰਸ ਧੋਖੇਬਾਜ਼-ਯਾਦਵ
ਲਖਨਊ : ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ (ਸਪਾ) ਦੇ ਮੁਖੀ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੰਘੀ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਮੱਤ ਜਿੱਤਣ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤਵਜ਼ੋ ਦੇਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੀਟ ਵੰਡ ਫਾਰਮੂਲੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਪਾ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 17 ਸੀਟਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜੀ ਸਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਪਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ 14 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਵੀ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਰਾਜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਮੂਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਉਧਰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਅਤੇ ਲੋਕ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਨੇ 100 ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਲਈਆਂ ਤਾਂ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਗੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਦੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਬਸਪਾ ਮੁੱਖੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਜੇਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਨਨੀਵਰ ਮਿਸ਼ਰ ਨੇ ਲੰਘੀ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ

ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਬਸਪਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਇਆਵਤੀ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਵਰਗੀ ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੀਰਜ ਸ਼ੇਖਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ 'ਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਕੱਠ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਬਸਪਾ 'ਤੇ ਤਾਬੜ ਤੋੜ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਮਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 1984 ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਹੋਈ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਕਸ 'ਤੇ ਇਕ ਧੱਬਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਥੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਅਡਵਾਨੀ 'ਤੇ ਤਾਬੜ ਤੋੜ ਹਮਲੇ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਸਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਉਲਝ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਲੋਹਪੁਰਸ਼ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਡਵਾਨੀ ਕੰਧਾਰ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਘਲ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਘਸ਼ੂਨ ਦੇ ਕੇ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਂਗਾ।

ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਸਤ ਸੂਬਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ 1200 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਵੱਢ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ—ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ

ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ

ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ

ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ

ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ

ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com

Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

PUNJAB AUTO WERKS Akai Transport Corp

1930 W. Hubbard St., Chicago, IL

For Excellent Auto Body Work, Taxi Cab
Leasing, 24 Hours Towing, Complete Auto
Repair of Domestic & Foreign Cars

ਅਮਰੀਕਨ ਅਤੇ ਇੰਪੋਰਟਡ ਕਾਰਾਂ ਦੀ
ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਅਤੇ ਵਾਜਬ
ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਟੈਕਸੀ ਕੈਬ ਵੀ
ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Call
Gurcharn Singh Jhaj
Jaidev Singh Bhattal
Sukhraj Singh Takhar

Tel. 312-243-3344, 312-243-2255

Fax: 312-243-2277

ਭਾਰਤੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵੀ 'ਛਿੱਤਰ ਕਲਚਰ' ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ

—ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂ

ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਸੂਭ ਸ਼ਗਨ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਚ ਇਹ ਹੁਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਕ ਪੱਖੋਂ ਮਾੜੀ ਤੇ ਇਕ ਪੱਖੋਂ ਚੰਗੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾੜੀ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕਿ ਜਿਸ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਉੱਤੇ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟੀ ਗਈ, ਉਸ ਨੇ ਏਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਉੱਤੇ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟੀ ਜਾਵੇ। ਕਦੇ ਵੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਭੱਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਨਹੀਂ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕਤੀ ਉਬਾਲੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਗਲਤ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਦੁਹਰਾਉਣੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ। ਚੰਗੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਰਹੀ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਸਰਾਸਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਤੇ ਹੁਣ ਰੁਕ ਗਈ ਹੈ।

ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਨਾ, ਲੋਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਤਿੰਨਾਂ 'ਚੋਂ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮ ਉਹੋ ਹੀ ਹਨ। ਤੀਜਾ ਐਚ.ਕੇ.ਐਲ. ਭਗਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਦੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇਣਾ ਭੁੱਡਾਂ ਦੀ ਖੱਖਰ ਨੂੰ ਛੇਤਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ।

ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਏਨਾ ਹੀ ਹੋਜ ਸੀ ਤਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਸਦਨ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਛੱਡਣ, ਜਨਤਕ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਹਾਲੇ ਬੋਤਾ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪਾਸੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਉਦੋਂ ਪਾਸੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਹੁਣ ਵੀ ਕਰੀ ਛੱਡਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ, ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਕੇ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਨੌਬਤ ਆਉਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਹਾਵਰਾ 'ਸੌ ਗੰਢੇ ਵੀ ਖਾਧੇ ਤੇ ਸੌ ਛਿੱਤਰ ਵੀ ਖਾਧੇ' ਵਾਲਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇਕ ਛਿੱਤਰ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੀ ਸੌ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿਰਫ ਦੋ ਗੰਢੇ ਖਾਣ, ਦੋ ਦਾਗੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁੰਜੇ ਬਿਠਾਉਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣ ਗਈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਛਿੱਤਰ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੋ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਰਹੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਾਭ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਲਾਭ ਲੈਣ

ਵਾਲੇ ਰੁਕੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਰੁਕਣਗੇ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਛਿੱਤਰ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਸ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੋਂ ਟੀ.ਵੀ. ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਸੁਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਗਲਤ ਆਖ ਕੇ ਵੀ ਇਸ ਹਰਕਤ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਹੋ ਬੰਦਾ ਕਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਖੂਨੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਜਬ ਕੋਈ ਬੜਾ ਪੇਤਾ ਗਿਰਤਾ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਹਿਲਤੀ ਹੀ ਹੈ', ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥੀ ਵੀ ਰਿਹਾ ਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ ਰਾਓ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੰਤਰੀ ਵੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਬੇੜੀ ਡੁੱਬਣੀ ਯਕੀਨੀ ਹੋ ਗਈ, ਡੁੱਬਦੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਚੋਂ ਚੁਹਿਆਂ ਦੇ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਵਾਂਗ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦੁਖੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਚੇਤਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਚੇਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ ਰਾਓ ਦਾ ਫਰਮਾਬਰਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ?

ਸਾਨੂੰ ਚੇਤਾ ਹੈ ਕਿ 1997 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਨੇ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲੀ, ਉਦੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਐਮ.ਪੀ. ਭੇਜਣੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ਗਏ ਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਨਾਂਅ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਤਾਜ਼ੀ-ਤਾਜ਼ੀ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਕੇ ਆਈ ਸੀ। ਲਿਸਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਈ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਟੌਹਤਾ ਧੜੇ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੀਬੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਖੜੇ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਬੀਬੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਸਾਂ ਤੇ ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਸੀ।" ਆਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਲਿਊ ਸਟਾਰ ਬਾਰੇ ਛਪੀ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪਈ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਛਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਕਈ ਵੱਡੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੀਬੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਵੀ ਇਕ ਲੰਮਾ ਲੇਖਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਖਾਇਆ, ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਖੁਦ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਸਾਰੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਤਾਂ

ਹਨ।

ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸੁੰਦਰੀ ਨਵੀਸਾ ਅਲੀ ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਤੋਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣੀ ਸੀ। ਲਖਨਊ ਦੀ ਸੀਟ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਫਿਲਮ ਐਕਟਰ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੈਦ ਦੀ ਲੰਮੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਾਲੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵੀਸਾ ਅਲੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਆਈ ਸੀ ਕਿ "ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰੋ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਟਿਕਟ ਹੀ ਅਸੀਂ ਦੇ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ।"

ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦਲ-ਬਦਲੀ ਕਰ ਲੈਣਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਈ ਕਿ "ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਟਿਕਟ ਮਿਲੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੈਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।" ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦੇ ਕੇ ਚੋਣ ਲੜਾਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਨਵੀਸਾ ਖੁਦ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀਹ ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਨਵੀਸਾ ਨੇ ਇਹ ਨਾਂਹ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ?

ਇਹ ਸਭ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਚਲਿੱਤਰ ਹਨ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਚਲਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਇਕ ਸਵਾਲ ਟਿਕਟ ਛੱਡਣ ਲੱਗਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਸੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਕਲੀਨ-ਚਿੱਟ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਲੀਨ-ਚਿੱਟ ਉਸ ਨੂੰ 1999 ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਲੀ ਇਹ ਕਲੀਨ-ਚਿੱਟ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਇਹੋ ਕਲੀਨ-ਚਿੱਟ ਮਿਲਣ ਮੌਕੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬੋਲੇ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ ਉੱਤੇ ਲਾ ਕੇ ਇਕ ਛਿੱਤਰ ਸੁੱਟਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਟਿਕਾਏ

ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਏਦਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕੋਈ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਕਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੁਣੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਬਜਾਏ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕੁਝ ਲੋਕ 'ਛਿੱਤਰ ਕਲਚਰ' ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਥੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜੱਜਾਂ ਉੱਤੇ ਉਦੋਂ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਹਵਾ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਥੇਰੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਈ, ਹੁਣ ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਔਰਤ ਅਪਰਾਧਣਾਂ

ਨੇ ਵੀ ਜੱਜਾਂ ਵਲ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟੀ ਸੀ।

ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਲ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਉੱਤੇ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਉੱਤੇ ਭਰੇ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਿਆ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਨਵੀਨ ਜਿੰਦਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਗਵਾ ਬੈਠੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਕੁਰਕਸ਼ੇਤਰ ਦੇ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਜਿੰਦਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਕਸਾਹਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਹਮਾਮ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਨੰਗੇ ਹੀ ਨੰਗੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੂੰ ਜੁੱਤੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰੀ ਸਗੋਂ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਲ ਸੁੱਟੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ 'ਤੇ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟਣ ਨਾਲ ਸੁਰਖੀਆਂ 'ਚ ਆਏ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹਾਸੇਹੀਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਖੇਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਦਸ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਬੜੀ ਹਾਸੇਹੀਣੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਬੇਮਤਲਬ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ

ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਣੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਨਾ-ਇਨਸਾਫ਼ੀ ਮੁੜ ਤੋਂ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਢਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਸਿਆਸੀਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ਰੀਬ

ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਚੰਗੇ ਵਕੀਲ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਕਦ ਇਨਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਲ ਹੀ ਜੁੱਤੀ ਸੁੱਟੀ ਸੀ।

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜੁੱਤੀ ਮਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਪਾਸੇ ਕਰ ਕੇ ਸੁੱਟੀ ਸੀ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਉੱਤੇ ਦੁੱਖ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਯਕੀਨੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਮਸਲਾ ਚੁਕਿਆ।

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਂਗ ਫ਼ਿਰਕੂ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਰੁਧ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਮਾਣ ਤਾਣ ਵਾਲਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੈ, ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ

ਪੀ.ਏ.ਓ. ਦੇ 'ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ' ਨੇ ਲਾਈਆਂ ਰੌਣਕਾਂ

ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਕਾਰਨ ਇਕ-ਦੋ ਆਈਟਮਾਂ ਦਾ ਸਵਾਦ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਯੂ.ਆਈ.ਸੀ. ਦੀ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਨੀ ਪਈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਆਪਣੀ ਲੈਅ ਵਿਚ ਨੱਚਦੇ ਰਹੇ। ਪੂਜਾ ਸਾਹਨੀ ਨੇ 'ਮਾਹੀ ਘਰ ਚੱਲੀ...' ਅਤੇ ਮੋਨਾ ਭੱਲਾ ਨੇ 'ਦਮ ਮਸਤ ਕਲੰਦਰ' ਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ।

ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ ਸਕਿੱਟ 'ਨਾਮਕਰਨ' ਨੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸੇ ਪਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਸਕਿੱਟ ਸਿਮੀ ਵਰਮਾ, ਸਤ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਚਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਮੁਖ ਭੁੱਲਰ ਅਤੇ ਜੱਸੀ ਪਰਮਾਰ 'ਭਾਈਆ ਜੀ' ਦੀ ਕਾਮੇਡੀ ਦਾ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਮਿਲਵਾਕੀ ਤੋਂ ਆਏ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੀਤ 'ਸਜਾ ਅੱਖੀਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੀ, ਦਿਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣੀ ਪੈਂਦੀ' ਬੜੇ ਹੀ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਪੂਜਾ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ 'ਮਿਰਜ਼ਾ' ਗਾਇਆ। ਜਗਮੀਤ (ਜੱਸੀ) ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਜੱਗ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ', ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਟੱਲ ਨੇ 'ਕੀ ਖੱਟਿਆ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਹੀਰ ਬਣ ਕੇ' ਅਤੇ ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਯਾਦਾਂ' ਗੀਤ ਗਾਇਆ। ਇੰਡੀਆ ਬੁਆਏਜ਼ ਡਾਂਸ ਗਰੁੱਪ ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਵਾਈਬਸ ਰੀਮਿਕਸ ਗਰੁੱਪ

ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। 'ਇੰਡੀਅਨ ਗਰਲਜ਼' ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ 'ਜਦ ਸੱਚੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਨੀਂ...' ਅਤੇ 'ਆਇਆ ਮੈਂ ਗੱਡੀ ਮੋੜ ਕੇ...' ਮਿਕਸ ਗੀਤ ਉੱਤੇ ਕੋਰਿਓਗ੍ਰਾਫੀ ਕੀਤੀ। ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੋਦੀ ਦੀ ਤਿਆਰ 'ਹੋਲੀ ਰੀਮਿਕਸ' ਵੀ ਵਧੀਆ ਸੀ। 'ਰੂਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ' ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਵੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਗਿੱਧਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੇਸੀ ਇੱਕ ਦੇ ਰਾਹੁਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਬਦੁਲ ਸੈਫ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਅਸਰ ਆਏ ਸਰੋਤਿਆਂ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ, ਜਦਕਿ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਡੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ ਨੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਤਕਸੀਮ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ ਸਨ ਪਾਲ ਖਲੀਲ (ਇੰਡੀਅਨ), ਸੁੱਗਾ ਬਿਲਡਰਜ਼, ਨਿਊਯਾਰਕ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੁਨੀਲ ਸ਼ਾਹ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੇਪਾਰਾਏ (ਮਿਲਵਾਕੀ), ਏ-ਵੰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੈਸੀ ਸਿੰਘ (ਰੀਮਿਕਸ ਯੂਨਾਈਟਿਡ), ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ (ਆਲ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ), ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ (ਪੈਨ ਓਸ਼ੀਐਨਿਕ ਇੰਕ), ਜੈ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ (ਪੰਜਾਬ ਆਟੋ), ਹੈਪੀ ਹੀਰ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ), ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ (ਏ-ਵੰਨ ਅਮੈਰਿਕਨ ਲਿਮੋਜੀਨ), ਪਾਲ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਡੰਡੋਨਾ, ਅਤੇ ਵਿੱਕ ਸਿੰਘ। ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਫੈਸ਼ਨ ਸ਼ੋਅ ਏ.ਡੀ.ਏ. ਅਤੇ ਆਂਚਲ ਬੁਟੀਕ ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ ਵਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਾਣਾ ਇੰਡੀਆ ਕਰੀ ਹਾਊਸ, ਐਲਗਨਕੁਇਨ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ਾਨ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜਨ ਵਿਚ ਪੀ ਏ ਓ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਝਣ, ਸਵੀ ਸਿੰਘ ਅਟੱਲ, ਨੇਹਾ ਵਾਲੀਆ, ਸੋਨੀਆ ਕੁਲਾਰ, ਵੰਦਨਾ ਵਾਲੀਆ, ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਰਾਹੁਲ ਗਿੱਲ, ਸਤ ਵਰਮਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋ, ਜੀਵਨਜੀਤ ਕਾਹਲੋਂ ਅਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਚੇਚੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਦੇਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਈਆ ਜੀ, ਗੁਰਮੁਖ ਭੁੱਲਰ, ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਸੋਨੀਆ ਕੁਲਾਰ ਅਤੇ ਸੁੱਖੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਗੌਰਮਿੰਟ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਸ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਹਨ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵੱਸਦੇ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਅਤੇ ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। ਡਾ. ਪੱਡਾ ਕੋਈ ਤੀਹ ਸਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਮਾਣਯੋਗ ਥਾਂ ਹੈ। ਡਾ. ਪੱਡਾ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਉੱਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਫੋਨ 630-479-0031 ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2009 ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਨੂੰ

ਵੋਟਾਂ ਜਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕੰਨ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇੱਕ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਿਆ ਹੁਲਾਰਾ ਜਿਹਾ ਮਨ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ। ਇਹਦਾ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਹੈ ਕਾਹਦੀਆਂ। ਇਸ ਸਾਲ ਇਹ 'ਮੇਲਾ ਵੋਟਾਂ ਦਾ' ਹੋ ਰਿਹਾ ਮਈ ਮਹੀਨੇ 'ਚ। ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ, ਪਰ ਆਪਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਗਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣਾ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਜਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਲਗਦੀ ਵਾਹ ਜਿੰਨੇ ਜੋਗਾ ਕੋਈ ਹੈਗਾ, ਉਹ ਬਣਦਾ ਸਰਦਾ ਇਹਦੇ 'ਚ ਯੋਗਦਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਉਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਸਕੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾ ਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ

ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਅਸਰ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ ਬੈਠੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਕਬੂਲਣੇ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਸਕਦੇ। ਕਈ ਆਪੇ ਬਣੇ ਲੀਡਰ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਧੜੇ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣਾ? ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਥੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਢੁੱਕਵੀਂ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵੋਟ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰ ਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੈਸੇ ਪੈਲੇ ਦੀ ਮਦਦ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਧੜਿਆਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਥੇਰਾ।

ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੋਟਾਂ 'ਚ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਕੁੱਝ ਨਾ ਕੁੱਝ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜਕਲ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਦੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੰਝੇ ਪਏ ਆਂ। ਬੱਸ ਦੋ ਚਾਰ ਕੁ ਗੱਲਾਂ ਈ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਘੁੰਮਦੀਆਂ। ਪਹਿਲੀ ਲੋਅ-ਆਫ, ਦੂਜੀ ਘਰ ਦੀ ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ, ਤੀਜਾ ਅਨਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਦੇਣ ਲੈਣ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕੋਲ। ਪਰ ਇਥੇ ਵਾਲੀ ਤੱਤੀ-ਠੰਢੀ ਦਾ ਅਸਰ ਅਸੀਂ ਕਬੂਲਣੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਆਪਣੀ ਜੰਮਣ ਭਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ। ਇਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਅਸੀਂ ਲੱਖ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਝੱਲੀਏ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਐਧਰ ਕੁੱਝ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਚੋਣ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਹੋਰਵਾ ਕਰਕੇ।

ਮਈ ਵਾਲੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵਿਚ ਅੰਵਲ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਸਿਵਾਏ ਲਾਰੇ ਲਾ ਕੇ ਮੁੱਕਰਨ ਦੇ। ਪਰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਦੰਗਲ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਧਨਾਢ-ਮਹਾਰਾਜੇ-ਜਗੀਰਦਾਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚ ਹੈ ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਲਾਣਾ ਬਾਣਾ ਹੀ ਲੱਗਦਾ। ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਕੇ ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ ਹਥਿਆਉਣਾ। ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਹੀ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਸੱਚਾ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਝੂਠਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹੱਦ ਦਰਜੇ ਦਾ ਝੂਠਾ ਤੇ ਫਰੋਬੀ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਧੋਤੇ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬਾਪੂ 'ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ' ਦਾ। ਫਿਰ ਆਪਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੋਟਾਂ ਬਾਰੇ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੀ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਹੋ ਕੇ ਦਿਲ ਦਾ ਗੁੱਭ-ਗੁਭਾਟ ਕੱਢੀਏ। ਨਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਕਿ ਬਾਪੂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਨੇਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੇ ਹਰੇਕ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ।

ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਤਣਾ ਤਾਂ ਨੀਲਿਆਂ-ਬੱਗਿਆਂ 'ਚੋਂ ਹੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਬਾਪੂ ਕੰਵਲ ਨੇ ਤਾਹਨਾ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਐਥੋਂ ਜਥੇ ਬੱਝ-ਬੱਝ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸੀ ਸਤਿਆਂਦਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪੂਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿੱਧੇ ਬਾਪੂ ਵਲ ਨੂੰ ਹੋ ਗਏ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ। ਨਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਕਿ ਜਦ ਬਾਪੂ ਸੂਰ ਨੇ ਸੁਹਾਗਾ ਫੇਰਨਾ ਫਿਰ ਉੱਚੀ ਨੀਵੀਂ ਧਾਲੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣੀ। ਸਭ ਗੱਟੇ ਢੀਮਾਂ ਪੱਧਰੀਆਂ ਕਰ ਦਿਉ। ਉਂਦਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਤੀਜੇ ਨੇਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਲੇ ਹੋਗੇ ਜਿਹੜੇ ਬਗਲਿਆਂ ਨੀਲ ਕੰਠਾਂ ਨੂੰ ਦੱਬਲਦੇ ਹਨ। ਪਰ 'ਬਾਪੂ' ਕੰਵਲ ਦੇ ਘਣ ਦੀ ਸੱਟ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀ ਪੈਂਦੀ ਸੋ ਪੈਂਦੀ। ਇਹਦੀ ਧਮਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਬਾਪੂ ਤਕੜਾ ਹੋ ਜਾ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ। ਕਿਉਂਕਿ ਤੇਰੇ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੋ-ਦੋ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਨਾ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਪੂ ਸਿਹਾਂ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਫੜੀ ਕਿ ਕਿਹਨੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ

ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੇਖਕ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਅਕਸਰ ਬਾਹਰ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਤਾਂ ਤਾਅਨੇ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਥਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸ. ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਨੇ ਬਾਪੂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਨੂੰ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸੌਦੇ ਸਾਧ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ, ਬਾਵਜੂਦ ਛੋਟੇ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਡੇਰੇ ਦੀਆਂ ਚੌਕੀਆਂ ਭਰਨ ਦੇ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤ ਗਈਆਂ। ਮਾਲਵੇ 'ਚ ਕਈ ਨੀਲੇ ਫੌਜਦਾਰ ਲੁੜਕ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਰੇ ਹੋਇਆਂ ਨੇ ਸਾਧ ਵਿਰੁਧ ਸਿੰਗ ਮਿੱਟੀ ਚੁੱਕ ਲਈ, ਪਰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸੌਦੇ ਸਾਧ ਨਾਲ ਤੋਹ ਪਿਆਰ 'ਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ। ਉਹਦੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ 2007 ਵਿਚ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਚੇਅਰਮੈਨਾਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਘਰ ਤੋਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਬਦਲੀ ਵੇਲੇ ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਪਰ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਦਾ ਕੁਤਮ 'ਜੱਸੀ' ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀ, ਉਸਤੋਂ ਨਾ ਹੀ ਅਸਤੀਫਾ ਲਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੱਢਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਖੀਰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਗਿਆ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਗਲ ਲਾਈ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹ ਸਾਧ ਦਾ ਕੁਤਮ ਹੈ।

ਜੇ ਸਲਾਬਤਪੂਰੇ ਵਿਚ 2007 ਵਿਚ ਸਾਧ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਂਗ ਸਵਾਂਗ ਰਚਕੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਤੁਲ ਨਾਟਕ ਖੇਡਣ ਦਾ ਢਕਵੰਜ ਰਚਿਆ, ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਚਾਲ ਲੁੱਕੀ ਹੋਈ ਲੱਗੀ। ਬਾਦਲ ਸ਼ਾਇਦ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਸੌਦਾ ਸਾਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੋਰ ਚਮਕਾਵੇ ਤੇ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਾਰਾ ਕਰੇ ਜਿਹਨੂੰ ਸਿੱਖ ਹਜ਼ਮ ਨਾ ਕਰਨ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਲੈਣ ਪਰ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਇੱਕ ਵੀ ਲਫਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਅਦਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਆਪ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹੱਟਦੇ। ਬੱਸ ਇਹੋ ਸੌਦੇ ਸਾਧ ਤੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗੀ ਪੋਸ਼ਾਕ ਪੁਆਕੋ ਲੱਗ ਪਿਆ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 'ਇੰਨਸਾਂ' ਬਣਾਉਣ। ਸਿੱਖ ਇਸ ਸਾਧ ਖ਼ਿਲਾਫ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਸੂਰੂ ਹੋ ਗਏ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਤੇ ਨਾਮ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ। ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਸਿੱਖ ਸਾਧ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਟੇ ਗਏ। ਸ਼ਹਿਰ ਕੀਹਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਬਾਪੂ ਤੂੰ ਆਪ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀ। ਬੱਸ ਇਹੋ ਬਾਦਲ ਸ਼ਾਇਦ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਲੀਕ ਖਿੱਚੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸਤੋਂ ਇਹ ਟੱਬਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਦਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੋਇਆ ਲੱਗਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰੇ ਤਾਂ ਸਾਧ ਦੇ ਮੁਸੱਟਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਫੋਟੋ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮਪ੍ਰਸਤੀ ਸਮਝ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਅੰਦਰੋਂਗਤੀ ਸੌਦੇ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਤਹਿ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਬਾਪੂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘਾਂ, ਹੁਣ ਸੱਚ ਨਿਤਾਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀ। ਜਿਹੜੀ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਸੌਦੇ ਸਾਧ ਵਾਲੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਬੜੀ ਖਤਰਨਾਕ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਦੋਹੀਂ ਹੱਥੀਂ ਲੱਭ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਵੋਟ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਉਹ ਵੀ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਬਾਪੂ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਭੋਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ।

ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਬਾਪੂ ਛੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ, ਜਿਹਦਾ ਗੁਣਗੁਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਛੋਟਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਰਦਾ ਨਹੀਂ ਬੱਧਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਮੈਗਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਕਹਿੰਦੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਇਆ ਕਲਪ ਹੋ ਜਾਣੀ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਕਾਇਆਕਲਪ ਹੋਈ, ਪਰ ਖਬਰਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹ-ਸੁਣ ਲਈਦਾ ਕਿ ਕਈਆਂ ਨੇ ਤੰਗੀ ਤੁਰਸੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਇਆ ਖਤਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਬਾਪੂ ਤੇਰਾ ਤੀਜਾ ਨੇਤਰ ਜਾਣਦਾ ਹੋਣਾ।

ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਾ ਕੇ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਵੇਖ ਲੈ ਕਿ ਸਿਵਾਏ 'ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ' ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਕਿਹੜੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲੱਗੀ।

ਹਾਂ ਇੰਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਹਟਾਕੇ ਨੱਚਣ-ਟੱਪਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਨਿਘਾਰ ਲੈ ਆਂਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਕਿ ਰਹੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ। ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚ ਪਤਿੰਤਪੁਣੇ ਦੀ ਲਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪਾਈ, ਇਹ ਜੋ ਨਵੇਂ ਸਟਾਈਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ, ਹਜ਼ਾਮਤਾਂ (ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ) ਖੁਲ੍ਹੇ ਉੱਥੋਂ ਚੱਲੀ ਹੋਈ ਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਟਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਰੀਗਰ ਬਣਨਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਧ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੈਲੇਸਾਂ ਤੇ ਲੱਗਾ ਜੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਹੀ ਸੇਧ ਦਿੰਦੀ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹੋ ਪੈਸਾ ਛੋਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਲਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਖਤਮ ਕਰਨੀ ਸੀ ਉਥੇ ਸੂਬੇ ਨੇ ਇਕ ਵਧੀਆ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਸਟੇਟ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਮੁੰਡੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚਕੇ ਦਲਾਲਾਂ ਦੇ ਢਹੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਅਣਜਾਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਠੋਡੇ

ਬਣਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ। ਕਿਤੇ ਬਾਪੂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਤੋਂ ਵਿਰਵੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਈ ਤਾਂ ਮਸੇਸਿਓ ਨਹੀਂ?

ਹੁਣ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਵੋਟਾਂ ਕੈਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਰੀ ਜਦੋਂ ਭਗਵਿਆਂ ਨੇ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਘੁਰੀ ਵੱਟੀ ਤਾਂ ਬਾਪ-ਬੇਟਾ ਪੈਰ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁੱਕਰ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਈ ਤਾਂ ਫਰਜੰਦ ਛੋਟੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠਾ। ਟੱਬਰ ਖਾਤਿਰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਕੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਵੀ ਗਹਿਣੇ ਪਾਉਣ 'ਚ ਕੋਈ ਨਮੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਕੇ ਗੱਲ ਨਿੱਤਾਰੀ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੀਂਹ ਨੇ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁੱਸੀਆਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ। ਇੰਨੀ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ

ਖਾਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਆ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਇਥੇ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ 'ਚ ਦਿੱਕਤ ਸੀ, ਕੀਹਦਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਭੈਣਾਂ-ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਣਿਆਂ, ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਲੈਣ ਨੂੰ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿੰਟਿਆਂ ਨੀਲਿਆਂ ਦੀ ਨਾਅਹਿਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਾਪੂ ਤੇਰੀ ਕਲਮ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਬੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹਣਗੇ।

ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵਧੀ ਹੈ। ਬਾਪੂ ਇਹ ਕੋਰਾ ਝੂਠ ਆ। ਜਿਹੜੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਕੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ। ਜੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਇੰਨੀ ਹੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ 6000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਵਸਦਾ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ'। ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਐਥੇ ਹੀ ਰਹਿਨਾ ਆਪ ਦੱਸ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਪੰਥਕ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਚੌਂਕ, ਕੋਈ ਖੰਭਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੜਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਟੱਬਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ ਹੋਏ। ਕਾਹਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਆ? ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਹੱਦ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਟੱਬਰ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਫੋਟੋ ਲਗਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਕਈ ਚਿਰ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦਈ ਬੈਠੇ ਆ, ਬੱਸ ਉਹਦਾ ਤਾਂ ਨਾਂ ਹੀ ਵਰਤਦੇ ਆ। ਜਿੰਦਾਂ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ 'ਲੱਗਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ' ਖੇਡੀ। ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਛਿਪਿਆ ਸੀ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਈ ਬਾਪੂ। ਅੱਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ।

ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਦੱਸੀ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ, ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ। ਤਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਮਸੰਦ ਇਸ ਇਸ਼ੂ ਕਾਰਨ ਅੱਗ 'ਤੇ ਲਿਟਦੇ ਕਿ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ

ਜਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਢਹੇ ਘਰ ਦੇਖਕੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਿਵਾਏ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰ ਵੀ ਕੀ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਬਾਹਰ ਹੈ ਉਹਨੇ ਸਰਦੀ ਪੁੱਜਦੀ ਮਦਦ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਣੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੰਥਕ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਹੈ ਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ। ਇਸਨੂੰ ਦੁੱਖ ਲੱਗਣਾ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਲੱਗਿਆ ਵੀ ਤੇ ਮੁਆਵਜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੋਂ ਇਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਟੀਮ ਨੇ ਆ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਤੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਟੀਮ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਬਰਸਾਤ ਸੂਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਂਟਰ ਨੇ 'ਫਲੱਡ ਰਿਲੀਫ' ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿਉ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਉਥੇ ਹੀ ਦੜ ਵੱਟ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਨਵੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਸਾਰੇ ਅਸੰਬਲੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਟੱਬਰ ਦੀ ਸਕਿਊਰਟੀ ਤੇ ਖਰਚ ਹੋ ਗਏ। ਕੁੱਝ ਮੁੱਕਦੇ ਬਣਾਉਣ ਉੱਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਕੀ ਬਚਾਏ ਰੱਖ ਲਏ ਪੁੱਤ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਲਈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੁੱਝ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਹੀ ਲੈਣਗੇ। ਪਰ ਹੁਣ ਬਾਪੂ ਪੁੱਛ ਤਾਂ ਸਕਦੇ ਈ ਆਂ ਤੇ ਤੂੰ ਬਣ ਮੋਹਰੀ ਪੁੱਛਣਹਾਰਿਆਂ ਦਾ। ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਤੂੰ ਫਿਰ ਮਿਹਣੇ ਜਿਹੇ ਮਾਰਨੇ ਈ ਆਂ।

ਅੱਗੇ ਬਾਪੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰ ਦੇਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਗੜੀ ਪਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਕੋੜਮੇਂ ਦੀ ਇਕ ਬੀਬੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਮੋਹ ਇਨਾ ਡੁੱਲ੍ਹ-ਡੁੱਲ੍ਹ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਇਸ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਖਾਂਦੀ, ਵੋਟਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਬਣਦੀ ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਣੀ ਪਰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਚਿਤਾਉਣ ਲਈ ਕਰਦੀ। ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲਦੀ ਏ? ਦੂਜਾ ਉਹਦਾ ਮੋਹ ਇਥੋਂ ਝਲਕਦਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ "ਦੇਹਿ ਸ਼ਿਵਾ ਵਰ ਮੋਹਿ ਇਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪ੍ਰਚਰਨਾ ਨੂੰ ਕਢਵਾਕੇ "ਬੰਦੇ ਮਾਤਰਮ" ਚਾਲੂ ਕਰਵਾਇਆ ਤੇ ਸਾਡੇ ਪੰਥਕ

ਰਹਿਬਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਵਾਇਆ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਹੋ ਹੀ ਲੁਕਵਾਂ ਏਜੰਡਾ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਲੈਵਲ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖ-ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਵਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਾਪੂ ਸੋਝੀ ਕਰਾਈ।

ਆਹ ਜਿਹੜਾ ਨਹਿਰੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਲਖਤੇ-ਜਿਗਰ ਵਰਣ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਵਿਚ ਬਾਹਾਂ-ਉਲਾਰ-ਉਲਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮੈਂ ਹਿੰਦੂਵਾਂ ਕੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲੁੰਗਾ, ਉਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋ ਗੋਲੀ ਦੂੰਗਾ"। ਇਸਤੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਬੁਰਾ ਮਨਾਇਆ ਪਰ, (ਸਿੱਖਾਂ) ਬਾਰੇ ਜੋ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਪਿਉ-ਪੁੱਤ ਕੁਸਕੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ। ਬਾਪੂ ਤੂੰ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਚੌੜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਈ ਏਂ ਕਿ ਘਰਦੇ ਵਗਲ ਨੂੰ ਲੰਘਦਿਆਂ ਹੀ ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾ ਜਾਂਦੇ। ਬਾਹਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗੋਲ ਪੱਗਾਂ ਵਾਲੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਬੜੇ ਬੈਠੇ। ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਕੱਲੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਤੇ ਬਿਠਾਏ ਹੋਏ ਪੁਜਾਰੀ ਵੀ ਘੱਟ ਰੋਲ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਮੋਹਰੇ ਜੂਨ ਮਹੀਨਾ ਆ ਰਿਹਾ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਚੀਕ-ਚੀਕ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਘਲੂਘਾਰਾ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਪਹੁੰਚੋ ਤਾਂ ਕਿ 1984 ਦੇ ਫੌਜੀ ਅਟੈਕ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਕਰੀਏ। ਉਸ ਦਿਨ ਬਾਹਾਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ ਬੜੇ ਤੱਤੇ ਤੱਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵੀ ਕਰਨਗੇ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਥ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਭਗਵਿਆਂ ਦੇ ਕੋੜਮੇਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਉਹ ਆਪ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ "ਫੌਜੀ ਅਟੈਕ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਜੇ ਤੂੰ ਬਾਪੂ ਮੌਕੇ ਸਿਰ ਹੁਣ ਚੋਣਾ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਅਸਰ ਹੋ ਜਾਏ।"

ਬਾਪੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਬੋੜਾ ਮੋਢਾ ਹਲੂਣੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਕਰੀਬਨ 30 ਸਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਰੱਜਕੇ ਵਾਹਿਆ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਸਿਰ 'ਚ ਧੂੜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੋਹਰ ਲਾਉਣ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮੌਲੇ ਮੌਲੀ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ, ਫਿਰ ਗਾਂ-ਵੱਡਾਂ ਤੇ ਹੁਣ ਹੱਥ-ਪੰਜਾ ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਾਕਮ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਪਰ ਆਪ ਦੇ ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਸੱਖਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਬਾਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ, ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਂ ਬੋੜੀ ਸੋਝੀ ਆ ਗਈ ਉਹ ਵੀ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਰਲ ਗਏ ਤੇ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ। ਜੇ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪੁੱਤ ਨੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜੁਲੇ 'ਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਵੀ ਤਾਂ ਉਸਤੇ ਵੀ ਗਲਬਾ ਪੈ ਗਿਆ, ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਮਾਇਆ ਦਾ। ਬੱਸ ਹੱਡੀਆਂ ਹੀ ਨਿਕਲੀਆਂ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਉਸਦੀ ਕੈਦ 'ਚੋਂ। ਅੱਜ ਦਲਿਤ-ਪੱਤਾ ਖੇਡ ਕੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਤਾਂ ਮੁਲਕ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਅਮੀਰਾਂ 'ਚ ਸੁਮਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਕਮਾਂ ਵਾਲਾ ਸਾਰਾ ਸੁੱਖ ਆਨੰਦ ਵੀ ਮਾਣ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੁੱਝ ਚੋਣਵੇਂ ਚਾਟੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਰਕੀ ਪਾ ਦਿੰਦੀ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹੀ। ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਤੇ ਹੀਰੇ ਜੜੇ ਮੁਕਟਾਂ ਦੇ ਤੋਹਫੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਹੱਥ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੰਡਕੇ ਆਪਣੀ ਲੀਡਰੀ ਚਮਕਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੀ ਸਮਝੀ ਬੈਠਾ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯੂ.ਪੀ. ਤੇ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੀ ਹੀ ਕਰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਇਆ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਟਿੱਕਰ ਜੂ ਯੂ.ਪੀ. ਦਾ ਲੁਆ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਝੰਡੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਾਪੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਦਲਿਦਰ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ।

ਆਹ ਜਿਹੜੇ ਸਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰਾਂਸਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਘੁਟਾਲੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੀ ਕਿ ਬਾਪੂ ਕੌਣ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਪਤੀ ਲੈ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕਿ ਬਾਦਲਾਂ ਵਲੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਤੇ ਸਾਰਾ ਅਡੰਬਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਚਿਆ ਗਿਆ। ਉਦਾਂ ਕੁਛ ਨਾ ਕੁਛ ਤਾਂ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਵਾਪਰਿਆ। ਐਵੇਂ ਤਾਂ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਕਹਿਣ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਾਪੂ ਤੂੰ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਜਾਣ ਚੁੱਕਾ ਹੋਣਾ ਫਿਰ ਵਿਖਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਰਦਾ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ, ਕਰ ਨੰਗਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ 'ਚ ਤਾਂ ਕਿ ਅਗਾਂਹ ਲਈ ਵੋਟ ਦੀ ਸੋਚ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ।

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ, ਸਿਆਸਤ, ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰਦ ਸਮਾਜਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਭਾਰਤ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਇਥੇ ਸਿਆਸੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਨਿਘਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਮੀਰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਹੋਰ ਗਰੀਬ। ਜੇ 4-5 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ 16 ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ

ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ 33 ਫੀਸਦੀ ਇਕੱਲੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵਸੋਂ ਦੇ 42 ਫੀਸਦੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੰਤ ਦੀ ਆਮਦਨ 1.25 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੰਦਵਾਤਾ ਸੂਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਜੋਕੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸੀਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਗੱਲ ਦੀ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵਾਲੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਿਘਾਰ ਦੀ ਸਾਡੇ ਸਕਾਲਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਥੋੜੀ ਬਹੁਤੀ ਤਵੱਕੋ ਸੀ। 4 ਨਵੰਬਰ 1948 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਖਰੜਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ : 'Democracy in India is only a topdrem on an Indian soil which is essentially undermotratic.' ਭਾਵ ਭਾਰਤ 'ਚ ਲੋਕ ਤੰਤਰ ਇਕ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਗੈਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਪੇਟਲਾ ਪੇਚਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪੇਟਲੇ ਪੇਚੇ ਦੀ ਤਹਿ ਹੇਠ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਲਾਮਤ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਪੇਟਲੀ ਤਹਿ ਨੂੰ ਢਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਹੱਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਸਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਉਸਨੇ ਮਹਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਗੈਰੇਜ ਗਰੇਟ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਵੀ ਦੋਹਰਾਇਆ ਸੀ, 'Constitutional Morality through out the whole society is an indispensable condition of a govt. At once free and peacable.' ਭਾਵ ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ 'ਚ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਅਤਿ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਖਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਅਮਰ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪਕਿਆਈ ਲਈ ਉਸ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਵਧਦਾ ਫੁੱਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ 'ਚ ਇਸਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਥੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੇਤੰਨ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਰਹਿਤ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਨੇਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕ ਮੇਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਬੜਾ ਘਾਤਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਕੋਈ 60 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਰਾਜ ਭਾਗ 'ਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਨਾਲਾਇਕੀ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਸੱਚੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਰਮ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜ 'ਚੋਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਕੱਲ ਬਕਾਇਦਾ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ, ਬਸਪਾ, ਸ਼ਿਵ-ਸੈਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਫਿਰਕੂ ਲੀਹ 'ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ

ਦਾ ਹਰਾਵਲ ਦਸਤਾ ਹੈ। ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਕੈਡਮੀ 'ਚੋਂ ਪਾਸ ਆਉਣ ਫਿਰਕੂ ਜ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਰਕਰੂਟ ਵਰਤਣ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਜੋ ਭਾਜਪਾਈ ਫਿਰਕੂ ਤੇ ਭੜਕਾਊ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇਖੀਏ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਸਨੇ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ 'ਚ ਕੀ ਗੁੱਲ ਖਿਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ। ਗੋਧਰਾ ਕਾਂਡ, ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸਪਰੈਸ ਕਾਂਡ, ਅਮਰ ਨਾਥ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਜੰਮੂ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹੁਲਾਸ਼ਾਜੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਗਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ, ਮੰਗਲੋਰ ਅਤੇ ਕੰਧਾਮਾਲ 'ਚ ਤਾਂਡਵ ਨਾਚ ਅਤੇ ਮਾਲੇਗਾਂਵ 'ਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪਾਂਸਰ ਪਾਰਟੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2009 'ਚ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਜੋ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਚ ਇਸਦਾ ਫਿਰਕੂ ਚਿਹਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਉਘੜਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ 'ਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਧਾਰਾ 307 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਤੇ ਰਾਮ ਸੇਤੂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਹਨ। ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੈਕੂਲਰ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਦ ਯਾਦਵ, ਨਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੋਟਾਲਾ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੇ ਹਨ। ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਇਆਵਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬਸਪਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰੋਲ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਉਹ ਯੂ ਪੀ ਦੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੇ ਸ਼ਿਸ਼ਤ ਲਾਈ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੀ ਆੜ 'ਚ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਣਾ-ਮੂੰਹੀ ਧਨ ਉਹ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਾਗੀ ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਉਸ ਕੋਲ ਭਰਮਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਖੁਦ ਜੀਏ ਜੀ ਅਪਣਾ ਬੁੱਤ ਲਗਵਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਬੁੱਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਬਾਲ ਠਾਕਰੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਠਾਕਰੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵੰਨਗੀ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਪਰਜਾਤੰਤਰ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀਵਾਦ ਅਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਨਾਲ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਐਲਾਨ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਸਿਰਫ ਮਰਾਠੇ ਜਾਂ ਮਰਾਠੀ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਲਈ ਲਾਠੀ। ਰਾਜ ਠਾਕਰੇ ਦੇ ਲੱਠਮਾਰ ਇਸ ਐਲਾਨਾਨਾਮੇ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਬਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਜ਼ਰਾ ਪਿਛਾਂਹ ਵਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰੁਝਾਨ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਆਪਾਂ ਅੱਗੇ ਕਰਾਂਗੇ।

ਦੂਜੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਹ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਆਮ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ ਭਲੇ ਅਤੇ ਬੁਰੇ ਦੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮਝ ਅਤੇ ਭਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਕੀਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਨੱਲੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਦਲੇਰੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਸ਼ਾਸਕ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਨ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ 'ਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਕ ਤਵਾਜ਼ਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ 'ਚ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਹੀ ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੈਤਿਕਤਾ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਤੋਂ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਰਤਾਰਿਆਂ 'ਚ ਇਕ ਪੂਰਨ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸ਼ਾਸਕ ਹੀ ਬੁਲੰਦ ਜ਼ਮੀਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਘਾਟਾਂ ਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਡਰਤਾ ਅਤੇ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀਆਂ

ਕੁਤਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਉਂਗਲ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ 'ਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵੈਮਾਣ ਅਤੇ ਸਵੈਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਲੇ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਅਤੇ ਸਵੈਮਾਣੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਜਾਤੰਤਰ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਥੰਮ੍ਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਜੇ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ 'ਬੰਮਾਂ' ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਚੋਖਟੇ 'ਚ ਰੱਖਕੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ। ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਨਿਰਵਿਘਨ ਹੋਰ ਧੰਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਲਿਤ ਨੇਤਾ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਨਿਵੇਕਲਾ ਰਾਹ ਲੱਭਿਆ ਹੈ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੇ ਤੋਹਫਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਧਨ ਜੁਟਾਉਣ ਦਾ। ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਤੋਹਫਿਆਂ ਨਾਲ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ 20 ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਦਰਜ ਸੀ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਐਲਾਨ ਅਨੁਸਾਰ 2004 'ਚ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ 16 ਕਰੋੜ ਸੀ ਅਤੇ 2007 'ਚ 52 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸਨੇ 26 ਕਰੋੜ ਆਮਦਨ

ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। 2007 'ਚ ਬਾਦਲ ਦੀ ਐਲਾਨੀ ਆਮਦਨ 9.2 ਕਰੋੜ, ਚੰਦਰ ਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਦੀ 21 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਦੀ 22 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੂੰ ਤੋਹਫਿਆਂ ਵਜੋਂ ਮਿਲੇ ਕੋਤਰ ਸੌ ਸੌਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਮੁੱਕਟ ਇਸ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਉਸਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਨ ਲਈ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਤੋਹਫੇ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਕਤਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਇੰਜਨੀਅਰ ਮਨੋਜ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਵਧ ਪਤਾ ਹੈ।

ਹਰ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਗਜ਼ਨੀ, ਕਤਲ, ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਲੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਕੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਜ਼ੋਲੂ 'ਚ ਹਨ ਜਾਂ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ। ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲੋਕ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਤਦੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। 13ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ 40 ਦਾਗੀ ਸਾਂਸਦ ਸਨ ਅਤੇ 14ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ 100 ਦਾਗੀ ਸਾਂਸਦ ਸਨ ਅਤੇ 7 ਦਾਗੀ ਮੰਤਰੀ। ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਧੂ, ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਦਾ ਪੱਪੂ ਯਾਦਵ, ਬਸਪਾ ਦਾ ਅਨਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸਪਾ ਦਾ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਾਂ ਹੀ ਹਨ। ਕੰਧਾਮਾਲ ਦੇ ਇਸਾਈ-ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਮੁਖ ਦੋਸ਼ੀ ਮਨੋਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਥੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਜ ਕੱਲ ਕਤਲ ਅਤੇ ਆਗਜ਼ਨੀ ਦੇ 12 ਕੋਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਅਸ਼ੋਕ ਸਾਹੂ ਜੋ ਕੰਧਾਮਾਲ 'ਚ ਦੰਗਾਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਉਤੀਸਾ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਤਲ ਅਤੇ ਅਗਜ਼ਨੀ ਦੇ 12 ਕੋਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਅਸ਼ੋਕ ਸਾਹੂ ਜੋ ਕੰਧਾਮਾਲ 'ਚ ਦੰਗਾਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਉਤੀਸਾ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਰਿੰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੈਪੀਟਾਈਟਸ-ਬੀ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਡਾ. ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਬੀ.ਏ.ਐਮ.ਐਸ ਉਥੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ।

ਜੇ ਸਾਡੇ ਨੇਤਾ ਨਜਾਇਜ਼ ਧਨ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਸਹਾਰੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਮਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸੇ ਧਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ

ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਹਕੂਮਤ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨੇਟਾਂ ਦੇ ਭਰੇ ਅਟੈਚੀਆਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ 1993 'ਚ ਨਰਸਿਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਬਚਾ ਲਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾਟਕਾ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 7 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ 7-7 ਕਰੋੜ ਨਕਦ ਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨਾਲ ਖਰੀਦ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਸਾਂਸਦਾਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਲੱਗੀ ਰਹੀ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਮੌਸਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟ ਸ਼ੁਰੇਆਮ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਵੰਡਦੇ ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਗੋਵਿੰਦਾ, ਸਪਾ ਦਾ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ, ਜੈ ਪਰਦਾ ਅਤੇ ਅਬੂ ਆਜ਼ਮੀ, ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿਣ ਗਿਣ ਕੇ ਨੋਟ ਵੰਡਦੇ ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਦੇਖੇ ਹਨ। ਇਸਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਸਿਤਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਇੰਨੀਆਂ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਤਾਂ ਕੀ ਦਵਾਉਣੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੱਤਾ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਦਾਗੀ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਚਾਰਜ ਹੋਣ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸਦਾ ਆਖਰੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚੋਂ ਦੋਸ਼ੀ

ਸਿੱਧ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਅਦਾਲਤ (Supreme court) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਾਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਵਾਂਗ ਕੱਕੀਆਂ ਦਾੜੀਆਂ ਬੱਗੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵ ਨੇਤਾ ਜੀ ਵੈਸੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਆਪਣੇ ਪੁਤਰ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਇਕ ਚੋਰ ਮੋਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਖਰੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚੋਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਐਲਾਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਧੂ ਵਾਂਗ ਸਜ਼ਾ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਅਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਧੰਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖਰਚਣ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਫੀ ਦਿਆਲੂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਦਿਵਾਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇੰਨੇ ਸੁਸਤ ਹਨ ਕਿ ਅੱਵਲ ਤਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕੋਈ ਨੇਤਾ ਜਾਂ ਅਫਸਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਹੀ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਖਰਾਮ ਵਾਂਗ ਹੋ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਬੰਦਾ ਅਗਲੇ ਜਹਾਨ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 10 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸੁੱਖ ਰਾਮ ਦਾ ਕੇਸ ਅਜੇ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਬੇੜਿਆ ਹੈ। ਰਵੀ ਸਿੰਧੂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਉੱਘ ਸੁੱਘ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਜੇਰੀ ਦਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਜਿਹੜਾ ਨਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਇਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਝੰਜਟ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਕਿ 1996 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕੋਲ 4 ਜੇ.ਐਮ.ਐਮ. ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ 'ਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਅਤੇ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਪੰਜੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਨਿਆਂ' ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿਥੋਂ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 105 (2) ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਂਸਦ ਸੰਸਦ 'ਚ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕੋਠੀਆਂ ਨੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਕੇਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਜ਼ਰਾ ਸਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ

ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਚਿੱਟਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਜੱਜ ਬੀ.ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਸ. ਸਿੰਗਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ : Even God can not save this country. He will be a silent spectater to all this.

ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਬੇਵਸੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਭਾਰਤ 'ਚ ਇਕੋ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਸੀ ਕਾਂਗਰਸ। ਜੇ ਨਹਿਰੂ, ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਗੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਡਾ.ਅੰਬੇਦਕਰ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਖਤ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਸਿਆਸਤ 'ਚੋਂ ਧਰਮ ਅਤੇ ਜਾਤਪਾਤ ਜਾਂ ਖੇਤਰੀਵਾਦ ਦਾ ਦਖਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮਨਫੀ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਧਰਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਜੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿ ਨੇਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਹੀ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ 20-25 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਬਹੁਤੇ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੋ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸਖਤ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ 1975 ਤੱਕ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਦਿੱਖ ਤਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਪਰ ਅਸਲ 'ਚ ਸਿਆਸਤ 'ਚੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਰਥਿਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਵੋਟ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਰਹੇ ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹੈ ਉਥੇ ਹਵਨ ਕਰਾਉਣਾ, ਮੁਸਲਿਮ ਬਹੁਗਿਣਤੀ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਦਰਗਾਹ ਤੇ ਚਾਦਰਾਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀਆਂ, ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਜਾ ਕੇ ਸਿਰੋਪੇ ਲੈਣੇ ਅਤੇ ਪੰਗਤ 'ਚ ਲੰਗਰ ਛਕਣਾ ਜਾਂ ਇਸਾਈਆਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਜਸੂ-ਮਸੀਹ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਕਰਨੀ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਰਾਏ ਬਰੇਲੀ ਤੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਗਈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਨ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਰਗਾਹ ਤੇ ਇਬਾਦਤ ਕਰਨ ਵੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਉਹ ਅਸਲ 'ਚ ਇਉਂ ਕਰਕੇ ਸਿਆਸਤ ਇੰਨੇ ਰਲਗੱਡ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਨਬੇੜਿਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿੱਖੜਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਤੀ ਅਧਾਰਤ ਵੋਟਾਂ ਵਟੋਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਸੀਮਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜਾਤਪਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਅਧਾਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ 'ਚ ਇਕ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪਛੜਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਕ ਉਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੱਤਾ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਤ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨੇਤਾ ਲੋਕ ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਨਵਿਆ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਲਈ ਨਾਂਹ ਨੁੱਕਰ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਚੋਣ ਵਾਅਦਿਆਂ 'ਚੋਂ ਲੈ ਲੈ ਸੁਪਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਔਖਾਂ 'ਚ ਸਜਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਉਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੋਹ ਚੁੱਕੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਖੰਭ ਲਾਕੇ ਉੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਵਾਚਣ ਯੋਗ ਹਨ-

ਪੰਜੀਂ ਸਾਲੀਂ ਇਕ ਛਲੀਆ ਆਵੇ
ਸਾਡੇ ਸੁਪਨੇ ਛਲ ਲੈ ਜਾਵੇ।
ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮੰਤਰ ਆਵੇ
ਕਪਟੀ ਨੂੰ ਜੋ ਕੀਲ ਬਹਾਵੇ।
ਨਾ ਕੋਈ ਅਜੇ ਐਸਾ ਯੋਗੀ ਭਾਵੇ
ਜੋ ਸਾਡੇ ਸੁਪਨੇ ਮੋੜ ਲਿਆਵੇ।

ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਕਸਦ

ਚਰਚਾ

ਹੁਣ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਕਸਦ ਤਹਿਤ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਕਣ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਜਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰ ਖਾ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉੱਤੇ ਮੋਟੀ ਜਿਹੀ ਨਿਗੂਾ ਵੀ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਤਾਂ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣੀਆਂ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ

ਜਸਵੀਰ ਸਮਰ

‘ਤੇ, ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਤੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ‘ਤੇ ਪੁੱਜਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਖਲਜਗਣ ਅਤੇ ਘਚੋਲਾ ਦਰਅਸਲ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰੇ ਹੁਣ ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਲੱਭ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਇਕ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸ਼ਖ਼ਸ ਕਰਨਾ-ਕਹਿਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਮਾਈਆਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਹਦੇ ਰਾਹ ਦੇ ਰੋੜੇ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਰੋੜੇ ਚੁਗਦਿਆਂ ਉਹਦਾ ਸਾਹ ਫੁੱਲਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਉਹਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਕੰਬਲ ਉਹਦਾ ਖਹਿਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਹੁਣ ਉਹਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚਰਚਾ ਵੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਦੇ ਉਹਲੇ, ਲੁਕ-ਲੁਕ ਕੇ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਕਰਾਂਗਾ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਮੂਲੋਂ ਉਲਟ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਚਿਤਾਰੀ ਹੈ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੋਤਕੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਉਣ ਜੋਗਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਕੁੱਝ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ।

ਸਿੱਖ ਰੀਤ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਭਿੜਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪ੍ਰੋ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ) ਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਸਿੱਧਾਂ ਨਾਲ ਗੋਸਟਿ ਰਚਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਖਦੇਤਨ ਦੀ ਪਿਰਤ ਪਾਈ ਸੀ, ਪਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਕਰਨ ਲਈ ‘ਗੋਸਟਿ’ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਗੋਲੀ’ ਵਰਤੀ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਚਾਹੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰ ਦੇਣੇ ਪੈਣੇ ਸਨ।...ਕਮਿਊਨਿਸਟ, ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਿਰ ਹੀ ਤਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਹੁਣ ਬਹਿਸ ਲਈ ਤਹੁ ਹੋਏ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਆਪਾ-ਪੜਚੋਲ ਉੱਤੇ ਝਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼’ ਬਾਰੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ‘ਤੇ ਝਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਕੋ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਹ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਖਲਜਗਣ ਅਤੇ ਘਚੋਲਾ ਪਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਉਹਦਾ ਮਕਸਦ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਹੈ। ਪਾਸ਼ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ (ਸਤੰਬਰ 1987) ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਾਉਣ ਤੇ ਜਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਅਸਲੀ ਹੱਲ ਭਾਰੂ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖ ਰਿਆਸਤ (ਜਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ) ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਜਮਹੂਰੀਕਰਨ ਹੈ। ਇਕ ਖ਼ਰੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਲੀਹਾਂ ‘ਤੇ ਉਸਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ‘‘ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਨਿੱਘ’’ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਗੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ‘ਤੇ ਉਸਰੀ ਭਾਰੂ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ

ਵਾਲੀ ਅੱਡਰੀ ਸਿੱਖ ਰਿਆਸਤ (ਖਾਲਿਸਤਾਨ) ਅੰਦਰ ਵੀ ਆਮ ਸਿੱਖ ਜਨਤਾ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਨਰਕ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਬਾਰੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਪੜਚੋਲਵਾਂ ਨੁਕਤਾ-ਨਿਗੂਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਉਹਦੇ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਉਲਟ ਹਨ। ਉਹਦੀ ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਹਦੇ ਪਿਛਲੇ ‘ਪੈਡੇ’ ਉੱਤੇ ਉਡਦੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨੀ ਠੀਕ ਰਹੇਗੀ।

1992 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੈਗਾਮ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1994 ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਉਹਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਲੇਖ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਵਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲੀਹ ਛੱਡਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਉਹਦਾ ਪਿਛਲੀ ਉਮਰ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਬੰਨ੍ਹ-ਸੁੱਬ ਭਾਵ ਜੁਗਾਤ ਹੀ ਸੀ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਸ ਉਮਰੇ ਉਹਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲੱਭ ਵੀ ਪਏ ਜਿਹੜੇ ਬੰਧਕ ਕੰਗਾਲੀ ਦੇ ਭੰਨੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਨਤੀਜਾ?...ਨਾਮ ਅਤੇ ਨਾਮੇ ਪੱਖੋਂ ਹੁਣ ਉਹਦੀਆਂ ਪੰਜੇ ਉਗਲਾਂ ਘਿਉ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਹਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੱਸ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਲਾਗ-ਦੇਗ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਹੈ! ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਲੰਮੀ ਨਿੱਜੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ!

ਹੁਣ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਆਪਾ ਪੜਚੋਲ ਉੱਤੇ ਝਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਪੜਚੋਲ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਛਪੇ ਕਿਤਾਬ ‘ਭਵਿੱਖ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡਾ ਹੈ’ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਦਾ ਲਿਖਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਪੰਜ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ:

- 1) ਲਹਿਰ ਦਾ ਪੱਖ ਨਿਆਈਂ ਹੋਵੇ
- 2) ਲਹਿਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਰੁਸਤ ਹੋਵੇ
- 3) ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਤੇ ਕਾਬਲ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹੋਵੇ
- 4) ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੋਵੇ
- 5) ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇ

ਉਪਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਲਿਖ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ‘ਤੇ ਉਸਰੀ ਭਾਰੂ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਵਾਲੀ ਅੱਡਰੀ ਸਿੱਖ ਰਿਆਸਤ (ਖਾਲਿਸਤਾਨ) ਅੰਦਰ ਵੀ ਆਮ ਸਿੱਖ ਜਨਤਾ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਨਰਕ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਜੇ ਅੱਡਰੀ ਸਿੱਖ ਰਿਆਸਤ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਲਾਮ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਲੜਾਈ ਦਾ ਪੱਖ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ?

ਦੂਜੀ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੈ ਕਿ ਠੋਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਰਣਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਘੜੀ ਗਈ। ਆਪ ਮੁਹਾਰਾਪਣ ਵਧ ਗਿਆ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸੇਧ ਅਣਗੋਲੀ ਰਹਿ ਗਈ।

ਤੀਜੀ ਬਾਬਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤੀ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਚੌਥੀ ਬਾਰੇ ਹਾਲਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਮੰਦੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਵੀਂ ਬਾਰੇ ਰਾਇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਕਾਇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਏ.ਕੇ. ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਨਾਲ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਧੱਕੜ ਬਿਰਤੀ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸੁਘੜ ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਬਾਬਤ ਇਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਹੈ-

ਰਤਾ ਕੁ ਰੁਕੇ! ਅਤੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਵੀ ਪੜ੍ਹੋ: ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਦਾਚਾਰਕ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕੀ। ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਧਨ ਉਗਰਾਹੁਣ, ਇਸ ਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਐਸ਼ੋ-ਇਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਰਨ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਆਮ ਲੋਗੇ। ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਤਹਿਤ ਖਾੜਕੂ ਦਸਤਿਆਂ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਤਾਉ ਪੁਲਸ ਵਰਗਾ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੁਖਾਲਿਫ਼ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਦੀ ਹੀ ਹੈ।

ਪਾਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀ ਤਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ! ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਥ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸੀ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਨਦਾਰਦ ਹੀ ਹੈ। ਤੇ ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬ ‘ਭਵਿੱਖ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡਾ ਹੈ’ ਦਾ ਅਸਲ ਲੇਖਕ ਕੌਣੀ ਹੋਰ ਨਹੀਂ,

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਹਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਮੰਨੀ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੌਣੀ ਕੁੰਡਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਬਾਬਤ ਨਕਸਲਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪੈਗਾਮਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫ਼ਰਕ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਵੀ ਇਹੋ ਸੀ। ਨਕਸਲਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ) ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਗਰਦਾਨ ਕੇ ਮੁਖਾਲਫ਼ਤ ਕੀਤੀ। ਪੈਗਾਮਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ‘ਕੋਮੀਅਤਾਂ ਦੀ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਲੜਾਈ’ ਲਗਦੀ ਸੀ ਪਰ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਇਹ ਲੜਾਈ ਕਦੀ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਹਨੂੰ ਠੀਕ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੰਮੀਆਂ-ਚੌੜੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਬਾਨਣੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ‘ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜੰਗ’ ਨੂੰ ਸੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਮਾਡਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਚਾਰਾਜੇਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰ ਕੇ ‘ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਲੜਾਈ’ ਦੱਸਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ‘ਕਮਾਈ’ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਨਕਸਲੀ ਧੜਿਆਂ ਲਈ ‘ਬਰਾਬਰ ਸਿਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ’ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ (ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ) ਦਾ ਗਰੁੱਪ ‘ਪੈਗਾਮ’ ਮਿਥੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਤਾਬਕ ‘ਲੀਡ’ ਨਾ ਲੈ ਸਕਿਆ, ਮਿਸਾਲ ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ...ਬਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ਹੀ ਬੇ-ਬੁਨਿਆਦ ਸਨ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਹਸਰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੌਣੀ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

ਹੁਣ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਕਸਲੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੇਠ ਸੋਟਾ ਫੇਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਰ-ਗੁਜ਼ਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਖੁਰਦਾ-ਖੁਰਦਾ ਆਖਰਕਾਰ ਖੁਰ ਗਿਆ।

ਜਦੋਂ 1992 ਵਿਚ ਪੈਗਾਮ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਭੋਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਉਸ ਕੋਲ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਾਂਹ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਬਤ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਉਹ (ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ) ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਿਆ: ਸਾਥੀਓ! ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਚੁੱਕ-ਚੁੱਕ ਖਪਾਇਆ, ਪਰ ਸੰਤ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੀਕਲਾਵਾਲੇ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 44 ਦੀ ਇਕ ਕੋਠੀ ਦੇ ਏਅਰ ਕੰਡਸ਼ਨਡ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਉਹ ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਐਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਭੇਖ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਮਾਣਦਾ ਰਿਹਾ। ਮਰਹੂਮ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਹੋਈ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਸਿਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੱਢਣ ਬੰਨ੍ਹੀ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ‘ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜੰਗ’ ਛੱਡੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ (ਬਿੱਟੂ) ਵਾਂਗ ਸਹਿ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਬਚ ਜਾਂਦੇ? ਬਿੱਟੂ ਕੋਲ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਬਿੱਟੂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਖੁਲਾਸਾ ਸੀ: ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਏਜੰਡਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਢਹਿਣ ਦੀ ਪੀੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਸਦਕੇ! ਪੀੜ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀੜ ਦੇਣੀ ਪੈਣੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਗਲੇਪਣ ਬਾਰੇ ਇਕ ਹੋਰ ਤੱਥ...। 1991 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਪੈਗਾਮ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਰਾਇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸੀ (ਅੱਜ ਤੱਕ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਇਹ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਨ) ਪਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਬਤ ਜਿਹੜੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਭਾਫ਼ ਵੀ ਨਾ ਕੱਢੀ। ਉਸ ਦੇ ਆਪ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਕ ‘ਜ਼ੁਰਅਤ ਨਹੀਂ ਪਈ’। ਮਗਰੋਂ

ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ (ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ) ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਰਹੇ, ਉਹ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫ਼ੀ ਇਹ ਕਿ ਬਾਈਕਾਟ ਦੇ ਐਲਾਨ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪਰਚਾ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਂਝ ਵੀ ਪੈਗਾਮ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਫੈਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬੜੀ ਸਖ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਗੁਰੀਲਾ ਜੰਗ ਸੀ ਭਲਾ?

ਇਹ ਹੈ ਉਹ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜੰਗ ਜਿਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫ਼ਤ ਉਦੋਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਤੋਂ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤੇ! ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਹੀ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਖੋਖਲੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਇੰਦਰਾ ਦੀ ਇਸ ਚਾਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ‘ਚ ਖਤਾ ਕਰ ਗਏ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਟੱਕਰ ਦੀ ਥਾਂ ਸਟੇਟ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ (ਖਾੜਕੂ ਲਹਿਰ) ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝ ਗਏ। ਮੁੱਖ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਟੇਟ ਦੀ ਇਸ ਕਨਪਤਲੀ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਭੰਗ ਹੋਈ ਤਾਂ ਲੋਕ ਦਰਦ ਨਾਲ ਪਰੁੰਨੇ ਗਏ।...ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹੋ ਉਹ ਪੀੜ ਅਤੇ ਦਰਦ ਦਾ ਦਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਰਦ ਦੇ ਦਰਿਆ ਕਾਰਨ ਮੁੰਡੇ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਤੁਰੇ। ਇਹ ਦਰਅਸਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੋਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਤਸੱਦਦ ਨੇ ਰੋਹ ਚ ਉਬਲਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਪਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ, ਕਿਸੇ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਲੜਾਈ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਜੋਗੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ।

ਪਾਸ਼ ਨੇ ‘ਐਟੀ ‘47 ਫਰੰਟ-4’ (26 ਅਕਤੂਬਰ 1986) ਵਿਚ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।...ਹੁਣ ਪੜ੍ਹੋ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਚਾਰ: ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਧੁਨਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਜਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ। ਉਹ ਇਕ ਸਾਦ ਮੁਰਾਦਾ ਸੰਤ ਪੁਰਖ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਚ ਭੇਰਾ ਭਰ ਵੀ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਵੀ ਪਾਸ਼

ਪੰਜਾਬੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਵੀ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਜਿੱਥੇ ਪਾਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ’ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਫੀ ਲੇਖ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਹਿਤ ਛਪ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਚੇ ਦੇ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਵੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਦਾ ਲੇਖ ‘ਸਿਧਾਂਤ ਕਤਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਕਵੀ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ’ ਛਪਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਲੇਖ ਵੀ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਇਹ ਲੇਖ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਇਹੋ ਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਦੇ ਪਾਸ਼ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਵਿਚਾਰ ਠੀਕ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਹੀਂ ਹੋਰਾਂ ਪਾਸ਼ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਿਆ ਜਦਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੰਡਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਰਾਹੀਂ ਨੇ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਦਲੀਲਾਂ ਸਹਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਸ਼ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਭਾਵ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਇਕੋ ਹੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਵੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਵੀ। ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸੀ ਭਾਵ ਸਟੇਟ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸੀ।

ਜੇ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਹੈ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਦਰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਭਾਵ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਪਾਸ਼ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸੀ। ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਸੁਆਰਥੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਗਲਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੈ।

ਸੱਚ ਸਦਾ ਹੀ ਕੌੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਝਗੜਿਆਂ ਤੇ ਮੱਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੰਕਾਰ ਤੇ ਈਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਉਹ ਹੈ, ਤੇ ਦੂਜਾ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਐ ਕਿਛੁ ਕਹੀਐ।

-ਮਾਸਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ

ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਦੌਰ ਨੂੰ ਅਦੁੱਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਨਵੇਂ ਕੰਮ ਬਾਰੇ ਇਜ਼ਾਰਾ ਉੱਪਰ ਕੀਤਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਨਵਾਂ ਰੁਝੇਵਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਫਿਰ ਬਲਦੀ ਬੁੱਝੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਪਾਸ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਲਦੀ ਬੁੱਝੇ ਪਾ ਗਿਆ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਨਾਇਕ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਵਲ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਹਨ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੂਕਿਆਂ, ‘ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾਂ’ ਦੇ ਆਗੂਆਂ, ਗਦਰੀਆਂ, ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਆਖਣ ਤੱਕ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਵੀ ਹਨ!

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਹ ਇਤਾਲਵੀ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਮੈਜ਼ਿਨੀ ਅਤੇ ਗਿਰਬਾਲਡੀ ਦਾ ਨਕਲਦੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪ 1982 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਮਰੇਡ ਬਾਬ ਅਵੇਕੀਅਨ ਦੀ ਨਕਲ ਮਾਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਬਾਬ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਜ਼ ‘ਤੇ ਹੀ ‘ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ’ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕੇਰਲ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡ ਕੇ. ਵੇਣੂ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮੀਅਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਚਰਨੀਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇ ਰੋੜੇ ਤਸੱਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਪਿਛੋਕੜ ਧੋਣ ‘ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਪਿਛੋਕੜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਗੱਲ ਦੱਸ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ...

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਕਲਾਬਾਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੀ ਹੈ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਅਮਲੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਸਾਹਮਣੇ ਤਾਂ ਅਣਗਿਣਤ ਗੱਲਾਂ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਦਿਨ-ਬਦਿਨ ਬੇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਸੰਗਤ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਦਾ ਰਾਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਲਾਬਾਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣਾ। ਸੰਗਤ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਹੋਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਟੇਟ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਾਈ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਹੈ।

ਸਿਵਿਆਂ ਆਲਾ ਸਾਧ ਤੇ ਓਹਦਾ ਚੇਲਾ

‘ਐਲੱਖ ਨਿਰੰਜਨ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਬੇ ਨੇ ਘਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਬੁਹਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਬੁਹਾ ਖੁਲ੍ਹਦੇ ਹੀ ਬਾਬੇ ਨੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ‘ਫੱਕਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਦੁੱਧ ਚਾਹੀਦੈ।’

‘ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਾਡੇ ਦੁੱਧ ਤਾਂ ਹੈ ਨੀ’...ਘਰ ਵਿਚ ਇੱਕਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਤੋਰਨਾ ਚਾਹਿਆ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਬਾਬੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ‘ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰੀ ਦਾ ਨੀ...ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਕੀਤਾ ਵਧਦਾ ਫੁੱਲਦੈ...ਤੇਰਾ ਕੁਝ ਨੀ ਘਟਦਾ ਭਗਤਾ...ਬਾਬੇ ਵੀ ਚਾਹ ਦੀ ਘੁੰਟ ਪੀ ਲੈਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਖੇਤ੍ਰੇ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਚਾਹੇ ਖੁਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਪੈ ਗਿਆ, ‘ਤੇਨੂੰ ਦੁੱਧ ਕਾਹਦਾ...ਪੱਠੇ ਅਸੀਂ ਪਾਨੇ...ਨਹਾਉਂਦੇ ਅਸੀਂ...ਸਭ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਅੰ...ਤੂੰ ਮੁਫਤ ਦੀ ਦੁੱਧ ਮੰਗੀ ਜਾਨੈ।’

ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਵੇਖ ਕੇ ਬਾਬਾ ਪੁੱਠੀ ਮਾਲਾ ਫੇਰ ਗਿਆ ਤੇ ਮੱਝ ਨੂੰ ਫੂਕ ਮਾਰ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਨਾ ਭਗਤਾ ਅੱਜ ਤੂੰ ਭਰ ਭਰ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਚੋਈ ਫੇਰ’ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਬਾਬਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਲਾਲ ਪੀਲਾ ਹੋਇਆ ਨੌਜਵਾਨ ਹਾਲੇ ਵੀ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ‘ਵਿਹਲੇ ਨੂੰ ਕੰਮ ਨੀ, ਕਾਰ ਨੀ ਬਣਿਆ ਫਿਰਦੈ ਐਨਕ ਬਾਬੂ।’ ਨਿਗੂ ਦੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਲਾਈਆਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ‘ਐਨਕ ਬਾਬੂ’ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦੇ ਦਿਤਾ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਬਾਲਟੀ ਲੈ ਕੇ ਮੱਝ ਬੋਲੇ ਬੈਠਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੱਝ ਨੇ ਮਾਰੀ ਲੱਤ ਤਾਂ ਬਾਲਟੀ ਓਹ ਗਈ...ਨੌਜਵਾਨ ਪਰ੍ਹੇ ਜਾ ਕੇ ਡਿੱਗਿਆ। ਮੱਝ ਦੀ ਲੱਤ ਅੱਖ ਕੋਲ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਭਰਵੱਟੇ ‘ਚੋਂ ਖੂਨ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਖੂਨ ਨਿਕਲਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਘਬਰਾ ਗਿਆ। ਲਾਲ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢੀ ਮੱਝ ਫਰਾਟੇ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ, ਮਜ਼ਾਲ ਐ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੇ ਲੱਗਣ ਦੇਵੇ। ਘਰਦੇ ਬਬੇਰਾ ਓਹੜ-ਪੋਹੜ ਕਰਨ ਪਰ ਕਿਥੇ? ਮੱਝ ਕਹੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਦੇਣਾ ਕੀ ਐ? ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਘਰ ਕੌਣ ਆਇਆ ਸੀ? ਤਾਂ ਡਰਦੇ ਹੋਏ ਗੱਭਰੂ ਨੇ ਸਿਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੱਸੀ। ਸਿਵਿਆਂ ‘ਚ ਜਾ ਕੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਲੱਗੇ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਮੰਨਤਾਂ ਕਰਨ, ‘ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਾਡੀ ਮੱਝ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋ ਗਿਆ...ਦੁੱਧ ਨੀ ਦਿੰਦੀ...ਕੌੜ ਕੌੜ ਝਾਕਦੀ ਫਰਾਟੇ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਏ...ਕੋਈ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ...ਮੱਝ ਠੀਕ ਕਰੋ। ਇਨਸਾਨ ਕੋਲੋਂ ਬਬੇਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਐ।’

ਗਲਾਸ ‘ਚ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ ਫੂਕ ਜਿਹੀ ਮਾਰ

ਕੇ ਬਾਬੇ ਨੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾ ਕੇ ਮੱਝ ‘ਤੇ ਛਿੱਟਾ ਦੇ ਦੇਣਾ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਭਲੀ ਕਰੂ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀਲ-ਹੁੱਜਤ ਮੱਝ ਨੇ ਦੁੱਧ ਲਾਹ ਦਿਤਾ। ਦੁੱਧ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਾਲਟੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਰੋਟੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕੋਲ ਸਿਵਿਆਂ ‘ਚ ਸਾਧ ਨੂੰ ਭਿਜਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦੁੱਧ ਦੀ ਬਾਲਟੀ ਅਤੇ ਰੋਟੀਆਂ ਬਾਬੇ ਮੂਹਰੇ ਰੱਖ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾਇਆ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਦੇਖ ਕੇ ਬਾਬਾ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ‘ਕਿਉਂ ਹੋਰ ਲਉ ਬਾਬੇ ਨਾਲ ਪੰਗੇ...ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਰ ਦੇਉਂ ਸਿੱਧੇ।’

ਰਸਤੇ ‘ਚ ਆਉਂਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਮੱਜ ਆ, ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹਾ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਬਾਬਾ ਬਣਿਆ ਜਾਵੇ? ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਬਾਬੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਬੈਠਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਬਾਬੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਘੁੰਟਦਾ ਘੁੰਟਦਾ ਲੱਗਾ ਜੰਤਰ ਮੰਤਰ ਸਿੱਖਣ। ਇਹ ਵਿਦਿਆ ਸਿੱਖਦਾ ਸਿੱਖਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਚੇਲਪੁਣਾ ਵੀ ਸਿੱਖ ਗਿਆ। ਜੇ

ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਪੰਨਾ

ਪਿੰਡ ‘ਚ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੇ ਲੜ ਪੈਣਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪਤੰਦਰ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦੇਣੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਦੀ ਪਿੰਡ ‘ਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਤੂੰ-ਤੂੰ, ਮੈਂ-ਮੈਂ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਨੀ ਕੀ ਮੰਤਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੱਝ ਸਾਰੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਭੱਜ-ਭੱਜ ਪਵੇ। ਡਰਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੇ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਨਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਬਾਪ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੋਂ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੱਸੀ। ਬਾਪ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਾਗੇ ਕੌਣ ਆਇਆ ਸੀ? ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ‘ਫਲਾਣਾ ਚੇਲਾ’ ਇਥੇ ਘੁੰਮਦਾ ਸੀ। ਬਾਪ ਨੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਉ ਉਹਨੂੰ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਲਿਆਉ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੱਝ ਵੇਚਣੀ ਆ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਿਕਾ ਦੇਵੇ।

ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਤੇ-ਕਦਾਈਂ ਮੱਝਾਂ ਦੀ ਦਲਾਲੀ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਸੁਣ ਕੇ ਨਵਾਂ ਬਣਿਆ ਚੇਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਬਿਨਾਂ ਜੁੱਤੀ, ਕੱਪੜੇ ਝਾੜਦਾ ਭੱਜਾ ਆਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗੱਲਾਂ ‘ਚ ਪਾ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਕਿੱਕਰ ਨਾਲ ਬੰਨ ਕੇ ਲੱਗੇ ਕਰਨ ਬਜ਼ਤਰ। ਉਹ ਰੌਲਾ ਪਾਵੇ ‘ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਉ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨੀ ਕੀਤਾ।’ ਘਰਦੇ ਕਹਿਣ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਾਡੀ ਮੱਝ ਨੀ ਠੀਕ ਕਰਦਾ ਤੈਨੂੰ ਨੀ ਛੱਡਣਾ।

‘ਅੱਛਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਵੇ ਫੇਰ

ਸਾਰੀ ਗੱਲ...।’ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਇਆ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਲੱਗਾ ਦੱਸਣ, ‘ਮਿੰਨਤ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੈਗੀ ਆ ਏਹ...ਮੈਨੂੰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ ਛੱਡਣੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਪਰ ਵਾਪਸ ਕਰਨੀਆਂ ਨੀ ਆਉਂਦੀਆਂ।’

‘ਅੱਛਾ ਇਹ ਹੁਣ ਵਾਪਸ ਕੌਣ ਕਰੂ?’ ਘਰਦੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ।

‘ਸਿਵਿਆਂ ਆਲਾ ਸਾਧ’। ਉਹ ਹੀ ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਐ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਉਹਦੇ ਕੋਲੋਂ ਈ ਸਿੱਖਿਆ, ਹੋਰ ਵੀ ਬੜੇ ਟੂਣੇ ਟਾਮਣੇ ਸਿੱਖੇ ਨੇ।’ ਘਰਦੇ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸਿਵਿਆਂ ਵਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ। ਜਦੋਂ ਸਿਵਿਆਂ ‘ਚ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਐਨੇ ਆਦਮੀ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਧ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਲਉ ਕੋਈ ਪੈ ਗਿਆ ਪੰਗਾ। ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸੰਭਲ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ‘ਆਓ ਕਿਵੇਂ ਆਏ?’ ਅੱਜ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਘਰ ਨਰੈਣ ਆਏ ਨੇ।’

‘ਬਾਬਾ ਜੀ, ਆਹ ਬੋਝੇ ਚੇਲੇ ਨੇ ਸਾਡੀ ਮੱਝ ਖਰਾਬ ਕਰ’ਤੀ... ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।’ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਸਾਧ ਦੀ ਕਰਤੂਤ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਬਾ ਬੁਠਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਘੁਰ ਘੁਰ ਝਾਕਣ।

‘ਉਏ ਕੁੱਤਿਆ, ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ ਪੰਗਾ ਲੈਣ ਦੀ? ਤੂੰ ਆਪ ਤਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਖਾਣੀਆਂ, ਮੇਰੇ ਵੀ ਪੁਆਏਗਾ।’ ਬਾਬਾ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਧੌਣ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲਿਜਾਣ ਵਾਂਗ ਵੱਖ ਲਿਜਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ।

ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਕੇ ਬਾਬੇ ਨੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਭਵਤੀ (ਸੁਆਹ ਦੀ ਚੁਟਕੀ) ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਹ ਲਓ ਇਹ ਜਾ ਕੇ ਮੱਝ ਦੇ ਸਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲਾ ਦਿਓ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮੱਝ ਠੀਕ ਹੋ ਗਈ।

ਸ਼ਰਮ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਨੌਜਵਾਨ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਤੇ ਪਹਾੜੀਆਂ ‘ਚ ਡੇਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਾਗੇ ਤਵੀਤ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣਾ ਤੋਰੀ ਫੁਲਕਾ ਤੋਰਨ ਲੱਗਾ। ਵਿਹਲਾ ਖਾ ਖਾ ਕੇ ਉਹੀ ਸੁਕੜ ਜਿਹਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪਾਟਣ ‘ਤੇ ਆਇਆ ਪਿਆ, ਤੇ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਪਹਾੜੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਰਮਾਤੀ ਬਾਬਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਸੁਣ ਕੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸੰਤਰੀ ਵੀ ਵੇਟਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ‘ਚ ਵੇਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵੱਲ ਵਗੀਰਾਂ ਘੱਤ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਬਾਬੇ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

**—ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ,
ਨਿਊਯਾਰਕ**

ਕਾਵਿ—ਮੰਚ

ਬਹੁ ਰੂਪੀਏ ਨੇਤਾ

ਭੇਖ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਧਾਰ ਕੇ ਸਿੱਖ ਬਣਦੇ
ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਪਰਖਦੀ ਖੰਡੇ ਦੀ ਧਾਰ ਲੋਕੋ।
ਅੱਜ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਆਖਾਂ
ਖਾਂਦੇ ਸੌਂਹ ਨੇ ਚੜ੍ਹ ਦਰਬਾਰ ਲੋਕੋ।
ਝੂਠੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਇਹ ਲਈ ਫਿਰਦੇ
ਮਰ ਜੀਵਤਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭਰਮਾਰ ਲੋਕੋ।
ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਇਹ ਦਲ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ
ਸਿੱਖੀ ਸਿੱਦਕ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰ ਲੋਕੋ।
ਜੇਲ੍ਹੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਲ ਦੌੜਨ
ਬਿਆਨ ਦਾਗਦੇ ਲੱਛੇਦਾਰ ਲੋਕੋ।
ਚੋਰ ਅੱਖ ਨਾਲ ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ ਤੱਕਦੇ ਨੇ
ਵੇਚਦੇ ਪਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚਾਰ ਲੋਕੋ।
ਨਾਹਰੇ ਲਾਉਂਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਵੱਟਣ
ਮੱਥੇ ਰੰਗਦੇ ਰੱਤ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕੋ।
ਸਾਲੂ ਪਾਟੇ ਤੇ ਅਬਲਾਵਾਂ ਦੀ ਪੱਤ ਲੁਟੀ
ਬਲਿਉ ਸਟਾਰ ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੀ ਯਾਦ ਲੋਕੋ।
ਚੜ੍ਹਦੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇਣ ਸੋਹਣੇ
ਮੁੱਲ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ
ਵੱਟਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਲੋਕੋ।
ਬਹੁ ਰੂਪੀਏ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਰੱਤ ਵੇਚਣ
ਤੱਕੜੀ ਵਿਚ ਤੁਲਣ ਮਾਇਆ ਨਾਲ ਲੋਕੋ।
ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਏਥੇ
ਜੜ੍ਹੇ ਪੁੱਟ ‘ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ’ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਲੋਕੋ।
‘ਗਿੱਲ’ ਤੂੰ ਮੁਰਦਾ ਇਨਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾ ਸਾਰ ਲੋਕੋ।
—ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਵੇ ਮੈਂ ਬਾਤ ਪਾਉਂਨੀ ਆਂ

ਨਾ ਬੁਰਾ ਬੋਲੀਏ ਕੁਫਰ ਤੋਲੀਏ,
ਘਰ ਵਿਚ ਉਠਦੇ ਬਹਿੰਦੇ
ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਰਖੀਏ
ਸੱਚ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ।
ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਤਾਇਆ,
ਹੋਰ ਸਤਾਵੀਂ
ਵੇ ਮੈਂ ਬਾਤ ਪਾਉਂਨੀ ਆਂ,
ਮੈਨੂੰ ਬੁਝ ਕੇ ਵਿਖਾਵੀਂ।

ਮਾਪਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਸੂਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ
ਉਹੀ ਪਾੜ ਹੱਥਾਇਆ
ਸ਼ਾਮ ਸਵੇਰੇ ਕਹਿੰਦੀ ਰਹਿ’ਗੀ,
ਨਾ ਤੂੰ ਹੋਰ ਸੁਆਇਆ
ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ ਵਿਆਹ ‘ਤੇ ਜਾਣਾ
ਮੈਨੂੰ ਸੂਟ ਸਮਾਵੀਂ...

ਦਿਨ ਤੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ’ਗੇ,
ਲਹਿੰਗਾ ਇਕ ਲਿਆਏ
ਤਾਅਨੇ-ਮਿਹਣੇ ਸੁਣਦੀ ਨੇ
ਮੈਂ ਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਲੰਘਾ’ਤੇ
ਆਬਣ ਔਗਣ ਰਹਾਂ ਬੋਲਦੀ
ਹੋਰ ਨਾ ਬਹੁਤ ਬੁਲਾਵੀਂ...

ਪੈਸਾ ਮੰਗਦੀ ਪਾਸਾ ਵੱਟਦਾ
ਖਾਲੀ ਜੇਬ ਫਰੋਲੇਂ
ਸੁੱਕਦੀ ਜਾਨ ਤੀਲਾ ਹੋ ਗਈ

ਭੁਜ ਕੇ ਹੋ ਗਈ ਕੋਲੇ
ਹੱਥ ਜੋੜਦੀ ਰੱਬਾ,
ਨਾ ਤੂੰ ਵਸ ਕੰਜੂਸਾਂ ਪਾਵੀਂ...

ਕੁਫਰ ਤੋਲਦਾ, ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ,
ਝੂਠੇ ਲਾਉਂਦਾ ਲਾਰੇ
ਦਾਰੂ ਪੀਂਦਾ, ਸੂਟਾ ਲਾਉਂਦਾ
ਚੜ੍ਹਕੇ ਨਿਤ ਦੁਬਾਰੇ
ਜੇ ਮੈਂ ਬੋਲਾਂ, ਅੱਗੋਂ ਕਹਿੰਦਾ
ਹੋਰ ਨਾ ਰੌਲਾ ਪਾਵੀਂ...

ਇਕ ਦਿਨ ਸਤੀ ਸਤਾਈ
ਵੇ ਮੈਂ ਵਿਹੜਾ ਸੁੰਨਾ ਕਰ ਜੁ
ਅੱਜ ਦੀ ਗੱਲ ਤੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖੀਂ
ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਮਰ ਜੁ
ਮਿੰਟ ਮਿੰਟ ‘ਤੇ ਗੱਲ ਵਧਾਉਂਦਾ
ਹੋਰ ਨਾ ਗੱਲ ਵਧਾਵੀਂ...

‘ਦੇਵ ਘੋਲੀਏ’ ਵਾਲਿਆ ਵੇ ਤੂੰ
ਕਰਦਾ ਕੰਮ ਨਿਰਾਲੇ
ਮਰ ਜਾਣੇ ਦਿਆ ‘ਮਾਨ’ ਫੜਕੇ
ਕਰਦੇ ਪੁਲਿਸ ਹਵਾਲੇ
ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਨੀ ਬੰਦਾ ਬਣਦਾ,
ਇਹਨੂੰ ਨਾ ਛੁਡਾਵੀਂ...

**—ਗੁਰਦੇਵ ਘੋਲੀਆ, ਫਰਿਜ਼ਨੋ
559-232-7764**

ਦਸਤਾਰ

ਦਸਤਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਲਈ ਦਸਤਾਰ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਵਲੋਂ ਬਖਸ਼ਿਆ ਤਾਜ਼ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਦਸਤਾਰ ਦਾ ਮਾਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰੰਤੂ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਰੱਬੀ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਦੇ ਦੇ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਨੇ ਤਾਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਮੌਕੇ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸੋਹਣੀ ਦਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਜਾਏਗਾ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਦਸਤਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੋਹਣੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਮੌਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਕਕਾਰਾਂ (ਕੇਸ, ਕੰਘਾ, ਕਿਰਪਾਨ, ਕਛਹਿਰਾ, ਕੜਾ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੋ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਿਸੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜਿਥੇ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਦੀ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਰੱਖੀ ਉਥੇ ਦੁੱਖ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਲਈ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਬੁਰੇ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂਆਂ ਵਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੋਹਣੀ ਦਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਜਿਆ ਖਾਲਸਾ ਰੂਪ ਕੋਈ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨ, ਦਸਤਾਰ ਖਾਤਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਸਰਬੰਸ ਵਾਰ

ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ—

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ, ਸਦਾ ਹੀ ਮੈਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰੂੰ।

ਤੁਹਾਥੋਂ ਕਦੇ ਨਾ ਵੱਖ ਮੈਂ ਹੋਊ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰੂੰ।

ਪੁੱਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧਕੇ ਸਿੰਘੋਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਕਰੂੰ।

ਤੁਹਾਡੇ ਹਰ ਇਕ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਿੰਘੋਂ, ਅੰਦਰੋਂ ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੂੰ।

ਤੁਹਾਡੀ ਆਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪੁਤਰੋਂ, ਰੱਖੂੰ ਪੁੱਤ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਨਾ।

ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧਕੇ ਸਿੰਘੋਂ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਦਿਲ ਦਾ ਜਾਨੀ ਨਾ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕੌਮ ਦੀ ਖਾਤਰ ਵਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਵੀ ਦਸਤਾਰ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਜੋਂ ਜਾਣਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੌਮ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਵੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਖੁਦ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖੁਦ ਹੀ ਇਸ ਦਸਤਾਰ ਦਾ ਹੱਕ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਇਸ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬਖਸ਼ੇ ਮਹਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ, ਆਨ, ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਇਸ ਦਸਤਾਰ ਦਾ ਹੱਕ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੰਦੇ। ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਗਲ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਉੱਕਾ ਹੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਧਰਮਯੁੱਧ ਵਿਚ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਵੈਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਤਸੱਦਦ ਤਾਂ ਸਹਿਣ ਕਰ ਲਏ ਪਰ ਆਪਣੀ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਹਾਲ ਰੱਖੀ।

ਇਕ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਖਾਤਰ, ਲੱਖਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰੀਆਂ ਨੇ।

ਸਾਨੂੰ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਲੋਕ ਸਰਦਾਰ ਕਹਿੰਦੇ, ਸਿਰ ਦੇ ਕੇ ਲਈਆ ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਨੇ।

ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਖੀਰ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਚਰਖੜੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਨੂੰ ਦਾਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤਾ।

ਸੋ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਧਰਮ ਪਹਾੜਾਂ ਜਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਲਪਿਤ ਸੁਰਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦਿਨ-ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਕੌਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋ ਕੇ ਜੂਝਣਾ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਭਗਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੋ। ਜੁਲਮ ਤੇ ਜਾਬਰ ਖਿਲਾਫ ਧਰਮ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਲੜਨਾ, ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਖੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਕਰਤਵ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾੜ ਦੇ ਕੇ ਐਸਾ ਧਰਮੀ ਯੋਧਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਹਿ ਅਕਹਿ ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਲਾਮਿਸਾਲ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ।

ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਭੁਲਾਇਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਅਜੋਕਾ ਸਿੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੱਛਮੀ ਫੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਲਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ, ਜਿਸਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਕੇ ਦੇਖੋ 80% ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਬਖਸ਼ਿਆ ਮਹਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਗਾਇਬ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਨ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੇ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਇਸ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਲੋਂ ‘ਸਿੱਖ ਦਸਤਾਰ ਦਿਵਸ’ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਓ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦਰਸਾਏ ਮਾਰਗ ‘ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਤਾਜ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ-ਅਣਖ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ‘ਦਸਤਾਰ’ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਸਜਾਈਏ।

—ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹੀ

ਕੀ ਖੱਟਿਆ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹੀਰ ਬਣਕੇ

ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਜ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜੇ ਰਾਤਾਂ ਰੱਜ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੱਝੀਆਂ ਚਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ। ਫਰਿਆਦ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਪਹਾੜ ਚੀਰ ਕੇ ਨਹਿਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲੈਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ? ਤੇ ਜੇ ਮਹੀਵਾਲ ਦਾ ਮਨ ਭਰ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪੱਟ ਦਾ ਮਾਸ ਖਵਾਉਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਪੈਂਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੋਹਣੀ ਕੱਚੇ 'ਤੇ ਡੁੱਬ ਕੇ ਮਰਦੀ? ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਸੰਦਰਭ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਪਿਆਰ 'ਚ ਵਾਪਰੀ ਜਿਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ ਹੈਰਾਨ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹੋਵੋਗੇ। ਸੱਚ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਤੇ ਯਕੀਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਨੇ। ਇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਨੇ ਇਕ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ। ਇਕ ਆਸਤਿਕ ਹਨ ਤੇ ਇਕ ਨਾਸਤਿਕ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਝੁਕਾਇਆ ਤੇ ਕਈ ਸਿਵਿਆਂ 'ਚ ਧੜੀ ਸੁਆਹ ਪਈ ਹੋਵੇ, ਮਣ ਮਣ ਪੱਕੀਆਂ ਜੁੱਝਾਂ ਹੋਣ ਲੋਕ ਉਹਦੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਗੋਡਣੀਆਂ ਟੇਕਣ ਵਿਚ ਪਲ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ। ਇਕ ਸ਼ੇਅਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਨੇ-

ਜਿਸ ਦਰ ਪਰ ਸਰ ਨਾ ਝੁਕੇ।
ਉਸੇ ਦਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿਤੇ।
ਜੇ ਹਰ ਦਰ ਪਰ ਝੁਕ ਜਾਏ।
ਉਸੇ ਸਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿਤੇ।

ਮੈਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੋਚ ਰਖਦਾ ਹਾਂ। ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੱਤ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਭੂਤ-ਪ੍ਰੇਤ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮਨ ਦਾ ਵਹਿਮ ਹੈ। ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਤੇ ਭਾਲਦੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿਤਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਜਠੋਰਿਆਂ ਤੇ ਡੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਕ ਪੌਲੇ-ਝਾਟੇ ਫੱਕਰ ਸੁਭਾਅ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕੰਨੀ ਸੁਣ ਕੇ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਏਦਾਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵੀ ਵੇਖੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੇ ਇਕ ਕਥਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਸਮਝ ਕੇ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ। ਕਿਸੇ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਹੀ ਰੀਲ ਚੱਲਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸੁਤਰਧਾਰ ਤੇ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਸਾਇਦ ਹਾਲੇ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਮਿਲਣਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਆਦਮਪੁਰ ਜਾਂ ਭੋਗਪੁਰ ਦੇ ਹਲਕੇ 'ਚ ਮਿਲ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੱਲ ਬਾਰਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਦਮਪੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕ ਪਿੰਡ 'ਚ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਮਿੱਤਰ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਉਹਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਰੁੱਸ ਕੇ ਭੋਗਪੁਰ ਪੈਕੇ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਬੜਾ ਉਦਾਸ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਚੱਲ ਮੈਂ ਵੀ ਚਲਦਾ ਹਾਂ ਮਨਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਦਿਨ ਢਲੇ ਅਸੀਂ ਸਕੂਟਰ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ ਉਹਦੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ। ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖਫਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕਰਕੇ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਹੀ ਗਿਆ। ਇਤਫਾਕ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਹੁਰਾ ਜਵਾਈ ਘੁੱਟ ਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤੇ ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਕਿ ਕੁਲੱਛਣੀ ਦਾਰੂ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸਿੰਗ ਫਸਾ ਦਿੱਤੇ। ਪੌਲ-ਧੱਫਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਬਚ ਗਿਆ ਪਰ ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ ਕਹੇ ਹੁਣੇ ਚਲਣਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਣਾ। ਪੌਹ ਮਹੀਨਾ, ਕਹਿਰ ਦੀ ਸਰਦੀ ਤੇ ਉੱਤੋਂ ਪੁੰਦ ਵਿਚ ਦਿਸੇ ਕੱਖ ਨਾ। ਨਾ ਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਜਾਂਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਹੱਥ ਪਸਾਰਿਆ ਨਾ ਦਿਸੇ। ਹੱਥ ਠੰਡ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਕਦੇ ਉਹ ਸਕੂਟਰ ਚਲਾਏ ਤੇ ਕਦੇ ਮੈਂ। ਭੋਗਪੁਰ ਤੋਂ ਆਦਮਪੁਰ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਮੁੱਖ ਸੜਕ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਅੱਧ ਕੁ ਵਿਚਲੇ ਜਿਹੇ ਆਏ ਹੋਵਾਂਗੇ ਤੇ ਸੜਕ ਤੋਂ ਫਰਲਾਂਗ ਕੁ ਹਟਵੇਂ ਬਣੇ ਇਕ ਕੋਠੇ ਮੂਹਰੇ ਅੱਗ ਬਲੇ ਤੇ ਕੱਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬੈਠਾ ਦਿਸਿਆ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਠੰਡ ਨੇ ਹਾਲ....ਦੇ ਜਵਾਈ ਵਰਗਾ ਕਰਤਾ। ਇਹਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਸੋਕਦੇ ਆਂ। ਅਸੀਂ ਬਿੰਦ ਨਾ ਲਾਈ ਤੇ ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾਕੇ ਲੱਗ ਪਏ ਸੋਕਣੇ। ਮੈਲਾ-ਘਸਮੇਲਾ ਕੰਬਲ ਲਪੇਟੀ ਬੈਠਾ ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਦਾੜ੍ਹੀ, ਪੀਲੇ ਬਦਸ਼ੂ ਮਾਰਦੇ ਦੰਦ।

ਮੈਥੋਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਗਿਆ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਹੀ ਬੈਠਾ ਬਾਬਾ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਵਕਤ ਦੇ ਮਾਰੇ ਠੰਡ 'ਚ ਸਾਧ ਬਣ ਗਏ ਆਂ ਤੂੰ ਕਾਹਤੋਂ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਜਾਗਦੇ?

ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝ ਹੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਵਕਤ

ਕਈ ਵਾਰ ਪੱਕੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਹੀ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੋਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੀਆਂ-ਬੀਵੀ 'ਚ ਛਿੱਤਰ ਪਤਾਣ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਤਨੀ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਵਜੋਂ ਕਿਵੇਂ ਸਵਿਕਾਰ ਕਰ ਲਵੇਗੀ? ਤਲਾਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਤਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਵਧ ਛੇੜ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਕੇ ਸੁਆਦ ਲੈਣਾ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਯੁੱਗ 'ਚ ਵੀ ਅੱਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜੇ ਵਧਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦੁੱਖ ਵਧੇ ਹਨ, ਮਨ ਤਣਾਓ ਦੀ ਖਿੱਚੋਤਣ 'ਚ ਵਿਲਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੇ ਡਰ ਨੇ ਧਰਮ ਦੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਵਧ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਜੇ ਰੱਬ ਕਿਤੇ ਸੱਚੀਂ ਦਿਸ ਪਵੇ, ਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ, ਧਰਮ ਰਾਜ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕਦੋਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਕਰ ਲੈਣਾ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਬੈਤੁੱਲਾ ਜਾਂ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਕਦੋਂ ਦਾ ਜਮਦੁਤਾਂ ਨੇ ਬੁਸ਼ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਤਲਾਕ ਵਧੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਰਦ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਰੰਗੀ ਬੀਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਵੰਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਰਤਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਿਉ ਜਿਥੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਰਮਿਆਨ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨਹੀਂ ਉਸ ਘਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮੰਜੇ 'ਚ ਪਈ ਕਾਣ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਈ ਵੇਰ ਤਰਖਾਣ ਤੋਂ ਵੀ ਚੂਲਾਂ 'ਚ ਫਾਲ ਠੋਕ ਕੇ ਸਿੱਧੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਸੱਚ ਵਾਂਗ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਨੇ ਪਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਝੂਠ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦ ਵਰਗੀਆਂ ਨੇ। ਪਰ ਇਕ ਸਿਆਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਝੂਠ ਬਣਾ ਕੀ ਲੈਣੀ? ਜਵਾਨੀ 'ਚ ਚੁੰਢੀ ਵੱਢਣ ਦੀ ਆਦਤ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੇ ਪਾਈ ਹੁੰਦੀ ਐ। ਖੈਰ! ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਹੱਡ ਬੀਤੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਹਾਣੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਲਈ ਮਹਿਜ਼ ਦੋ ਘੜੀਆਂ ਸੋਚਣ ਲਈ ਹੀ ਮੈਂ ਸੁਣ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ। ਅੱਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਰਗੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਭੁੱਲ-ਚੁੱਕ ਮੁਆਫ।

ਦੇ ਮਾਰੇ ਹੀ ਏਦਾਂ ਰਾਤਾਂ ਕੱਟਦੇ ਆ। ਉਹ ਬੜਾ ਸੰਭਲ ਕੇ ਬੋਲਿਆ।

ਕੁਝ ਦੇਰ ਚੁਪ ਰਹੀ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਗੀਤੇ 'ਚੋਂ ਬੀੜੀ ਕੱਢੀ ਤੇ ਚੀਚੀ ਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਉਂਗਲ 'ਚ ਫਸਾ ਕੇ ਖਿੱਚਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

'ਬਾਬਾ ਤੇਰੇ ਨਿਆਣੇ ਨਿਕੇ ਕਿਥੇ ਆ, ਇਹੋ ਪਿੰਡ ਐ ਤੇਰਾ?'

'ਨਾ ਜੁਆਕ ਜੱਲਾ, ਨਾ ਸੁਹਿਰ ਗਰ੍ਹਾਂ, ਬੱਸ ਇਹੋ ਦੇ ਖਣ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ। ਦਿਨੇ ਉੱਲੂ ਵਾਂਗੂ ਸੌਣੇ ਤੇ ਰਾਤੀਂ ਜਾਗਦੈ।'

'ਕਿਉਂ?'

'ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਲੈਣਾ?'

'ਬਾਬਾ ਦੁੱਖ ਦੱਸਿਆਂ ਘੱਟਦੈ।'

'ਮੇਰੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਦਾਰੂ ਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਨਾ ਬਣੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਐ।'

'ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਨੀ ਐ।' ਉਹ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਅੜੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ।

ਆਖਿਰ ਮੰਨ ਹੀ ਗਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ 'ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਰੱਬ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰਾ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾ ਉਡਾਇਓ।'

'ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ।' ਅਸੀਂ ਉਹਦੀ ਬਾਤ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਬਣਨ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਸਾਂ।

ਸੁਣੇ ਫਿਰ....ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਹੁਣ ਕੋਈ ਅੱਸੀਆਂ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਆਦਮਪੁਰ ਜਲੰਧਰ ਸੜਕ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਇਕ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ਭੁੱਲ ਗਿਐਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਬਹੁ ਪਤਾ ਨਾ ਪੁੱਛਿਓ ਨਾ ਮੈਂ ਦਸਣੈ।

ਕੋਈ ਪੱਚੀਆਂ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਆਦਮਪੁਰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਕਮਰਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਜਿਥੋਂ ਮੈਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਟੁੱਟੇ ਜਿਹੇ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਰੋਟੀ ਵਾਲਾ ਡੱਬਾ ਟੰਗ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਤੜਕੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਨਿਕਲਣਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਕੋਰਾ ਕੱਕਰ ਪੁੰਦ ਵੀ ਕਹਿਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਾਂਦੀ ਰੇਲ ਦੀ ਪਟੜੀ 'ਤੇ ਲਾਲ ਸੂਟ ਵਿਚ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕੁੜੀ ਦੇਖੀ। ਮਨ 'ਚ ਸੋਚਿਆ ਪਈ ਮਨਾਂ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਰ ਐ, ਇਹ ਕੱਲੀ-ਕਹਿਰੀ ਕੁੜੀ ਪਟੜੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾ ਰਹੀ ਐ, ਜਰੂਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੈ। ਕੋਹ ਕੁ ਵਾਟ ਤੁਰਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਆਖਿਰ ਹੌਸਲਾ ਕਰਕੇ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਚਲਾ ਹੀ ਗਿਆ।

'ਬੀਬਾ ਤੂੰ ਐਸ ਵੇਲੇ ਕੱਲੀ ਕਿਉਂ ਤੁਰੀ ਜਾਨੀ ਏ ਪਟੜੀ 'ਤੇ। ਸੁੱਖ ਤਾਂ ਹੈ।'

'ਤੂੰ ਕੀ ਲੈਣੈ? ਗੱਡੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਲੈਣੈ।'

'ਨਾ ਏਦਾਂ ਨਾ ਕਰ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚੱਲ।'

'ਕੀ ਬਣਾਕੇ ਰੱਖੇਗਾ?'

'ਮੈਨੂੰ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਕਿ ਲੱਗੀ ਗੱਲ

ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਝੀਤ 'ਚੋਂ ਵੇਖਿਆ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਸਾਹ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, ਡਰ ਨਾਲ ਕੰਬਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਹ ਕੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਚੁੜੇਲ ਐ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਸੱਜੀ ਲੱਤ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਚ ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਮੱਧਮ ਹੁੰਦੀ ਉਹ ਵਾਲ ਪੁੱਟ ਕੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟਦੀ ਤੇ ਤੇਲ ਵਾਂਗ ਭਾਂਬੜ ਮਚਣ ਲੱਗਦਾ। ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਚੀਕ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਉਹ ਭੱਜੀ ਆਈ ਤੇ ਬਾਹੋਂ ਫੜ ਕੇ ਅੰਦਰ ਲੈ ਗਈ।

'ਕੀ ਹੋਇਆ? ਆਖਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕੁੰਡਾ ਖੜਕਾ ਕੇ ਆਵੀਂ।'

'ਤੂੰ ਹੈ ਕੌਣ? ਲੋਕਤਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੱਤ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਚ ਲਾ ਕੇ ਰੋਟੀਆਂ ਪਕਾ ਰਹੀ ਸੀ?'

'ਤੈਨੂੰ' ਸੁਪਨਾ ਆਇਐ। ਦੋਖ ਮੇਰੀ ਲੱਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਇਐ।'

ਉਹਦੀ ਲੱਤ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਸੀ।

ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਘ ਗਏ। ਪਰ ਮਨ ਦਾ ਪਾਲਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਧੁੱਪੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਲੇਟੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਨਹਾ ਕੇ ਵਾਲ ਖਿਲਾਰੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਜੁਲਫਾਂ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਲਗਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਉਹਦੀ ਖੋਪਰੀ 'ਤੇ ਪਈ ਤਾਂ ਇਉਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਾਲੂ ਜਿਹੀ ਠੋਕੀ ਹੋਈ ਐ। ਮਨ 'ਚ ਸੋਚਿਆ ਗੱਲ ਕੋਈ ਜਰੂਰ ਐ, ਜਿਹੜੀ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾਈਂ। ਮੈਂ ਦੱਬਵੇਂ ਪੈਰੀ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਘੁਕ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਸਿਰ 'ਚੋਂ ਫਾਲੂ ਖਿੱਚ ਦਿੱਤੀ।

ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਏਨੀ ਬਦਸੂਰਤ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਮੋਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਦੰਦ ਦੋ

ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਫੋਨ: 925-752-8025

ਦੋ ਇੰਚ ਲੰਬੀਆਂ ਹੁੱਡਾਂ ਬਣ ਗਏ। ਕਾਲੇਸ਼ਾਹ ਵਾਲ ਚਿਟੇ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਡਰਾਉਣੀਆਂ, ਹੱਥ ਲੰਬੇ ਲੰਬੇ ਗੰਦੇ ਨਹੁੰਆਂ ਵਾਲੇ। ਮੈਂ ਚੌਲੀ ਪਾਉਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲੀ 'ਤੂੰ ਵਾਅਦਾ ਵਫਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਭਟਕੇਗਾ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਉੱਠ ਉੱਠ ਰੋਵੇਗਾ। ਤੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਭੁੱਲ ਗਿਐਂ ਤੇ ਹੁਣ ਸੁਣ ਲੈ ਮੈਂ ਕੌਣ ਸੀ।

'ਮੈਂ' ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਇਆਤ ਬੇਗਮ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਕ ਤਾਂਤਰਿਕ ਮੇਰੇ ਰੰਗ ਰੂਪ 'ਤੇ ਮਰਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਕਬਰ ਪੁੱਟ ਕੇ ਦੱਬਿਆ ਗਿਆ, ਉਸੇ ਰਾਤ ਉਸ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਬਰ 'ਚੋਂ ਕੱਢਿਆ, ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿੱਲ ਠੋਕਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਰਤ ਆ ਗਈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਸੋਹਣੀ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਘਰ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਨੈਣ ਨਕਸ਼ ਬਦਲ ਗਏ।

ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਖੇਲ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਾਮਵਾਸ਼ਨਾ ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਉਹਦਾ ਮੈਥੋਂ ਜੀ ਭਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ 'ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਸਿਰ 'ਚੋਂ ਕਿੱਲ ਕੱਢ ਦਿਆਂਗਾ, ਤੂੰ ਚੜੇਲ ਬਣ ਜਾਵੇਂਗੀ ਤੇ ਲੋਕ ਤੇਰੇ ਇੱਟਾਂ-ਢੀਮਾਂ ਮਾਰਨਗੇ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆ ਗਈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਮੇਰਾ ਕਿਲ ਨਾ ਕੱਢ ਦੇਵੇ ਤੇ ਤੂੰ ਬੇਈਮਾਨਾ ਉਹੀ ਕੁਝ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲੱਤ ਨਾਲ ਰੋਟੀਆਂ ਦਾ ਭੇਦ ਵੀ ਉਸੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਕੋ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਇਥੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਵੀਂ।

ਡਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਛੇ ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਨੁੱਕਰੇ ਲੱਗ ਕੇ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਅੱਧੀ ਕੁ ਰਾਤੀਂ ਉਹਨੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕੰਨ 'ਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕੀ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਆਏ। ਮੈਂ ਠੀਕ ਹੋ ਕੇ ਪਰਤਾਂਗੀ ਸਵੇਰ ਤੱਕ। ਪਰ ਉਹ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੇ ਚਲੇ ਗਈ। ਬੇਟੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਸੀ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਤੇ ਉਸ ਕਲਿਹਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਮੈਂ ਪਾਗਲ ਹੋ ਗਿਐ। ਇਹ ਕੀ ਹੋਇਐ? ਸਭ ਕੁਝ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨ ਲਵੋਗੇ। ਬੱਸ ਇਸ ਕੋਠੇ 'ਚ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰੁੱਖੀ ਮਿਸੀ ਖਾਨੇ, ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਚੱਲਿਐ, ਦਿਨੇ ਅੱਖ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਰਾਤੀਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣੈ।'

ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਜਾਦੂ ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਸੁਣਾਈ ਇਸ ਬਾਤ ਦਾ ਹਾਂ 'ਚ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਨਾਂਹ 'ਚ। ਸਾਇਦ ਤੁਹਾਡੀ ਵੀ ਮਨੋਸਥਿਤੀ ਇਹੋ ਹੋਵੇਗੀ।

NirpalKaur.com

ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ

A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD

ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਸਵਾਦ
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ

VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM
HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਆਦਰਸ਼ ਮਾਨਵ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ

ਮਾਨਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਅਲੋਕਾਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਭਾਰਤੀ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੇਂ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਰਥ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦੁੱਤੀ ਸਾਜਨਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਨਾਇਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਮਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਚਰਿਤਰ ਬਾਰੇ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਧਰਮ ਦਾ ਰੱਖਿਅਕ ਹੈ, ਮਜ਼ਲੂਮ ਦਾ ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਇਹ ਪੰਥ ਨਿਆਰਾ ਰਹੇਗਾ, ਉਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਤੇਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਜਦ 'ਬਿਪਰਨ ਕੀ

ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ

ਰੀਤਿ' ਬਣੇਗਾ ਤਦ ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਸੀਸ ਗੁਆ ਬੈਠੇਗਾ।

ਗੁਰੂ ਦੇ ਤੇਜ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਇਸ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਵਿਚ ਹਰਿ ਅਤੇ ਚਿੰਤ ਵਿਚ ਯੁੱਧ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਆਰੇ ਪੰਥ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸਿਰਜਿਕ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀ (ਭਗੋਤੀ) ਨੂੰ ਸਿਮਰਦਿਆਂ ਜੋ ਵਰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਤੋਂ ਮੰਗਿਆ, ਉਸ ਵਰ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਬੋਲ ਹੈ- “ਨਮਸਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਖੜਗ ਕੇ ਕਰੋ ਸੇ ਹਿਤੁ ਚਿਤੁ ਲਾਇ।” ਗੁਰੂ ਨੇ ਜਿਸ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਿਮਰਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਤਲਵਾਰ, ਖੰਡਾ, ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਤੇ ਕਟਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਝਰੋਖੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਉਹ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਸਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਸਤਰ ਦੀ ਟੋਕ ਵਿਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਸ਼ਸਤਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਸ਼ਸਤਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸ਼ਸਤਰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਜੋ ਮਜ਼ਲੂਮ ਦਾ ਰੱਖਿਅਕ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇਹੀ ਰਹੱਸ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਸਤਰ ਨੇ ਦੈਂਤ ਰੂਪੀ ਅਮਾਨਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮ ਵਿਚ ਜੂਝਣ ਦਾ ਚਾਓ ਹੈ। ਭਗੋਤੀ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਵਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ “ਜਬ ਆਵ ਕੀ ਅਉਧ ਨਿਦਾਨ ਬਨੇ, ਅਤ ਹੀ ਰਨ ਮੈਂ ਤਬ ਜੂਝ ਮਰੇ।” ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸ਼ਸਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਮਰ ਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਅਲੌਕਿਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੇ ਸ਼ਸਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸਪਰ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਸੂਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮੇ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੋ ਮਾਡਲ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਮਾਡਲ ਸ਼ਸਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਅਰਥ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਹੀ ਮਾਡਲ ਭਵਿੱਖਮੁਖੀ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਬੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰਾਂ ਅੰਦਰ ਸਵੈਮਾਣ ਜਗਾਉਣਾ ਸੀ।

ਇਸ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਇਕ ਜੋਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨਿਆਂਕਾਰੀ ਧਿਰ ਨੂੰ “ਪਾਪ ਕੀ ਜੋਝ” ਕਹਿ ਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਹੀ ਜੋਤ ਦਾ ਦੀਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਧਰੇ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਤੇ “ਧਰਮ ਹੇਤ ਸਾਕਾ ਜਿਨ ਕੀਆ” ਦੀ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵਿਚੋਂ ਝਲਕ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਮਸੀਹਾ ਲੱਭਿਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਨੇ ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਦੈਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਇਹ ਸੁਫਨਾ ਇੰਜ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਧਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਵਰਦਾਨ ਮਿਲ ਗਿਆ।

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕੋਈ ਫੌਰੀ ਤੱਟਪੱਟ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਉਹ ਕਾਰਜ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ, ਸੁਰਤਿ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਦਰਦ ਦੀ ਇਕ ਲੰਮੀ ਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਸੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਜਗਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਜਾਗੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ “ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ” ਦਾ ਨਵਾਂ ਚਰਿਤਰ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਗੌਰਵਮਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਇਹ ਅਲੋਕਾਰ ਦੈਵੀ ਰੂਹ ਵਾਲੀ ਅਮਰ ਸਿਰਜਣਾ ਨੇ ਮਾਨਵੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਜੋ ਕਰਮਸ਼ੀਲਤਾ ਦਿਖਾਈ, ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੱਤਰਿਆਂ ਉਪਰ ਉਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਜੂਝਣ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਹ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ ਜੋ “ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰ ਅਪਨੀ ਜੀਤ ਕਰੂੰ” ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੂਝ ਕਰਮਨ ਲਈ ਸੀਸ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮਹਾਂਵਾਕ “ਸੀਸੁ ਦੀਆ ਪਰ ਸਿਰਰੁ ਨ ਦੀਆ” ਮੂੰਹੋਂ ਉਚਾਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਨਿਰਾਲਾ ਪੰਥ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਸਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਖਾਲਸਾ ਉਦੋਂ ਤਕ ਹੀ ਨਿਆਰਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕਪੱਖੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਖਾਲਸਾ “ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤ” ਵਾਲਾ ਬਣੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਉਸਦਾ ਉਹ ਸਾਰਾ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਖਿੰਡ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਨਿਆਰਾ ਚਰਿਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਭੇਦ ਭਾਵ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਲ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਅਤੇ ਜਾਤਪਾਤ ਦੀ ਕੂਟਨੀਤੀ ਨਾਲ ਬਲਹੀਣ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਖੰਡਿਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਵਿਚ ਚਿਤਵਦਾ ਹੈ। ਭਗੋਤੀ ਇਸ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜਦੋਂ ਵੀ ਲਿਸ਼ਕਦੀ ਹੈ, ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਵਾਰ ਹੈ। ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਦੁਰਗਾ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਰਾਹੀਂ ਧਰਤੀ ਉਪਰੋਂ ਰਾਕਸ਼ਸ਼ ਬੀਜ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਪ੍ਰਵਚਨ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹੀ ਪ੍ਰਵਚਨ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿਰਫ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਬੜੇ ਸੁਚੇਤ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਇਹ ਤਾੜਨਾ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸੋਸਥਾਗਤ ਰੂਪ ਧਾਰੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਾੜਨਾ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਪੰਥ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ:

ਜਬ ਲਗ ਖਾਲਸਾ ਰਹੈ ਨਿਆਰਾ

ਤਬ ਤਕ ਤੇਜ ਦੇਉ ਮੈ ਸਾਰਾ॥

ਜਬ ਇਹ ਕਰੈ ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤ

ਮੈਂ ਨਾ ਕਰੂੰ ਇਸ ਕੀ ਪਰਤੀਤ॥

ਖਾਲਸਾ ਉਦੋਂ ਤਕ ਹੀ ਨਿਆਰਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕਪੱਖੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਖਾਲਸਾ “ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤ” ਵਾਲਾ ਬਣੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਉਸਦਾ ਉਹ ਸਾਰਾ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਖਿੰਡ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਨਿਆਰਾ ਚਰਿਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਭੇਦ ਭਾਵ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਲ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਅਤੇ ਜਾਤਪਾਤ ਦੀ ਕੂਟਨੀਤੀ ਨਾਲ ਬਲਹੀਣ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਖੰਡਿਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਮਹਾਂਬੋਲ ਉਚਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜਵਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ- “ਇਨਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਸਜੇ ਹਮ ਹੈਂ ਨਹੀਂ ਮੈ ਸੇ ਗਰੀਬ ਕਰੇਰ ਪਰੇ ਹੈ।”

ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਇਹ ਬੜਾ ਵੀ ਵਚਿਤਰ ਖੇਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦ ਮਹਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਮਾਣ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹੀ ਰਚੀ ਲੀਲਾ ਅੱਗੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਏਡਾ ਉਦਾਤ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਖਾਲਸਾ ਤਾਂ ਹੀ ਨਿਆਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਉਪਰ ਪੂਰਨ ਉਤਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਇਹ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਵਿਚ ਹਰਿ ਅਤੇ ਚਿੰਤ ਵਿਚ ਯੁੱਧ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਕਰਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚ ਧਰਮ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਚ ਹਰੀ ਦਾ ਬੋਲ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚੈ ਹੀ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸੂਝ ਕਰਮ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਫੈਲੇਗੀ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਪਿੱਛੇ ਇਹੀ ਮਹਾਨ ਸੰਕਲਪ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਉਭਰੇ ਜੋ ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਾਨਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਕਰੇ ਜੋ ਮਾਨਵੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖੀਣ ਕਰਦੀਆਂ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਰਾਹੀਂ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਹਰ ਕਾਲ ਖੰਡ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਆਦਰਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਨਵ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਉਭਰਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਆਪ ਵੀ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ

ਵੀ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਮੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਭਗਤੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਭਗੋਤੀ ਨਾਲ ਅਭੇਦ ਕਰਨਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲੋੜ ਸੀ।

ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਭਗੋਤੀ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਖਾਲਸਾ ਨਿਆਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਤੀ ਰਾਹੀਂ ਆਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਜਲੋਂ ਉਭਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭਗੋਤੀ ਰਾਹੀਂ ਕਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦਬਾਏ, ਸਤਾਏ ਅਤੇ ਲਿਤਾਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੌਤਕ ਰਾਹੀਂ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰੋਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸੇ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਨਵੇਂ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਭੈ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜ਼ਾਲਮ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਲੋਕ ਸਨ ਜੋ ਹੀਣਤਾ ਦੇ ਕਾਲ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਫਸੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੱਬ-ਖੜਬੀਆਂ ਹੋਂਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੰਗ ਹੁਣ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਨਿਆਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕਰਮ ਧਰਮ ਨਿਰਾਲਾ ਹੈ।

ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਵਰ ਮਿਲਣਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਭਵਿੱਖਮੁਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵਨਾ ਜਗਾਉਣੀ, ਜੋ ਨਿਤਾਣੇ ਬਣੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਜਾਗਣ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਖਾਲਸਾ, ਹਰ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਹੈ, ਜੋ ਨਾ ਭੈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭੈ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਅਮਲ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਉਹ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਰਜਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ- “ਮੈਂ ਅਪਨਾ ਸੁਤ ਤੋਹਿ ਨਿਵਾਜਾ। ਪੰਥ ਪ੍ਰਚਰ ਕਰਬੇ ਕਹੁ ਸਾਜਾ। ਜਾਹਿ ਤਹਾਂ ਤੈ ਧਰਮੁ ਚਲਾਇ॥ ਕਬੁਧਿ ਕਰਨ ਤੇ ਲੋਕ ਹਟਾਇ॥” ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਾਰਜ ਗੁਰੂ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਰਜ ਹੁਣ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਇਨਾਤ ਨੂੰ ਸੁਹਜ ਪੂਰਨ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਇਹ ਭੂਮਿਕਾ ਹਰ ਕਾਲ ਖੰਡ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਰੰਗਣਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਮੂਲ ਮਨੋਰਥ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਉਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਭਰਮ ਨਵਿਰਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਉਪਰ ਵਸੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬਾਹਰਲੀ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲ ਦੇ ਤ੍ਰਾਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਮਹਾਂਕਾਲ ਦਾ ਜਗਿਆਸੂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਵਰਗੀ ਨਿਰਵੈਰ ਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਰਗਾ ਵਰਗਾ ਰੋਹ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਲਸ ਤੱਤਾਂ ਉਪਰ ਉਸਰਿਆ ਉਸ ਮਾਰਗ ਦਾ ਰਾਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰ ਪ੍ਰਵਾਣ ਹੈ। ਇਸ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਟੋਕ ਇਕੋ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ

ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਇਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ “ਅਵਰਨ ਕੀ ਆਸਾ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਏਕੋ ਆਸ ਧਰੋ ਮਨ ਮਾਹੀ॥” ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਟੋਕ ਵਿਚ ਜੁੜਿਆ ਖਾਲਸਾ ਕਿਸੇ ਭਟਕਣ ਵਿਚ ਡੋਲਦਾ ਨਹੀਂ, ਡਰਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜੂਝਦਾ ਹੈ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੀ ਇਸਦੇ ਜੂਝਣ ਵਿਚ ਹੈ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ “ਜੂਝ ਮਰਉ ਰਣ ਮਹਿ ਤਜ ਭੈ, ਤੁਮ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਸਾਮ ਇਹੈ ਵਰ ਪਾਵੇ।”

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕਰਕੇ ਮਾਨਵੀ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ‘ਸਗਲ ਜਮਾਤ’ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਇਕ ਸੂਤਰ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਮਾਡਲ ਹੈ। ਇਸ ਪੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੌਕਿਕ ਅਤੇ ਪਾਰਲੌਕਿਕ ਸੁਰਤਿ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ‘ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕੋਲੋਂ ਅਲੌਕਿਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਥ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਮੂਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਇਕਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਰਮ ਰੱਬੀ ਰੰਗ ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੈਵੀ ਸੱਚਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸਾਜਨਾ ਨੂੰ ਇਕ ਸਦੀਵੀ ਆਦਰਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਨਵੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਹੱਸ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਪਈ ਹੈ- ਦੇਹ ਸਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹਿ ਇਹੈ

ਸੁਭ ਕਰਮਨ ਤੇ ਕਬਹੂ ਨਾ ਟਰੇ।

ਨਾ ਡਰੇ ਅਰਿ ਸੇ ਜਬ ਜਾਇ ਲਰੇ

ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰ ਆਪਣੀ ਜੀਤ ਕਰੇ।

ਅਰੁ ਸਿਖ ਹੋ ਅਪਨੇ ਹੀ ਮਨ ਕੋ

ਇਹ ਲਾਲਚ ਹਉ ਗੁਨ ਤਉ ਉਚਰੇ॥

ਜਬ ਆਵ ਕੀ ਅਉਧ ਨਿਦਾਨ ਬਨੇ,

ਅਤ ਹੀ ਰਣ ਮੈ ਤਬ ਜੂਝ ਮਰੇ॥

ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੈਵੀ ਚਰਿਤਰ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਆਦਰਸ਼ਕ ਮਾਨਵ ਉਭਰਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਮਨੁੱਖ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਜੀਵਨ ਜੋਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੰਥ ਮਾਨਵੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਝਰੋਖਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪੰਥ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਮ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੋ ਕੇ ਸੱਚ ਸੁੱਚ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੈ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਭਰਮ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਸਥਾਪਤੀ ਦਾ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਸਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਵਡੇਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਇਹੀ ਇਸ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਗੀਤ

ਹਿੰਮਤੋਂ ਉਣੀ ਹੋਈ ਸੀ ਲੋਕਾਈ

ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੇ ਸੀ ਅੱਤ ਮਚਾਈ

ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਖੀਰ

ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਨੇ

ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁੱਤੀ ਜ਼ਮੀਰ

ਬਰ ਬਰ ਕੰਬਦੇ ਸੀ ਜੋ

ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤੱਕ ਕਟਾਰਾਂ

ਪਾ ਕੇ ਬਾਪਤਾ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਾ

ਖਿੱਚ ਲਈਆਂ ਮਿਆਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਲਵਾਰਾਂ

ਕਰ ਅਰਦਾਸਾ ਸਿੰਘਾਂ, ਮੌਤ ਲਾਤੀ

ਵਿਆਹੁਣ ਲਈ ਸਿਹਰੇ ਸਜਾ ਲਏ

ਛਕ ਕੇ ਬੂੰਦਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਆਂ

ਚਿੜੀਆਂ ਨੇ ਬਾਜ ਢਾਹ ਲਏ

ਖਾਲਸਾ ਹੁਣ ਜ਼ੁਲਮ ਪੁੱਟੇਗਾ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ

ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਭੰਨੇਗਾ

ਕਰੇਗਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦਾ ਖਾਤਮਾ

ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਭੈਅ ਮੰਨੇਗਾ।

ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ

ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੂੰ ਫੁਰਮਾਨ ਸੁਣਾ’ਤਾ

1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਮਰਦ ਅਗੰਮਤੋਂ ਨੇ

‘ਪੰਨੂ’ ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦਾ ਕਾਫਲਾ ਬਣਾ ’ਤਾ।

-ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਸ਼ਿਕਾਰੋ

630-440-3458

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਭਾਗ - 1

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ

ਦਿਲਰਾਜ ਨੇ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਭਰਵੇਂ ਮੂੰਹ ਉਪਰ ਹਾਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਆਖਿਆ, “ਟਾਈਪ ਵਾਲੇ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਭਾਰਗੋ ਦੇ!”

ਚਰਨੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੱਜ ਦੀ ਨਾ ਔੜੀ, ਉਹ ਖਸਿਆਨਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਪੰਡਤ ਨੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਵਲ ਗੁੱਝੀ ਮੁਸ਼ਕਣੀ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ। ਉਸ ਫੇਰ ਆਖਿਆ, “ਕੀ ਗੱਲ, ਇਉਂ ਸਹੇ ਵਾਂਗੂੰ ਕੰਨ ਜਿਹੇ ਕਿਉਂ ਚੁੱਕਦਾ ਐ?” ਮੰਨਿਆ ਬਾਈ ਤੂੰ ਡਾਕਟਰ ਬਣ ਜਾਣਾ ਦੇ! ਤੂੰ ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਦਵਾ ਦਾਰੂ ਦੇਵੀ! ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਖਲੋਣ ‘ਤੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕ ਆਉਣ ਲਗ ਪਿਆ!”

ਪੰਡਤ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਦੂਸਰਿਆਂ ਵਲ ਵੀ ਵੇਖ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੰਗ ਪਸਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਚਰਨਾ ਇਧਰ ਉਧਰ ਦੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾ ਕੇ ਤੁਰ ਗਿਆ।

ਬਰਾਤ ਨੇ ਦਿਲਰਾਜ ਨੂੰ ਲਾਹਨਤ ਦਿੱਤੀ, “ਬਾਹਮਣਾ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਹਵਾ ਲਗਦੀ ਜਾਂਦੀ ਐ, ਤੂੰ ਜੱਭਲ ਬਣਦਾ ਜਾਨਾ ਦੇ! ਝੜੱਤ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਐ! ਐਵੇਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮਗਜ਼ ਮਾਰਦਾ ਸੀ!”

“ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਯਾਰ ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਪੈ ਜਾਨੋ ਓ! ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਤਲਬ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ!” ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਭੇਦ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, “ਬਾਈ ਜੀ, ਇਹ ਚੱਲਿਆ ਟਾਈਪ ਵਾਲੇ ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਦੇ।”

ਬਰਾਤ ਨੇ ਫਿਰ ਉਸ ਵਲ ਸਿਰ ਮਾਰ ਕੇ ਆਖਿਆ, “ਕਰਤੀ ਨਾ ਬਾਹਮਣਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ!” “ਉਇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਸੁਣੋ!” ਦਿਲਰਾਜ ਨੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਮੂਲੀ ਖਿੜ ਮੰਨਦਿਆਂ ਹਰਪਾਲ ਅਤੇ ਪੰਪੂ ਵਲ ਅੱਖਾਂ ਮਟਕਾਈਆਂ, “ਉਥੇ ਬਾਈ ਜੀ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮੱਕੀ ਚੱਬਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਟਾਈਪ ਸਿੱਖਦੀ ਐ!”

“ਤੇ ਫੇਰ ਕੀ ਗੱਲ ਬਣੀ?” ਪਾਲ ਦੇ ਸੁਨੱਖੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਲਾਲੀ ਸੰਘਣੀ ਹੋ ਗਈ।

“ਉਇ ਸੁਣ ਤਾਂ ਲੈ ਖਸਮਾਂ!” ਦਿਲਰਾਜ ਨੇ ਵਾ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬਾਂਹ ਉਲਾਰੀ, ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗਹਿਰ ਭਰ ਕੇ ਵੇਖਿਆ, “ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੇਖਿਆ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਹੀ ਦਸੁੰਗਾ,”

ਐਤਰੀ ਉਸ ਵੀ ਸਿਰ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਹਣੇ ਪਟਿਆਂ ਨੂੰ ਲਹਿਰਾਇਆ ਫੇਰ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਬਾਈ ਜੀ, ਇਹਦੀ ਮੱਕੀ ਚੱਬਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਐ!”

“ਕਿਉਂ ਝੂਠ ਵੱਢੀ ਜਾਂਦਾ ਐ ਉਇ!” ਪਾਲ ਨੇ ਫੇਰ ਨਾਸਾਂ ਫੁਲਾ ਲਈਆਂ।

ਪੰਪੂ ਬੋਲਿਆ, “ਪੰਡਤਾ ਉਂ ਤਾਂ ਤੂੰ ਸਾਡਾ ਯਾਰ ਐ। ਪਰ ਪਤੰਦਰਾ, ਗੱਪ ਮਾਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਗੋਲ ਤਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰ। ਚੌਰਸ ਈ ਵਗਾਹ ਮਾਰਦਾ ਐ। ਜੇ ਭਲਾ ਸਾਡੀ ਵੱਖੀ ਵਿਚ ਵੱਜ ਕੇ ਜਾਹ ਜਾਂਦੀ ਹੋ ਜੇ!”

ਬਰਾਤ ਤੇ ਹਰਪਾਲ ਏਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹੱਸੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ, “ਯਾਰ ਤੁਸੀਂ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੁਣੋ!” ਪੰਡਤ ਛਿੱਬਾ ਪੈ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਫੇਰ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਝੂਮਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਗਰਾਂ ਵਰਗੇ ਸਰੀਰ ਦਿਲਰਾਜ ਨੂੰ ਖਿੜ ਚਾੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਚੁੱਪ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਕੁਲਵੰਤ ਬਰਾਤ ਨੇ ਨਿੱਕਾ ਨਿੱਕਾ ਹੱਸਦਿਆਂ ਰੁਮਾਲ ਕੱਢ ਕੇ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਹੋਇਆ ਚਿਹਰਾ ਪੂੰਝਿਆ, “ਮੰਨ ਗਏ ਬਈ ਤੈਨੂੰ। ਠੀਕ ਐ। ਝੂਠ ਰੋੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਰੋੜ੍ਹੇ!”

ਦਿਲਰਾਜ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਕੱਚੀ ਭਾਅ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, “ਯਾਰ ਬੋਡੇ ਵਾਲੀ ਕਮਾਲ ਹੋ ਗਈ, ਜੇ ਹੱਥ ‘ਤੇ ਜੰਮੀ ਸਰੋਂ ਵਿਖਾ ਦੇਵਾਂ ਫੇਰ ਮੰਨੋ!”

“ਸੁਰਤ ਕਿੰਨੇ ਕਿੰਨੇ ਦੀ।” ਪੰਪੂ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਸੁਰਤ ਪਿਕਚਰ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ।”

ਪੰਪੂ ਨੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਵਲ ਸਿਰ ਮਾਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕਿਉਂ ਬਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਐ?”

“ਸੁਰਤ ਬੋੜੀ ਐ ਬਈ!” ਬਰਾਤ ਨੇ ਮਿੱਠੇ ਜਿਹੇ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਵੇਖਿਆ।

“ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਕੁੱਤੇ ਭਕਾਈ ਕਰੀਏ। ਜਿੰਨਾ ਤੂੰ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਐ! ਉਸ ਤੋਂ ਵਧ ਸਾਡੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਘਸ ਜਾਣੀਆਂ ਨੇ।”

“ਚਲ ਖਰਚਾ ਤੂੰ ਕਰ ਦੇਵੀ।” ਪੰਡਤ ਨੇ ਗੱਲ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ।

“ਇਹ ਠੀਕ ਐ!” ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭੂਰੀ ਭਾਅ ਮਾਰਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਤਾਅ ਭਰਿਆ, “ਤੇਰੇ ਚੰਗਾ ਦਾਅ ਲੋਟ ਆਇਆ, ਤੂੰ ਸੋਚਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਬਈ ਏਸੇ ਖੁੱਡ ਸਹਿਆ!”

“ਬੇਰ, ਉਹ ਤਾਂ ਹਾਸਾ ਈ ਐ!” ਬਰਾਤ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਵਿਚ ਲੈਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, “ਮੈਂ ਤਾਂ ਯਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਈ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਚਰਨਾ ਚੂਹੜਾ ਤੇ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ। ਪੰਡਤਾ, ਤੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਤਾਂ ਦਿੱਤੀ, ਜੇ ਮੱਕੀ ਚੱਬਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਤੇਰੇ ਵਾਲਾ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਲਾ ਪੜ੍ਹ ਦੇਣਗੇ।”

“ਮੈਂ ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਉਤਲੇ ਕੈਬਨ ਵਿਚ ਸਮੇਸੇ ਖਾਂਦੇ ਵੇਖਐ!”

ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੀਰੀਅਡ ਬਦਲਿਆ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਅੰਦਰ ਵਲ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਰੇ। ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਹੱਸਦੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਫਿਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰਜਿਸਟਰ ਫੜੀ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਆ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਦਾ ਪੀਰੀਅਡ ਲਾਉਣ ਲਈ ਦਸ ਨੰਬਰ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵੜੇ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਇਆ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਮੁੰਡੇ ਦਬਾਦਬ ਅੰਦਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ, ਸਾਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਦਗੜ ਦਗੜ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।

ਉਸ ਦਿਨ ਦਿਲਰਾਜ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹਰਪਾਲ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ‘ਤੇ ਚੜੀ ਰਹੀ। ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੱਕੀ ਚੱਬਾਂ ਤੇ ਚਰਨੇ ਦੇ ਪਿਉ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੱਟ ਨਾਲ ਵੱਟ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਚਰਨੇ ਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਇਹ ਪੈਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕੋਟੇ ਵਿਚੋਂ ਅਲਾਟ ਹੋਈ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਹੀ ਉਹ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਵਜੇ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਫਿਰਦੇ ਐਵੇਂ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੇੜੇ ਦਿੰਦੇ ਦਿਨ ਢਾਲ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਬੱਸ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਚੁਗਾਨ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਪਿੱਪਲ ਬੱਲੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਕੋਈ ਵਾ ਦਾ ਬੁੱਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੁੰਦੀਦਾਰ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨਾਲ ਆ ਟਕਰਾਉਂਦਾ। ਮਗਰ ਦਿਲਰਾਜ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਪੰਪੂ ਨੇ ਮੂਹਰੇ ਬੈਠੇ ਹਰਪਾਲ ਦੇ ਗਲ ਪੋਲੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਬਾਹਰ ਵਲ ਝਾਕਦਿਆਂ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਖਿਆ, “ਉਇ ਮੱਕੀ ਚੱਬਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਐ।”

“ਕਿਥੇ?” ਬਰਾਤ ਤੇ ਪਾਲ ਨੇ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਚੁਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਹੈਰਾਨ ਚਿਹਰੇ ਘੁਮਾਏ।

“ਅਹੁ!” ਪੰਪੂ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਘੁੰਟਦਿਆਂ ਬਾਕੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਵੱਡੀ ਸੜਕ ਵਲੋਂ ਰੋੜਲੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ਿੰਦਰ ਚਿੱਟੇ ਕਮੀਜ਼ ਸਲਵਾਰ ਵਿਚ ਬੋਚ ਬੋਚ ਪੈਰ ਧਰਦੀ ਸਿੱਧੀ ਬੱਸ ਦੀ ਮੂਹਰਲੀ ਬਾਰੀ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਤੁਰੀ ਆਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਸਿਰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅੱਖਾਂ ਘੁਮਾ ਕੇ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਤਾੜਿਆ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੁਕੇ ਸਾਹ ਅਤੇ ਚੌੜੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ, ਬਰਾਤ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਖਿਆ, “ਇਹ ਤਾਂ ਯਾਰ, ਪੱਥ ਈ ਸ਼ੱਕ ਨਾਲ ਚੁੱਕਦੀ ਐ। ਸਹੁਰੀਏ, ਨਵੀਂ ਲੱਗੀ ਯਾਰੀ ਦਾ ਐਨਾ ਗਰੂਰ ਐ!”

ਸ਼ਿੰਦਰ ਨੇ ਬੱਸ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸੀਟਾਂ ਵਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ, ਮੁੰਡੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਵਲ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਫੇਰ ਉਹ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਵਾਲੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਲ ਬੈਠ ਗਈ, ਬਾਬੇ ਨੇ ਬਹਿੰਦੀ ਕੁੜੀ ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ, ਫੇਰ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਪਾਸਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਪੜੇ ਕੱਠੇ ਕਰਦਾ ਬਾਰੀ ਨਾਲ ਲੱਗ ਗਿਆ।

ਦਿਲਰਾਜ ਨੇ ਮਗਰੋਂ ਚੱਬ ਕੇ ਆਖਿਆ,

“ਯਾਰ ਇਹਦੇ ਤਾਂ ਸੀਟ ਈ ਮਸਾਂ ਪਸੰਦ ਆਉਂਦੀ ਐ।”

ਦੂਸਰੇ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਸ ਅੰਦਰ ਇਕ ਬੱਚਾ ਹੁਬਕੀ ਹੁਬਕੀ ਰੇ ਚਿਹਾ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਿੜਕ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਬਾਹਰ ਪੀਲੀ ਰੇਤ ਉੱਤੇ ਢੱਲਦੇ ਦਿਨ ਦੀ ਧੁੱਪ ਠਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਿਲਰਾਜ ਨੇ ਸਾਰੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਘੁਮਾਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਕੁ ਆਖਦਿਆਂ ਬਾਹਰ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, “ਮੱਲੇ, ਆਸ਼ਕ ਵੀ ਮੇਰਾ ਸਾਲਾ ਕਿਤੇ ਐਥੇ ਈ ਹੋਇਆ।”

“ਹਾਂਅ!”

ਪੰਡਤ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸੀਟ ਦੇ ਡੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਕੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਸਰੀਰ ਉਗਾਸਦਿਆਂ ਖਸਤਾ ਹੋਈ ਬੱਸ ਦੇ ਅੱਧ ਪੱਥ ਲੱਗੇ ਸੀਟਿਆਂ ਵਿਚਦੀ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਦੇਖਿਆ, ਕੁਝ ਹੱਥ ਪੱਲੇ ਨਾ ਪੈਂਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਉਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, “ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਵੇਖ ਕੇ ਆਉਨਾ ਆਂ।”

ਸ਼ਿੰਦਰ ਨੇ ਸਰਸਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਪਰ ਪਾਲ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ, ਸ਼ੱਕ ਪੱਕੀ ਹੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਣ-ਗੁਮਾਨ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੰਪੂ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਤੇ ਬਰਾਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮੂੰਹ ਉਲਾਰਦਿਆਂ ਪੀੜ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕੁਝ ਆਖਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁੜੀ ਨੇ ਐਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਲ ਰਤਾ ਕੁ ਝਾਕ ਕੇ ਉਸ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਲਈ।

“ਬਰਾਤਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਬਈ ਆਨੇ ਵੀ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਐ।”

“ਯਾਰੀ ਸੋਢੀ ਸਰਦਾਰ ਨਾਲ ਐ ਨਾ!”

ਉਹਨੇ ਦੋਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਪੱਗ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਲੜ ਖਿਚਦਿਆਂ ਸ਼ਰਬਤੀ ਅੱਖਾਂ ਝਪਕਦਿਆਂ ਲਿਸ਼ਕਦੇ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਪਾਲ, ਇਹਨੂੰ ਕਦੇ ਪੁੱਛੀਏ ਬਈ ਸਹੁਰੀਏ, ਤੈਨੂੰ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਨਾ ਲੱਭਿਆ...!”

“ਪੁੱਛਾਂਗੇ,” ਪਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਔਖਾ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕੰਬਣੀਆਂ ਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਦੇ ਉਹ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਕਦੇ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸ਼ੁਕਵਾਂ ਸਾਹ ਨਿਕਲਦਾ, “ਭੈਣ ਦੇਣੇ ਦੀ ਝੜ੍ਹਮੀ” ਉਦੋਂ ਹੀ ਹਫਿਆ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਮਘਿਆ ਦਿਲਰਾਜ ਬੱਸ ਆ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਬੈਠਣ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਝਕਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ,

“ਆਸ਼ਕ ਮੇਰਾ ਸਾਲਾ ਪਿੱਪਲ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ‘ਚ ਖੜਾ ਐ।”

“ਹੱਛਿਆ।”

“ਯਾਰ, ਮੈਂ ਝੂਠ ਮਾਰ ਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਲੈ ਹੁਣ ਨਿਗਾਹ ਰੱਖਿਉ, ਜਦੋਂ ਬੱਸ ਤੁਰੀ, ਉਹ ਵੀ ਚੜ੍ਹੇਗਾ!”

ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਤੜਪਦੇ ਉਹ ਕਦੇ ਸ਼ਿੰਦਰ ਵਲ ਚੋਰ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦੇ, ਕਦੇ ਪਿੱਪਲ ਵਲ ਵੇਖਦੇ, ਜਿਥੇ ਚਰਨਾ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਜਮਘਟੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇੰਜਣ ਨੇ ਘਰਰ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਰ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਖਿੱਚ ਕੇ ਗੇਅਰ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੰਡਕਟਰ ਪਿਛਲੀ ਬਾਰੀ ਵਿਚ ਇਕ ਹੱਥ ਉਪਰ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਵਿਸਲ ਘੁੰਟੀ ਬਾਹਰ ਵਲ ਉਲਰਿਆ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਮੁੰਡੇ ਤਰਲੇ ਮੱਛੀ ਹੋਏ ਇਧਰ ਉਧਰ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਉਸਲਵੱਟਿਆਂ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਚੁਪਾਸਾ ਤਾੜਿਆ। ਕੰਡਕਟਰ ਨੇ ਵਿਸਲ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਪੰਡਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ, “ਉਇ ਆ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੀ ਬਾਰੀ ‘ਚ ਖੜੀ ਐ ਝੜੱਤੀ!”

ਹਰਪਾਲ ਹੋਰਾਂ ਧੌਣਾਂ ਫੇਰ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਚਰਨਾ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਈ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਕੱਚਾ ਜਿਹਾ ਮੁਸਕਰਾਇਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਨਾ ਨਿਕਲਿਆ, ਬਰਾਤ ਨੇ ਸੂਤ ਹੋ ਕੇ ਬਹਿੰਦਿਆਂ ਪਾਲ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਇਹ ਤਾਂ ਬਈ ਹੱਸਦਾ ਵੀ ਐ।”

“ਹਾਸਾ ਇਹਦਾ ਝੜੰਮ ਦਾ ਤਿਲ ਚੌਲੀ ‘ਚ ਬਦਲਣਾ ਪਊਗਾ!”

ਪੰਪੂ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੱਛਰੇ ਜਿਹੇ ਸੁਰ ਵਿਚ ਬਰਾਤ ਨਾਲ ਅੱਖ ਮਿਲਾਈ, ਪਰ ਹਰਪਾਲ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਲਾਗ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਹਰਕਤ ਦੇ ਅਰਥ ਕੁਝ ਹੋਰ ਈ ਸਮਝਣ ਵਾਸਤੇ ਅੱਗ ਪਿੱਛਾ ਵੇਖਿਆ। ਬੱਸ ਸਿੱਧਵਾਂ ਬੋਟ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਮੁੰਡੇ ਅੱਜੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਹੱਸ ਪੈਂਦੇ, ਪਰ ਪਾਲ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਬਾਰੀ ਵਿਚ ਦੀ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਚੁਫੇਰਾ ਭਿੰਨੀ ਭਿੰਨੀ ਮਹਿਕ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਉਜਾੜ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿੱਧਵੀਂ ਜਾ ਕੇ ਬਰਾਤ ਨੇ ਪਾਲ ਨੂੰ ਗਿੰਦੜ ਪਿੰਡੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ, ਪਰ ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਬਾਂਹ ਵਲਾ ਕੇ ਘੁੰਟਦਿਆਂ ਮੋਹ ਜਤਾਇਆ,

“ਉਇ ਆ-ਜਾ, ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਯਾਰ, ਤੂੰ ਨੰਦ ਪੜਨੇ ਐ?”

“ਉਥੇ ਵੀ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ?”

“ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਾਂਗੇ, ਹੋਰ ਕੀ ਕਰੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਐ।” ਉਸ ਫੇਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੱਫੀ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਸ ਲਿਆ,

“ਨਾਲੇ ਦਾਰੂ ਪੀਵਾਂਗੇ।”

ਹਰਪਾਲ ਉਸ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਇਆ, “ਕੱਲ ਨੂੰ ਚੱਲਾਂਗੇ ਯਾਰ, ਹੈ?...ਅੱਜ।”

“ਅੱਜ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਐ? ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਵੀ

ਸਹੀ!”

“ਨਹੀਂ ਅੱਜ ਯਾਰ ਉਈ ਚਿੱਤ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ।”

“ਚੰਗਾ ਫੇਰ ਚਲਾ ਜਈ।” ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਕਾਹਲੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਖਕੇ ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਬਾਹਾਂ ਕੱਸੀ ਰੱਖੀਆਂ, “ਏਨੀ ਛੇਤੀ ਜਾ ਕੇ ਤੂੰ ਬਹੂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ!”

ਪਾਲ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਫੇਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, ਬਰਾਤ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਜਾਂ ਬਈ ਭਾਬੀਆਂ ਦਾ ਉਦਰੇਵਾਂ ਮਾਰਦਾ ਐ?”

ਬਰਾਤ ਉਸਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨੀ ਦੇ ਢਾਬੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਵੜ ਗਿਆ, ਚਾਹ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਅੰਦਰ ਬਿੰਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬਹਿ ਗਏ। ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਧੁਆਂਖੀ ਰੰਗਤ ਵਿਚ ਗਲੇਫਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਅੰਗ ਅੰਗ ਚੜੀ ਮਲੂਮ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਜੀਅ ਉਕਤਾ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਆਸ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮਿੰਨਾ ਜਿਹਾ ਮੁਸਕਰਾ ਪਏ, ਮੁੰਡਾ ਚਾਹ ਵਾਲੇ ਗਲਾਸ ਰੱਖ ਗਿਆ, ਬਰਾਤ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਿਆ, “ਕਿਤੇ ਸਾਡਾ ਮੱਥਾ ਬੇਹੀ ਨਾਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਡੰਮ੍ਹ ਦਿੱਤਾ?”

ਗਿਆਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਝਾਕਿਆ, ਉਸਦੀ ਅਣਸੰਵਾਰੀ ਦਾਹੜੀ, ਜਿਹੜੀ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਝਾੜ ਵਾਂਗ ਖਿਲਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਵਿਚ ਡੁੱਘੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਲਿਸ਼ਕੀਆਂ, “ਪਾੜਿਓ! ਬੋਡੇ ਨਾਲ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਕਿੱਧਰ ਜਾਵਾਂਗੇ।”

ਹਰਪਾਲ ਅਤੇ ਬਰਾਤ ਉਸ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੱਸੇ। ਗਿਆਨੀ ਹੋਰ ਕੁਝ ਆਖਣ ਲਗ ਪਿਆ, ਪਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਭਾਫਾਂ ਛੱਡਦੇ ਗਲਾਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਇਕ ਘੁੰਟ ਭਰੀ, ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਲ ਝਾਕੇ ਤੇ ਗਲਾਸ ਮੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ, ਅਚਨਕ ਬਰਾਤ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਪਾਲ ਉਂ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕੀ? ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੁੜੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੁੰਡਾ! ਪਰ ਸਾਲੀ ਹੈਰਾਨੀ ਤਾਂ ਇਉਂ ਐ, ਉਹਨੂੰ ਕੰਜਰ ਦੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਈ ਨਾ ਮਿਲਿਆ।”

“ਮਾਰ ਗੋਲੀ ਯਾਰ, ਮੱਕੀ ਚੱਬ ਭੈਣ ਦੇਣੇ ਹੈਂ ਈ ਏਸੇ ਲੈਕ! ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਪਟੋਲੇ ਦੀ ਸੁਣਾ?” ਬਰਾਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਰੂਰੀ ਲਿਸ਼ਕ ਚੜ੍ਹ ਆਈ।

“ਉਹਦੀ ਕੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਵਾਂ! ਜਦੋਂ ਜੀਅ ਕਰੀਏ ਮਿਲ ਪਈਦਾ” ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਦਾ ਮੁਸ਼ਕੀ ਰੰਗ ਸੂਹੀ ਰੰਗਤ ਵਿਚ ਵਟਣਾ ਸੂਰੂ ਹੋ ਗਿਆ, ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅੰਗ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਅੱਚਵੀਂ ਜਿਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ, ਬਰਾਤ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਮੀਆਂ ਅਤੇ ਲਟ ਲਟ ਬਲਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉਲਾਰੀਆਂ,

“ਪਾਲ, ਉਹਦੇ ਵਰਗੀ ਨਿਭਾਅ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਸਕਦੀ। ਵਚਨਾਂ ਦੀ ਏਨੀ ਪੁੱਕੀ ਐ, ਜਿਥੇ ਆਖਾਂ ਟਾਈਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜੀ ਹੋਂਦੀ ਐ।”

“ਪੜ੍ਹਨ ਕਾਹੜੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ?”

“ਰੱਬ ਜਾਣੇ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਖਿਆ ਸੀ, ਕਹਿੰਦੀ ਬਾਪੂ ਨੀ ਮੰਨਦਾ!”

“ਜੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਗ ਜਾਂਦੀ, ਮੌਜਾਂ ਲੁੱਟਦੇ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ!”

ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਰਾਤ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ, ਉਸਦੇ ਭਰਵੇਂ ਮੁਸ਼ਕੀ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਕੁਮਲਾਈ ਜਿਹੀ ਦੱਖ ਅਸਲੋਂ ਖਮੀਰੀ ਧਰਤੀ ਵਰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਆਖੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਵਲ ਝਾਕੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉੱਠ ਖਲੋਤੇ। ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਬਾਹਰ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਆ ਗਏ। ਬਰਾਤ ਦੀ ਭਗਰੂਣੀ ਹਾਲਤ ਹਾਲੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ। ਹਰਪਾਲ ਦਾ ਗੁਲਾਬੀ ਰੱਤ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਤਹਿ ਹੇਠ ਠਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਾਈਕਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਓਪਰੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਏ। ਇਕ ਵਾਰ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਸਾਈਕਲਾਂ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਕੁਲਵੰਤ ਨੇ ਮੂਹਰਿਉਂ ਹਨੇਰੀ ਵਾਂਗ ਆਉਂਦਾ ਟਰੱਕ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਈਕਲ ਹੌਲੀ ਕਰ ਲਿਆ, ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਖਲੋਤੀਆਂ ਟਾਹਲੀਆਂ ਦੇ ਵਾ ਨਾਲ ਛਣਕਦੇ ਪੁੱਤੇ ਸੰਗੀਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਵਾ ਦੇ ਪੋਲੇ ਪੋਲੇ ਬਪੋਤੇ ਉਸਦੇ ਗੋਲਾਈਆਂ ਖਾਂਦੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੇ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਆਪ ਮਹਿਕ ਉਠਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਖਲਾਅ ‘ਚ ਉਲਾਰ ਕੇ ਘੁਮਾਇਆ। ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਸੀਟੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣ ਕੇ ਹਵਾ ਨਾਲ ਕਲੋਲ ਕਰਨ ਲੱਗੀ, ਕੋਈ ਕੋਈ ਸਾਈਕਲ ਰੋੜ੍ਹਾ ਇਧਰੋਂ ਉਧਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਲੱਧੀ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਦੇਹ ਮੁੜ ਬਿੜਕ ਗਈ, ਉਸ ਖਾਲੀ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਵਲ ਤੱਕਿਆ, ਸੜਕ ਤੋਂ ਹੱਟਵੇਂ ਬਣੇ ਕੋਠੀਆਂ ਵਰਗੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਦੀ ਉਸਦੀ ਨਿਗਾਹ ਦਰਿਆ ਵਲ ਚਲੀ ਗਈ। ਹਰਚੰਦ ਸਿਹੁੰ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਪੰਮੀ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਫੁਦਕਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੋਵੇ, ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਹਉਕਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਉਬਾਲ ਆਇਆ ਕਿ ਸਿੱਧਾ ਘਰ ਚਲਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਚਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮੱਠੀ ਪੈ ਗਈ, ਹੈਂਡਲ ਪਿੰਡ ਵਲ ਮੁੜਦੇ ਕੱਚੇ ਪਹਿਰੇ ਵਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੰਦਰ ਇਕ ਹੁਲਾਸ ਜਿਹਾ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਡਰ, ਖੁਸ਼ੀ, ਹੱਸਲਾ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਗੜਬੜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੰਜ ਸੱਤ ਘਰ ਲੰਘ ਕੇ ਉਸਦੇ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਣਾ ਸੂਰੂ ਹੋ ਗਿਆ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਵਲ ਭੇੜੇ ਹੋਏ ਲੋਹੇ ਦੇ ਗੇਟ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਲ ਝਾਕ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਲੰਘ ਗਿਆ, ਅੱਗੇ ਦਰਿਆ ਵਲ ਜਾਂਦੀ ਪਹੀ ਵਿਚ ਰੋੜੇ ਦੀ ਭੱਸੀ ਬਣੀ ਪਈ ਸੀ, ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਟਾਇਰ ਸਲਿੱਪ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਬੱਲੇ ਲੱਤ ਲਾ ਲਈ, ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉਥੇ ਐਵੇਂ ਖਲੋਤਾ ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਕਣਕ ਵਲ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ।

ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਨੰਢਾ ਹਉਕਾ ਹੋਰ ਨਿਕਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਸਾਈਕਲ ਮੋੜ ਲਿਆ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਵਲ ਝਾਕਦਾ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਪੈ ਗਿਆ, ਪਰ ਚਿੱਤ ਵਿਚੋਂ ਪੰਮੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਘਟਣ ਦੇ ਥਾਂ ਸਗੋਂ ਦੁਣਾਂ ਰੰਗ ਫੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅੱਠਵੀਂ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਉਸਦਾ ਪੰਮੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਰਾਤ ਦੀ ਵੱਟਤ ਚੰਗੇ ਘਰ ਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਿੱਚਵੀਂ ਤੇ ਨਰੋਈ ਸੀ। ਰੰਗ ਮੁਸ਼ਕੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਜਿਹਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਘਰ ਵਿਚ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਵਲ ਧਿਆਨ ਮਾਰ ਕੇ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਣ ਫੜ ਕੇ ਰਹਿੰਦਾ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ਹਰ ਰੋਜ਼ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰ 'ਚ ਪੈਦਿਆਂ ਹੀ ਤੇਰੀ ਤਸਵੀਰ ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ... ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਤੇਰੇ ਮਸਤਾ ਭਰੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ੀ ਜਿਹੀ ਹਵਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਨਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ...ਤੂੰ ਕਿਥੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ?...ਕੀ ਤੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ?...ਵੇਖ! ਇਕ ਵਾਰੀ ਆ ਕੇ ਵੇਖ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਪਰਿਵਾਰ, ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਅਤੇ ਘਰ ਦੀ ਹਰ ਵਸਤ ਉਦਾਸ ਹੈ। ਸੱਚ...ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਜਿਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ...ਕਿ ਇਹ ਅੱਖਾਂ ਤੇਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਣਗੀਆਂ...ਕੀ ਇਹ ਹੱਥ ਤੇਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਛੂਹ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ? ਕੀ ਤੇਰੀ ਚੌੜੀ ਛਾਤੀ ਦਾ ਮਸਤਾ ਭਰਿਆ ਨਿੱਘ ਕਦੀ ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੇਰਾ ਲੰਬਾ ਕੱਦ...ਸਵੱਸਥ ਰਿਸ਼ਟ-ਪੁਸ਼ਟ ਸਰੀਰ, ਲੰਬੇ ਕਾਲੇ ਘੁੰਗਰਾਲੇ ਕੋਸ...ਹਿਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਨਸੀਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ...ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲ 'ਚ ਖਿੱਚ ਜਿਹੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਚਮਕ...ਪਤਲੇ-ਪਤਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹ, ਪਿਆਰੇ

ਮਨਮੋਹਨ ਕੌਰ

ਮੋਤੀਆਂ ਵਰਗੇ ਦੰਦ...ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਕਸ਼ ਮੋਹਣ ਵਾਲੀ ਤੇਰੀ ਪੋਲੀ ਜਿਹੀ ਮੁਸਕਾਣ ਅਤੇ ਹਾਸੇ-ਮਜ਼ਾਕ ਦੀ ਨੇਚਰ...ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਰੁਕ ਕੇ ਤੇਰੇ ਵਲ ਨਿਗਾਹਾਂ ਭਰ ਕੇ ਵੇਖਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਭੈਣੀ ਨਜ਼ਰ ਨੇ ਹੀ ਤੈਨੂੰ ਡੱਸ ਲਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਪਲਾਂ 'ਚ, ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਪਰਾਏ ਦੇਸ ਜਾ ਵੱਸਿਆ...ਤੱਤਤੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਤਰਸ ਨਾ ਆਇਆ। 'ਕੋਲ ਕਰਦੇ ਹੋਝ ਨੇ ਅਚਿੱਤੇ ਬਾਜ ਪਏ' ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਤੁਕ ਸੱਚ ਹੋਈ। ਤੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਅੱਭਤਵਾਹੇ ਉੱਠ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਸਿਰਹਾਣੇ ਬੈਠਾ ਮੁਸਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਲ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ...ਪਰ ਤੂੰ ਤਾਂ ਇਕ ਛਲਾਵੇ ਵਾਂਗ ਕਿਧਰੇ ਫਿਜ਼ਾ 'ਚ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਰਨਾ ਸੱਚ ਤੇ ਜੀਉਣਾ ਝੂਠ ਹੈ...ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਰਫ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਰੋਜ਼ਮਰ੍ਹਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਫਿਰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਉਦਾਸ-ਉਦਾਸ, ਨੀਰਸ-ਨੀਰਸ ਬੇਮਾਇਨੇ ਜਿਹਾ...ਭੁਲੇਖੇ 'ਤੇ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ...ਸ਼ਾਇਦ ਤੇਰਾ ਜਾਣਾ ਝੂਠ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇਂਗਾ...ਕਦੀ ਤੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ...ਬੇਬੀ ਰੇਡੀਓ ਲਗਾਈ...ਬੇਬੀ ਚਾਹ ਪਿਲਾਈ...ਯਾਰ ਇਹ ਵੀ ਕੀ ਤੂੰ ਰੋਟੀ ਪਕਾਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ...ਤੇ ਕਦੀ ਤੂੰ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅੱਜ ਅੰਮੀ ਜੀ ਘਰ ਨਹੀਂ, ਚਲ ਕਤਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਖਾਈਏ ਜਾਂ ਦੁੱਧ-ਰਬੜੀ ਬਣਾਈਏ...ਪਰ ਫੇਰ ਤੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਚੁੰਡੀ ਵੱਢਦੀ ਹਾਂ...ਸੁਫਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਚ...ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਤੂੰ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ...ਤੇਨੂੰ ਤਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਵੀ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਯਾਦਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮੈਂ ਉਸ ਰਾਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। 3 ਫਰਵਰੀ!...ਇਹ ਮਨਹੂਸ ਤਾਰੀਖ ਦਿਲ 'ਤੇ ਅੰਕਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਹੁਣ ਤਾਂ, ਤਿੰਨ ਅੰਕ ਹੀ ਮਨਹੂਸ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। 3 ਤਾਰੀਖ ਸਵੇਰੇ ਤੇਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਤੂੰ ਸੈੱਲ ਚੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ...ਲੰਬੀ ਰਿੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਮੋਬਾਈਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਤੂੰ ਸੁੱਤਾ ਹੋਵੇਂ ਜਾਂ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿਚ...ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਬੀ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਤੂੰ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਈ ਯਾਦ ਵੀ ਬਹੁਤ ਆ ਰਿਹਾ ਸੈਂ...ਆਫਿਸ ਬੈਠਿਆਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੁਲੀਗ ਨਾਲ ਤੇਰੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਸਾਂ। ਕਿਵੇਂ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਚੁਰਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਸੈਂ...ਤੇ ਕਦੀ ਕਿਵੇਂ ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਜਾਂ ਤਾਈ ਜੀ, ਜੋ ਕੱਦ ਵਿਚ ਮਧਰੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਫੁੱਟ ਉੱਚੇ ਸਟੂਲ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੈਂ। ਤੇ ਉਸ ਸਟੂਲ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਮਸਾਂ ਹੀ ਸਿਰਫ਼ ਦੇ ਪੈਰ ਰੱਖਣ ਜਿੰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਹੇਠਾਂ ਪਈ ਸ਼ਮੀਜ਼ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਜੇਬ 'ਚੋਂ ਪੈਸੇ ਕੱਢ ਲੈਂਦਾ ਸੈਂ। ਦੋਵੇਂ ਤੇਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਝਿੜਕੀਆਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ : "ਕੁੱਤੇ! ਕੱਜਰ...ਤੇਰੀ ਬੇਖ ਨਿਕਲੇ...ਮੈਂ ਗਿਰ ਜਾਸਾਂ...ਕੱਜਰ ਤੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਪੈਸੇ ਲਿੱਤੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਫੇਰ ਖੋਹਣ ਆ ਗਿਆ ਵੇ।" ਤੇ ਤੂੰ ਖਚਰੀ ਜਿਹੀ ਹਾਸੀ ਹੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਉਤਾਰ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬੰਟੇ, ਅਖਰੋਟ ਜਾਂ ਮੂੰਗਫਲੀ, ਰਿਉਤੀਆਂ ਖਰੀਦ ਲਿਆਉਂਦਾ ਸੈਂ। ਤੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਚਿੰਨੀ-ਪੱਤਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਸੈਂ...ਪਰ ਤੇਰਾ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦਾ ਢੰਗ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਸੀ।

ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰੇ ਲਾਹੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅੱਛੇ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਸੀ ਮੈਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗੂੰ ਮੁੰਡਾ ਬਣਾਂ। ਤੇਰੀ ਕਮੀਜ਼-ਪੈਂਟ ਪਾ ਕੇ। ਤੇਰੇ ਬਦਨ ਦੇ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅੱਛੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ। ਜੋ

ਤੂੰ ਖਾਂਦਾ ਸੈਂ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਖਾਣਾ ਮੈਨੂੰ ਅੱਛਾ ਲੱਗੇ ਜਾਂ ਨਾ ਲੱਗੇ ਮੈਂ ਉਹ ਖਾਣ ਦੀ ਖਾਹਸ਼ ਕਰਦੀ ਸਾਂ। ਸਾਡੇ ਘਰ 'ਚ ਮੀਟ-ਮੱਛੀ ਬਹੁਤ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਤੂੰ ਦਸਵੀਂ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣੇ ਸਨ, ਪਾਸ ਹੋਣ ਲਈ ਤੂੰ ਕਸਮ ਖਾਧੀ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਮੀਟ-ਮੱਛੀ ਨਹੀਂ ਖਾਵੇਂਗਾ ਤੇ ਤੇਰੀ ਰੀਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਵੀ ਇਹ ਕਸਮ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹਰ ਸਮੇਂ ਮੀਟ-ਮੱਛੀ ਖਾਣ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਬੰਟੇ ਜਾਂ ਅਖਰੋਟ ਖੇਡਦਾ ਜਾਂ ਛੱਤ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਂਦਾ ਸੈਂ...ਤਾਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਬਣ ਕੇ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਖੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਮੁੰਡਾ ਬੰਟਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਖਹਿਬੜ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੁੱਥਮ-ਗੁੱਥਾ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੰਧਤ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਕੋਲ ਝੂਠੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬੰਟੇ ਖੋਹੇ ਹਨ ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਮਾਰੇ-ਮਾਰ ਕਰਦੀ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਤੇਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਡੋਗ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਕੁੱਟਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਇੰਟਾਂ ਵਾਲੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਘੜੀਸਦੀ ਹੋਈ ਘਰੇ ਅੰਮੀ ਕੋਲ ਲੈ ਆਈ ਸੀ। ਅੰਮੀ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ ਤੇਰੀ ਪਿਟਾਈ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਤੇਰੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੂਨ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਮੀ ਦੇ ਤੇਨੂੰ ਮਾਰਨ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੱਚ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਲਟਾ ਤੇਨੂੰ ਹੀ ਚਪੇਤਾਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਅਸਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਅੰਮੀ ਨਾਲ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਕੇ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਖਾਧੀ ਸੀ।

ਅੰਮੀ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਹ ਕਹਿ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝਦੇ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਕੁੱਕੂ ਦੇ ਬੰਧਤ ਜੜਿਆਂ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਝਗੜਾਲੂ ਔਰਤ ਨੇ ਕਦੀ ਘੱਟੋ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੂੰ ਜਦੋਂ ਖੇਡਣ ਜਾਂਦਾ ਸੈਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਸਾਂ। ਜੇ ਕਦੀ ਖੇਡਦਿਆਂ ਕੋਈ ਤੇਰਾ ਦੋਸਤ ਤੇਨੂੰ ਜਿੱਤਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਈਰਖਾ ਵੱਸ ਬਾਂਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੰਦਾ ਜਿਹਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਤੇਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਖੜੀ ਹਾਂ...ਗੇਮ ਵਿਚੋਂ ਛੱਡ, ਤੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋ, ਮੈਨੂੰ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਝੰਜੋੜਦਾ ਹੋਇਆ ਘਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੈਂ...ਪਰ ਮੂੰਹ 'ਚ ਤੇਰੀ ਬੁੜਬੁੜ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਭੈਣ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਤੂੰ ਟਪਕ ਪੈਂਦੀ ਹੈ...ਫੇਰ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਕਈ ਦਿਨ, ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੋਲਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ...ਜੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਚਾਹੀਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ ਮੰਗਦਾ ਸੀ, ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਜਿੰਦ ਵਿਚ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹੁੱਸ ਜਾਂਦੀ ਸਾਂ, ਪਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਤੇਰੇ ਲਈ ਪਾਠ ਕਰਦੀ ਸਾਂ, ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੀ ਸਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੋਲ ਪਵੇਂ...ਤੇਰਾ ਅਣਬੋਲਣਾ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਤੂੰ ਖੇਡ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਮਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤੇਨੂੰ ਪਾਪਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਮੈਂ ਡਰ ਜਾਂਦੀ ਸਾਂ ਕਿ ਲੇਟ ਪਹੁੰਚਣ ਕਾਰਨ ਪਾਪਾ ਜੀ ਤੋਂ ਤੇਰੀ ਕੁਟਾਈ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਸਾਂ।

ਸਭਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਤਾਰਾ ਸੈਂ...ਤੇਰਾ ਜਾਣਾ ਕਿਵੇਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈਏ? ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਇਕ ਵਾਰੀ ਤੂੰ ਝੂਠੀ-ਮੂਠੀ ਮਰਨ ਦੀ ਐਕਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਭੂਆ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜੀ ਅੰਮੀ ਦੇ ਘਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਿੰਨਾ ਘਬਰਾ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਤਾਈ ਜੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੁਪੱਟਾ ਲਏ ਪਾਪਾ ਜੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਜੋ ਕਿ ਘਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਦੌੜ ਪਏ ਸਨ ਤੇ ਤੂੰ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਹੱਸ ਪਿਆ ਸੈਂ...ਜੋ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੁਣ ਜਿਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਮਰਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਹਿਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ?

ਤੇ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਤੇਰਾ ਫੋਨ, ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੀ ਰਹੀ ਸਾਂ, ਪਰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਵਿਅਸਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤੇਨੂੰ ਫੋਨ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ। ਜਿਵੇਂ ਮੇਰਾ ਮਨ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਣਹੋਈ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਬੁੱਝ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਦਫ਼ਤਰ ਚੱਜ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਲੀਗ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹਾਸੇ-ਮਜ਼ਾਕ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਗਵਾਂਢ 'ਚ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਕਤ ਸੋਚ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂਗੀ, ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦੇ ਆਵਾਂਗੀ। ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦਸ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਹੀ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਗਵਾਂਢੀ ਹੀ ਬੁਲਾ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਲੰਬੀ ਰਿੰਗ ਆਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਜੀਜਾ ਜੀ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੇਰੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਾਈ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੁੰਨ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸਾਂ। ਸੋਚ ਰਹੀ ਸਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਵਿਛੜਨਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅੰਦਰੋਂ ਮੇਰਾ ਮਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੇਰੇ ਲਈ ਤੜਪ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਕੁਝ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਐਸੇ ਬਣਾਏ ਹਨ ਕਿ ਆਂਦਰਾ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਨੂੰ ਬੁੱਝ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਖ਼ਬਰ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ...ਸਭ ਦੇ ਹੋਠਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਸਨ...ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ...ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚੇ

ਸੂਰਜ ਕਿਰਣਿ ਮਿਲੇ!

ਡਰੇ-ਸਹਿਮੇ ਰੋ-ਕੁਰਲਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਭੂਆ ਜਲਦੀ ਆ ਜਾਓ...ਚਾਚੂ ਜਲਦੀ ਦਿੱਲੀ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚ ਜਾਓ। ਮੇਰੇ ਪਾਪਾ ਹਮੇਂ ਛੋੜ ਕਰ ਚਲੇ ਗਏ।

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ...ਅੰਮੀ ਜੀ, ਮੈਂ ਤੇ ਇਹ, ਛੋਟੀ ਭੈਣ, ਜੱਸੀ, ਜੀਜਾ ਜੀ, ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਬਿੱਟੂ ਅਤੇ ਭਾਬੀ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਂ ਗੁਆਏ ਬੋੜੀ-ਬਹੁਤੀ ਨਿੱਕ-ਸੁੱਕ ਲੈ ਦਿੱਲੀ ਵਲ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ ਸਾਂ...ਬਜ਼ੁਰਗ ਅੰਮੀ ਤਾਂ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣ ਪੱਥਰ ਦੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਗਸ਼ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰ ਵਿਯੋਗ ਸਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕੱਟ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਾਰ ਦੇ ਪਹੀਏ ਜਿਵੇਂ ਚਿੱਕੜ ਵਿਚ ਧੱਸਦੇ ਜਾਪ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੱਸੀ ਰੋ-ਰੋ ਕੇ ਬੇਹਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸੁਰਖ਼ ਸਨ। ਅੱਜ ਇਹ ਰਾਤ ਕਹਿਰ ਦੀ ਰਾਤ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਰੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸਾਂ।...ਪਰ ਅੱਥਰੂ ਜਿਵੇਂ ਸੁੱਕ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਸੱਚ ਹੈ...ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਜਿਉਂਦਾ...ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਸ ਦਾ ਵਾਲ ਵੀ ਨਾ ਵਿੰਗਾ ਕਰੇ...ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਤੱਤੀ ਵਾ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਲੱਗ ਜਾਏ...ਅੱਜ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਛੋੜੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਵਾਰੇ-ਵਾਰੀ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੈਨੂੰ ਹੁੰਦਲੀ ਜਿਹੀ ਯਾਦ ਹੈ...ਆਪਣੇ ਤਾਇਆ ਜੀ ਦੀ ਸੁਕਲ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੇਟ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾਦੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅੰਮੀ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਤੇਰੀ ਦਾਦੀ ਪੁੱਤਰ-ਵਿਯੋਗ 'ਚ ਫਰਸ਼ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਚਟਾਈ ਵਿਛਾ ਕੇ ਸੌਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਖਾਣਾ ਵੀ ਇਕੋ ਡੰਗ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਦਿਨ-ਰਾਤ ਰੋਂਦੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਅੱਖ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਚੱਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਅਫੀਮ ਦੇ ਕੇ ਸੁਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਿੰਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਉਹ ਤਨ 'ਤੇ ਚਿੱਟਾ ਕੁੜਤਾ ਤੇ ਕਾਲੀ ਸਲਵਾਰ ਹੀ ਪਹਿਨਦੇ ਰਹੇ। ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਚਿੱਟਾ ਮੇਲਾ ਦੁਪੱਟਾ

ਕਰਦੇ ਸਨ, ਧੌਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੰਮੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਪੱਟੇ ਨੂੰ ਧੋ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਪੱਟੇ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਰੋਲ ਕੇ ਫਿਰ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲੀਤਾ ਸੀ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਮਰੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਜੇ ਕਦੀ ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਪਾਠ ਕਰਨ ਵਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁਪੱਟਾ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਡਰ ਨਾਲ ਕੰਬ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਦੁਪੱਟਾ ਖੋਹ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।

ਤੇ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦਾ ਵਿਛੜਨਾ ਯਾਦ ਆਇਆ, ਕਿਵੇਂ ਜਾਣ ਵਕਤ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਤੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਅੰਮੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਭੂਆ ਦਾ ਵਿਛੜਨਾ। ਦਾਦੀ ਜੀ ਲਈ ਇਹ ਤੀਸਰੀ ਸੱਟ ਸੀ। ਭੂਆ ਨੇ ਤਾਂ ਪਾਪਾ ਜੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਹੀ ਸੁਆਸ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਭੂਆ ਪਾਪਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਦਵਾਈ ਲੈਣ ਆਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਲਾਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੂਆ ਜੀ ਪਾਪਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਦਮ ਤੋੜ ਗਏ ਸਨ। ਪਾਪਾ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਰੋਏ ਸਨ ਕਿ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੇ ਮੇਰੀ ਹੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਸੁਆਸ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਖ਼ੁਦ ਪਾਪਾ ਜੀ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੱਲ ਵਸੇ ਸਨ। ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖ-ਤਸੀਹਿਆਂ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਸੈਂਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਮਾਂ ਨੇ ਰਾਣੀ ਝਾਂਸੀ ਬਣ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਮਾਂ, ਤੇਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਈ ਸੀ। ਸਭ ਦਾ ਦੁੱਖ ਵੰਡਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅੰਮੀ ਦਾ ਲੱਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅੰਮੀ ਗਲੀ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਮਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਤਿੰਨ ਕੁਆਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਦੁਲਹਨ ਅਤੇ ਚਾਲ੍ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਵਿਲਕਦਾ ਛੱਡ ਗਿਆ

ਸੀ। ਹੱਸਦੇ-ਵੱਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਬਿਜਲੀ ਵਾਂਗੂੰ ਗਿਰੀ ਸੀ। ਹਾਸੇ ਗ਼ਮਾਂ 'ਚ ਬਦਲ ਗਏ ਸਨ, ਉਥੇ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਲੱਗ ਗਏ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਝੀਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛਣਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵੀ ਬੀਮਾਰ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਵੇਖਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਗਲੀ ਵਿਚ ਜਦ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਲਾਸ਼ ਨਾਲ ਚਿੰਬੜ ਕੇ ਰੋਂਦੀ, ਵਿਲਕਦੀ ਤੇ ਪੁਕਾਰਦੀ-ਜਾ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਹ, ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਵੀ, ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਬਹੁਤ ਇਕੱਲੀ ਹੈ...ਉਹ ਤੇਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ...ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਆਉਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਮਾਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਦਹਿਲੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਬੱਸ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ। ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤ ਗਏ...ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾ ਮੁੜਿਆ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਰਹਾ ਦੀ ਭੱਠੀ ਮਘਦੀ ਰਹੀ।

ਤੇ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਸ ਗ਼ਮ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਜਲ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਸਾਂ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲਿਸਾਂ ਦੀਆਂ ਜਗਮਗਾਉਂਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਜਲਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਜਾਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਜਾਮ ਲੱਗ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹੌਲੀ ਚੱਲਦੀ ਕਾਰ ਨਾਲ ਇਕ ਸੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਰੱਬ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਸਫੇਦ ਘੋੜੀ ਕਿਸੇ ਦੁਲਹਣ ਵਾਂਗੂੰ ਸਜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਹ ਰੱਬ ਮੈਨੂੰ ਧਰਮਰਾਜ ਦਾ ਰੱਬ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਵੀਰ ਜੀ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਪੁਲੋਕ ਵਲ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਘੋੜੀ ਦੀਆਂ ਟਾਪਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰਾ ਬਚਪਨ, ਤੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਤੇਰੀ ਜਵਾਨੀ, ਤੇਰਾ ਵਿਆਹ ਸਭ ਕੁਝ ਯਾਦ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੇਰੇ ਪੇਪਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਦੇ ਜੀਅ ਸੰਪਟ ਲਗਾ ਕੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਂ। ਅੰਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੁਖ ਨਿਵਾਰਨ ਅਤੇ ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਤੇਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦੀ ਸੀ।

ਅੱਜ ਮਾਂ ਦਾ ਜਹੀਨ ਲਾਇਕ ਪੁੱਤਰ ਗੁਆਚ ਗਿਆ, ਮਾਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ। ਕਿਵੇਂ ਬਿਆਨਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ...ਜਿਵੇਂ ਸਭ ਕੁਝ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਦਿਲ ਫਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿੰਨੀ ਮਿਹਨਤ-ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਨਾਲ ਤੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਉੱਚੀ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਫਿਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਤੇਰੀ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਾਪਾ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਤੇਰੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਹਰ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਤੇਰੇ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਲਿਖਿਆ ਸਿਹਰਾ ਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਸੀਸੇ ਵਿਚ ਜੜਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਾਹੀਓਂ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਦਿੱਲੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਉਥੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਵਸਾ ਲਈ ਸੀ।

ਅਜੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੀ ਤਾਂ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇਨੂੰ ਇਹ ਨਵਾਂ ਫਲੈਟ ਲਏ ਨੂੰ। ਕੁਦਰਤ

ਦੀ ਗੋਦ 'ਚ ਵੱਸਿਆ ਇਹ ਫਲੈਟ ਤੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਸੀ। ਮਕਾਨ ਦੀ ਚੌਠ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਆਏ ਸਾਂ। ਤੂੰ ਕਿੰਨਾ ਖੁਸ਼ ਸੈਂ...ਅਸੀਂ ਵੀ ਸੁਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸੋਹਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਫਿਰ ਰਾਤ ਦੇ ਢਾਈ ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਤੇਰੇ ਦੁਆਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਖਾਮੋਸ਼ ਸੀ। ਤੇਰਾ ਸਕੂਟਰ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਕਾਰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਦੀ ਲੱਗੀ ਨੇਮ-ਪਲੇਟ ਲਟਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਸਤਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਚਲ ਕੇ ਤੂੰ ਉੱਪਰ ਗਿਆ ਸੈਂ। ਅੰਮੀ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ...ਪੁੱਤਰਾ! ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੱਡਾ ਧਰੋਹ ਕਮਾਇਆ। ਮੇਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਸੀ...ਪੁੱਤਰਾ! ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਵੇ ਬੱਚਿਆਂ! ਜਦੋਂ ਉੱਪਰ ਕਮਰੇ 'ਚ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਦੇ ਫਰਸ਼ ਤੇ ਉਹ ਡੂੰਘੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੋਸ, ਸਿਰ ਤੇ ਪੀਲੀ ਦਸਤਾਰ, ਚਿਹਰਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ...ਨਾ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਡਰ, ਨਾ ਦਰਦ।

ਵੀਰ ਅੱਜ ਤੂੰ ਪੂਰਨ ਹੋ ਗਿਆ...ਇੰਨੀ ਛੋਟੀ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਸਫਰ ਮੁਕਾ ਲਿਆ। ਭਾਬੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਫਿਸ ਤੋਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਘਰ ਦਾ ਰਾਸ਼ਨ-ਪਾਣੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਬਸ ਉੱਪਰ ਆ ਕੇ ਦਿਲ ਖੁਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਤੇ ਲੇਟ ਗਿਆ। ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਹੀ ਨਾ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼, ਨਾ ਚੀਕ-ਪੁਕਾਰ, ਬਸ ਅੱਖਾਂ ਫੇਰ ਲਈਆਂ...ਭਾਬੀ ਰੋ ਰਹੀ ਸੀ, "ਮੇਰੇ ਕੋ ਤੇ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਕੁਛ...ਬੜਾਤੇ ਤੇ ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਕੇ ਬੁਲਾਤੀ।"

ਹੋਸਟਲ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਐਮ.ਡੀ. ਕਰਦੀ ਵੀਰ ਦੀ ਬੱਚੀ ਚੀਕ ਕੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, "ਮੇਰੀ ਡਾਕਟਰੀ ਕਾ ਕਿਆ ਫਾਇਦਾ ਹੂਆ? ਮੈਂ ਆਪ ਕੋ ਹੀ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕੀ।"

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਕੂਲੋਂ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਵੇਖਿਆ, ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਤੇ ਪਿਓ ਆਪਸ ਵਿਚ ਝਗੜ ਰਹੇ ਨੇ। ਇਹ ਉਹਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਇਹ ਡਰਾਮਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਉਠਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹਦੇ ਕੰਨੀਂ ਬਹਿਸ-ਬਸਈਏ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਟਕਰਾ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਰਾਤੀਂ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਡਰ ਕੇ ਉੱਠ ਬਹਿੰਦਾ। ਰੋਲਾ-ਰੋਪਾ ਸੁਣ ਫੇਰ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ। ਕਦੋਂ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਮਾਂ ਆਉਂਦੀ, ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਦਾ। ਪਰ ਅੱਜ ਜਦ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪਰਤਿਆ, ਘਰ 'ਚ ਕੋਈ ਆਂਟੀ ਏ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੇਖੀ। ਕੌਣ ਹੈ? ਇਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਉਂ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ?...ਡੈਡੀ ਜੀ ਅੱਜ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ? ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਹੋ ਕੀ ਰਿਹੈ? ਮੇਥੇ ਤੋਂ ਬਸਤਾ ਉਤਾਰ ਟੇਬਲ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਏ। ਕੀ ਕਰਾਂ? ਮਾਂ ਕੋਲ ਜਾਵਾਂ? ਕਿਤੇ ਡਾਂਟੇ ਹੀ ਨਾ!

ਬਾਹਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਖਲੋ ਗਿਆ। ਭੁੱਖ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣ ਹੀ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਮਾਂ ਨੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਚ ਆ ਖੜ੍ਹਾ

ਰੀੜ੍ਹ ਕਲਸੀ

ਹੋਇਆ। ਭੁੱਖ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ 'ਚ ਯਾਦ ਈ ਨਹੀਂ। ਕਮਰੇ 'ਚ ਆ ਕੇ ਡੁਸਕਣ ਡਹਿ ਪਈ, “ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਹੁਣ ਏਥੇ...ਤੇਰੇ ਮਾਮੇ ਕੋਲ ਚਲੇ ਜਾਣੈ...”

ਅਣੇਚੀ ਵਿਚ ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਪਾਉਂਦੀ-ਪਾਉਂਦੀ ਰੁਕ ਗਈ। “ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਜਾਈਏ....? ਉਹ ਜਾਵੇ ਲੈ ਕੇ ਚੁੜੇਲ ਨੂੰ।” ਕੋਈ ਗੱਲ ਗੁਰਦਿਆਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ।

“ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਰੋਟੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛ ਰਹੀ?” ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਮਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਏ।”

ਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸੁੱਤਿਓ ਜਾਗੀ ਹੋਵੇ, “ਹਾਏ....ਏਸ ਸਿਆਪੇ 'ਚ ਮੈਂ ਤਾਂ ਭੁੱਲ ਈ ਗਈ। ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਭੁੱਖਾ ਹੋਣੈ.... ਹੁਣੇ ਲੈ ਕੇ ਆਈ।”

ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਤਾਂ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਵਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਕਿੰਨੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੀਆਂ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਵੀ ਆਪਸ 'ਚ ਕਿੰਨੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਘਰ 'ਚ ਤਾਂ ਏਦਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘਰ ਆਉਣ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ, ਡਰਦਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਇਆ-ਗਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੀ।

ਮਾਂ ਰੋਟੀ ਲੈ ਆਈ। ਮੈਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮਾਂ ਕੀ ਬੋਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਏ, ਮੇਰੀ ਸਮਝ 'ਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ। ਰੋਟੀ ਖਾ ਹੱਥ ਧੋਣ ਗਿਆ। ਵਾਸ਼-ਬੋਸਨ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਦੁਜਾ ਕਮਰਾ ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹੈ। ਕਮਰੇ 'ਚ ਡੈਡੀ ਜੀ ਤੇ ਉਹ ਔਰਤ ਏ। ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਗੱਲਾਂ-ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਓਸ ਔਰਤ ਦਾ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 'ਚ ਫੜ ਰਹੇ ਨੇ। ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਆਪਸ 'ਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਫੜ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਡੈਡੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਮੈਂ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਲ ਪਰਤ ਆਇਆ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਜਿਵੇਂ ਉਸੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਅਟਕ ਗਈ ਹੋਵੇ।

“ਮਾਂ, ਸਾਡੇ ਘਰ ਕੌਣ ਆਏ ਨੇ?”

ਐਮ.ਟੈਕ. ਕਰਦਾ ਬੋਟਾ ਵਿਲਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, “ਪਾਪਾ! ਮੈਂ ਅਬ ਕਿਸੀ ਚੀਜ਼ ਕੀ ਜਿੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੁੰਗਾ। ਮੈਂ ਆਪਕੋ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰੁੰਗਾ....ਆਪ ਵਾਪਿਸ ਆ ਜਾਓ।”

ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰਲਾਪ ਸੁਣ-ਸੁਣ ਆਤਮਾ ਕੂਕ ਰਹੀ ਸੀ...ਉੱਠ ਵੀਰ, ਮਰਨ ਦਾ ਨਾਟਕ ਨਾ ਕਰ...ਉੱਠ...ਆ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁੱਡੀਆਂ-ਪਟੋਲੇ ਖੇਡੀਏ...ਗੀਟੇ ਖੇਡੀਏ...ਪੀਘਾਂ ਝੂਟੀਏ...ਰੱਸੀ ਟੱਪੀਏ...ਆ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਮ-ਲੀਲਾ ਦੀ ਰਿਹਰਸਲ ਕਰੀਏ...ਆ ਵੀਰ...ਚੰਨ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਵਿਚ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹੀਏ...ਆ ਇਕੱਠੇ ਖਾਈਏ-ਪੀਵੀਏ...ਵੇਖ ਵੀਰ, ਤੇਰੀ ਜੱਸੀ ਤੇਰੇ ਲਈ ਤੜਪ ਰਹੀ ਹੈ... ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤੇਰੇ ਉੱਪਰ ਗਿਰ ਰਹੀ ਏ...ਅੱਜ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਦੇ ਨੇਲ-ਪਾਲਿਸ਼ ਨਾਲ ਤਰਾਸ਼ੇ ਨੌਂਹ ਕੱਟ ਕੇ, ਗੁੱਤਾਂ ਮੰਜੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇ...ਉਹ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਰੁੱਸੇਗੀ ਨਹੀਂ...ਵੇਖ ਛੋਟਾ ਵੀਰ ਬਿੱਟੂ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿੰਨਾ ਇਕੱਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮੇਥੇ ਅੱਜੇ ਇੰਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭਾਰ ਸੰਭਾਲ ਸਕੇ...ਹਾਏ ਮੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ।

ਵੇਖ ਮਾਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਤੜਪ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਤੇਰੀਆਂ ਜਨਮ-ਪੀੜਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਚੱਲ-ਚਿੱਤਰ ਵਾਂਗੂੰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿੰਨੀ ਮਿਹਨਤ-ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਨਾਲ ਤੈਨੂੰ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ...ਸੱਚ ਵੀਰ...ਮਾਂ ਬਹੁਤ ਬੱਕ ਚੁੱਕੀ ਹੈ...ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੰਡਿਆਂ ਭਰਿਆ ਰਸਤਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਘਸ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ...ਮੇਥੇ ਝੁਕ ਗਏ ਹਨ...ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ...ਇਸ ਵਕਤ ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਕਤ ਸੀ ਤੇ ਤੂੰ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਪਰਾਏ ਦੇਸ ਜਾ ਵੱਸਿਆ। ਘਰ ਦੀ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀਰਾਨ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਲਾਏ ਪੌਦੇ ਮੁਰਝਾ ਗਏ ਹਨ। ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਭਾਬੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਏਗੀ? ਪਰ ਤੂੰ ਤਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ...ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕੰਨੀਂ ਛੁਡਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਂਟੀ

“ਤੇਰੇ ਡੈਡੀ ਜੀ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੀ ਈ ਕੋਈ।”
“ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਓ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੜੀਦਾ ਨਹੀਂ। ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਡੈਡੀ ਜੀ ਕਿਉਂ ਲੜ ਰਹੇ ਸੀ?”

“ਤੂੰ ਸਕੂਲੋਂ ਬੱਕਿਆ ਆਇਐਂ, ਆਰਾਮ ਕਰ ਲੈ। ਹੋਮ-ਵਰਕ ਵੀ ਕਰਨੈ। ਪੇਪਰ ਵੀ ਨੇੜੇ ਈ ਨੇ ਤੇਰੇ। ਚੰਗੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਈਂ, ਦਿਲ ਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰ।”

ਮੈਂ ਲੇਟ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਫੋਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਏ। ਮਾਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕੀਤੈ। ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਮਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਲੇਟ ਗਈ ਏ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਗਦਾ ਵੇਖ ਮਾਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਏ, “ਸਾਮੀਂ ਤੇਰੇ ਮਾਮਾ-ਮਾਮੀ ਆਉਣਗੇ। ਨਾਲ ਨੀਟੂ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਮ-ਵਰਕ ਹੁਣੇ ਕਰ ਲੈ।”

“ਅਜੇ ਤਾਂ ਨੀਂਦ ਆ ਰਹੀ ਏ।”

ਬਾਹਰ ਵਾਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਿਆ ਏ। ਮਾਂ ਉੱਠ ਕੇ ਵੇਖ ਰਹੀ ਏ, “ਚਲੀ ਗਈ ਚੁੜੇਲ।” ਮਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਮੇਰੇ ਕੰਨੀਂ ਪੈਂਦੀ ਏ।

ਕਿੰਨੀ ਸੋਹਣੀ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਤੇ ਸੂਟ ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਾਂ ਵੀ ਤਾਂ ਸੋਹਣੀ ਏ। ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਈ। ਜਦ ਕਿਸੇ ਫੰਕਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦੈ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਫਬਦੀ ਏ, ਮਾਂ।

ਮਾਮਾ-ਮਾਮੀ ਤੇ ਨੀਟੂ ਆ ਗਏ ਨੇ। ਮੈਂ ਨੀਟੂ ਨਾਲ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਗੇਮ ਖੇਡਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮਾਮੀ ਜੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਮਾਮਾ ਜੀ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਨੇ। ਮਾਮਾ ਜੀ ਨੇ ਮਾਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਏ। ਮਾਮੀ ਜੀ ਬਾਹਰ ਗਏ ਨੇ।

ਮਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, “ਕੁਝ ਪੜ੍ਹ ਲਓ ਹੁਣ, ਗੇਮਾਂ ਹੀ ਨਾ ਖੇਡੀ ਜਾਓ।”

ਮਾਮੀ ਜੀ ਕਮਰੇ 'ਚ ਆ ਕੇ ਕਿਹ ਰਹੇ ਨੇ, “ਸੁਰਚੀ, ਜੇ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਸੂਰ ਤੇਰੀ ਈ ਨਿਕਲਦੈ।”

“ਮੇਰਾ?...ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਪਨੇ ਉਹ ਵੇਖੇ, ਤੇ ਕਸੂਰ ਮੇਰਾ?”

“ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝ। ਏਦਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਦੂਜੇ ਦਾ ਵੀ ਸੋਚੀਏ। ਜੇ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੇਂਗੀ ਤਾਂ ਮਰਦ ਤਾਂ ਜਾਊਂਗਾ ਹੀ ਬਾਹਰ। ਉਹਨੂੰ ਤਾਂ ਵੈਸੇ ਵੀ ਬਾਹਰ ਮੂੰਹ ਮਾਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਏ।”

“ਨਾ ਹੁਣ ਉਹਨੂੰ ਏਸ ਉਮਰ 'ਚ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਮੁੰਡਾ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਪਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਤਾਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਬਸ....”

ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਹਾਲੇ ਛੋਟਾ ਈ ਤਾਂ ਏ। ਨਾਲੇ ਜੀਜਾ ਜੀ ਕਿਹੜੇ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਗਏ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੱਡ, ਤੂੰ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਬੁੱਢੀ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਈ ਏ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਮਰ ਵਧਦੀ ਏ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਏ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਹੀ ਤਾਂ ਸਹਾਰਾ ਹੁੰਦੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ, ਦੋਵੇਂ। ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਪਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣ। ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਕਰ ਰਹੀ ਏਂ, ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਰ ਨਹੀਂ ਵੱਸਦੇ। ਪੂਜਾ-ਪਾਠ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਏ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ। ਘਰਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਨਾਨੀ ਕੋਲ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀਹਦੇ ਕੋਲ ਜਾਵੇ?”

“ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪਤਾ।”

“ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਤਾਂ ਝਗੜਾ ਕਾਹਦਾ?... ਕਰਵਾ ਲੈਣ ਦੇ ਫੇਰ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ। ਉਹ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਬੁਢਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਤੂੰ ਕਰੀ ਜਾ ਆਪਣਾ ਪੂਜਾ-ਪਾਠ। ਉਹ ਕਿਉਂ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਪੂਜਾ-ਪਾਠ ਕਰੇ। ਤੂੰ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਏਂ, ਉਹ ਹੁਣੇ ਸੰਨਿਆਸ ਲੈ ਲਵੇ?”

“ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ....।”

“ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਏ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਠੰਢੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਸੋਚ। ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ, ਜੇ ਉਹ ਕਿਤੇ

ਹੋਰ ਗਲਤ ਏ। ਤੈਨੂੰ ਮਾਰਦਾ-ਕੁੱਟਦੈ, ਤੰਗ ਕਰਦੈ ਤਾਂ ਦੱਸ, ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਓਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੀਏ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਗਲਤੀ ਈ ਤੇਰੀ ਏ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿ ਲਈਏ? ਤੇਰਾ ਭਰਾ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦੈ?”

“ਪਰ ਭਰਜਾਈ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਸੌਂਦਾ ਨਹੀਂ। ਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸੌਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੈ....।”

“ਹੁਣ ਉਹ ਵੱਡਾ ਹੋ ਰਿਹੈ। ਉਹਨੂੰ 'ਕੱਲਿਆਂ ਸੌਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਏ। ਨਾਲੇ ਇਹ ਗੱਲ ਜੀਜਾ ਜੀ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਡਿਸਕਸ ਕਰ ਤੇ ਹੱਲ ਲੱਭ। ਪਰ ਖਿਆਲ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖ। ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਸੋਚ। ਵਾਧੂ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ 'ਚ ਨਾ ਪੈ। ਸੋਚ, ਜੇ ਤੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਵੇ, ਫੇਰ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ ਤੇ ਜੇ ਉਹ ਗੁਰਦਿਆਲ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਨਾ ਦਵੇ, ਫੇਰ....? ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਏ ਤਾਂ ਦੱਸ। ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਪਵਾਂਗੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦੀ ਆਂ ਤੇਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਪਰ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਛੇਤੀ ਹੀ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਆਪਣੀ ਤੇ

ਹੁੰਦੀ ਈ ਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਸਮਝ ਰਹੀ ਏਂ ਨਾ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ?”

“ਹਾਂ....”

“ਸੁਰਚੀ, ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਸਮਾਂ ਚਾਹੀਦੈ ਤਾਂ ਦੱਸ। ਆਪਾਂ ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਨੇ ਆਂ, ਪਰ ਤਮਾਸ਼ਾ ਨਾ ਬਣਾ।”

“ਉਹ ਜੀਹਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਖਾਬ ਲੈ ਰਹੇ ਨੇ, ਉਹ....!”

“ਤੂੰ ਓਸ ਕੋਲੋਂ ਕੀ ਲੈਣੈ?”

“ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ, ਅੱਜ ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਘਰ ਹੀ ਲੈ ਆਏ....।”

“ਤੂੰ ਏਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੱਸ। ਉਹਦੀ ਤਾਂ ਬਾਅਦ 'ਚ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ।”

“ਉਹਨੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ।”

“ਮੰਨਣਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਹਨੇ। ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਛੱਡ ਪਹਿਲਾਂ।”

“ਅੱਛਾ....”

“ਕੀ ਅੱਛਾ....?”

“...ਉਹ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਟ ਛੱਡੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਏ। ਉਹਦੇ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛ ਲਓ ਪਹਿਲਾਂ।”

“ਕੀ ਪੁੱਛੀਏ?”

“ਏਹੋ....।”

“ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਪ ਝੱਲੀ ਏਂ, ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਏਂ। ਲੱਗਦੈ ਇਕ ਵਾਰ ਹੋਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਨੀਮੂਨ 'ਤੇ ਭੇਜਣਾ ਪਊਂ।”

“ਸ਼ਰਮ ਕਰੋ।”

“ਲੈ ਹੁਣੇ ਤਾਂ ਪੂਜਾ-ਪਾਠ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਪਈ ਸੈਂ ਤੇ ਹੁਣੇ ਸ਼ਰਮਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਏਂ। ਠਹਿਰ ਜਾ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਆਉਨੀ ਆਂ।”

ਮਾਮੀ ਜੀ, ਮਾਮਾ ਜੀ ਤੇ ਡੈਡੀ ਤਿੰਨੋਂ ਜਣੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਆ ਗਏ ਨੇ। ਡੈਡੀ ਜੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਏ। ਮਾਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਨੇ, “ਮੈਂ ਏਦਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਪਰ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛ ਲਓ। ਏਹਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੌਰਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ?” ਕਮਰੇ 'ਚ ਨਿੰਮ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹਾਸਾ ਫੈਲ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਰੰਗ ਲਾਲ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੋਹਣੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਨੇ। ਚਾਰੇ ਜਣੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਵੀ ਬਾਕੀ ਦੋਸਤਾਂ ਵਰਗਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮਾਂ ਤੇ ਡੈਡੀ ਵੀ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਹੱਥ ਵੀ ਫੜਿਆ ਹੋਇਐ।

ਮਾਮੀ ਜੀ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਸਾਨੂੰ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਗਏ ਨੇ।

ਮਾਂ ਡੈਡੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਰਹੀ ਏ, “ਕਿਹੜਾ ਸੂਟਾ ਪਾਵਾਂ?”

“ਜਿਹੜਾ ਮਰਜ਼ੀ ਪਾ ਲੈ। ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਜਚਦੇ ਨੇ ਤੇਰੇ 'ਤੇ।”

ਮੈਂ ਤੇ ਡੈਡੀ ਜੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ। ਮਾਂ ਹਾਲੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਰ ਵਾਹੁਣ ਲੱਗੀ ਏ। “ਮਾਂ ਵਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਛੱਡ ਦਿਓ, ਦਿਨੇ ਆਈ ਆਂਟੀ ਵਾਂਗ।”

“ਡੈਡੀ ਜੀ....ਆਂਟੀ ਦੇ ਵਾਲ ਕਿੰਨੇ ਲੰਮੇ ਸਨ, ਮੰਮੀ ਦੇ ਵੀ ਸੋਹਣੇ ਨੇ, ਆਂਟੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਹੈ ਨਾ....! ਪਰ, ਉਹ ਆਂਟੀ ਕੌਣ ਸੀ?”

ਡੈਡੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਲਾਵੇ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ।

ਚੰਨਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਪ੍ਰੋ. ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ

ਚੰਨਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੱਲੇ ਕਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੰਦ ਵਾਰ ਕੇ ਨਿਭਾਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਅਸੀਂ ਅੱਗ ਦਿਆਂ ਰੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਏ ਆਲ੍ਹਣੇ ਅਸੀਂ ਮਘਦੇ ਅੰਗਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੋਟ ਪਾਲਣੇ ਸਾਡੀ ਸੂਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਡਾ ਹੈ ਸੁਰਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੰਦ ਵਾਰ ਕੇ ਨਿਭਾਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਜਿਥੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਇਲਾਹੀ ਹੈ ਆਵਾਜ਼ ਗੂੰਜਦੀ ਉਥੇ ਪੌਣਾਂ ਦੇ ਵੀ ਅੱਥਰੂ ਰਬਾਬ ਪੁੱਝਦੀ ਰਹਿਣਾ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਲਾਲੇ ਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੰਦ ਵਾਰ ਕੇ ਨਿਭਾਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਜਿਹੜੀ ਮਿੱਟੀ ਉੱਤੇ ਮਾਹੀ ਨੇ ਬੇਦਾਵਾ ਪਾੜਿਆ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਉਹਨੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਚਿੱਟ ਚਾੜਿਆ ਜੀਣਾ ਮਰਨਾ ਹੈ ਮਿੱਤਰਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੰਦ ਵਾਰ ਕੇ ਨਿਭਾਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਗਏ ਨੀਹਾਂ 'ਚ ਚਿਣਾਏ ਹਾਣੀ ਅੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਸੁਣ ਜੁਲਮਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਚੰਨ ਧਰਤੀ ਵੀ ਰੋਏ ਸਾਡਾ ਸਾਂਝਾ ਇਤਿਹਾਸ ਟੁੱਟੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੰਦ ਵਾਰ ਕੇ ਨਿਭਾਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ

ਲਿਖੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਗਦਰੀ ਇਹ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਬੋਲ ਸਾਡੀ ਚੌਡੀ ਤੇ ਭਰੌੜੀ ਨੇ ਸਰਾਭਿਆਂ ਦੇ ਬੋਲ ਸਾਡਾ ਸਾਂਝਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਛੱਨਾਂ ਢਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ...

ਆਮਿਰ ਦੇਵੇਗਾ ਲੀਡਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਅਭਿਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਬਲਕਿ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਜਕਲ ਉਹ 'ਦ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰਿਫਾਰਮਸ' (ਏ.ਡੀ.ਆਰ.) ਦੇ ਮਤਦਾਤਾ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਭਿਆਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਭਿਆਨ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਬੈਂਗਲੌਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ 'ਬੀ ਇਡੀਅਟਸ' ਦੀ

ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ।

ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਜਗ੍ਹਾ-ਜਗ੍ਹਾ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੋਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖ ਲਵੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਿਉ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਟੀ.ਵੀ., ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਟੀ.ਵੀ. ਲਈ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਐਡ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੈਗ ਲਾਈਨ ਹੈ, 'ਸੱਚੇ ਨੂੰ ਚੁਣੋ, ਚੰਗੇ ਨੂੰ

ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਵੋਟਰ ਟੋਲ ਫ੍ਰੀ ਨੰਬਰ 1-800-110-440 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, MYNETA ਲਿਖ ਕੇ 56-70 'ਤੇ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਭੇਜ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੈਬਸਾਈਟ <http://www.nationalelectionwatch.org> 'ਤੇ ਜਾਕੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਨਾਲ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਵੋਟਰ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਵਾਂਗਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵਾਪਸ ਚਲਿਆ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ।

ਏ.ਡੀ.ਆਰ. ਨੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੰਬੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤਹਿਤ ਇਹ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ 'ਏ.ਡੀ.ਆਰ. ਪਿਛਲੇ 6-7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਛੋਟੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ। ਹੁਣ ਇਹ ਅਭਿਆਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਆਮਿਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਨਾਲ 'ਵੋਟ ਫਾਰ ਨਨ' ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਫੈਸਲਾ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋ ਵੀ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।'

ਯਾਨਿ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੋਟ ਦੇਣ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨੋਤਾ ਨਾ ਚੁਣੋ। ਦੂਜਾ, ਵੋਟ ਦੇਣਾ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਵੋਟਿੰਗ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਸੈਲੀਬ੍ਰੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖਾਂਗਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦਾ ਅਕਸ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚਾਂਗਾ। ਉਦੋਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ, ਕੈਂਡੀਡੇਟ ਦਾ ਚਰਿਤਰ। ਜੇਕਰ ਚਰਿਤਰ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਾਂਵਲਾ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ-ਬਿਪਾਸ਼ਾ

ਆਪਣੇ ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੱਖਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਬੱਸੂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿਚ ਰੰਗ ਕੋਈ ਮਾਇਨਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਚਮਤੀ ਦਾ ਰੰਗ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮਹੱਤਵ ਤਾਂ ਪੂਰਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਹੈ। ਖਾਸਕਰ ਮਾਡਲਿੰਗ ਜਾਂ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਚਮਤੀ ਦੇ ਰੰਗ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।' ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, 'ਸਾਂਵਲਾ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ।' ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸਟਾਈਲਿਸ਼ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਵਿਜੇਤਾ ਤੋਂ ਫੈਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ

ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਇਨਕਾਰੀ।

ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ 'ਆ ਦੇਖੋ ਜ਼ਰਾ' ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਨੇਲਪਾਲਿਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਤੋਂ ਹੀ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਉਸ ਨੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਨੇਲਪਾਲਿਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਜੇਤਾ ਆਪਣੀ ਆਊਟਫਿਟਸ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਰੱਖਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਹੈ।

ਸਨੀ, ਅਕਸ਼ੈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਸੈਫ ਵੀ ਸਰਦਾਰ

ਸਨੀ ਦਿਓਲ ਦੀ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਤੇ ਅਕਸ਼ੈ ਦੀ 'ਸਿੰਘ ਇਜ਼ ਕਿੰਗ' ਸੁਪਰ ਡੁਪਰ ਹਿਟ ਰਹੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਹੀਰੋ ਸਰਦਾਰ ਬਣੇ ਸਨ।

ਹੁਣ ਸੈਫ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ ਆਪਣੇ ਹੋਮ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ 'ਲਵ ਆਜਕਲ' ਵਿਚ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਸਰਦਾਰ ਬਣੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਜਬ ਵੀ ਮੇਟ' ਫੇਮ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਲੀ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ, ਸੈਫ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਵੈਸੇ 'ਲਵ ਆਜਕਲ' ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਤਾਂ ਦੀਪਿਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਰਿਲੀਜ਼ 'ਚਾਦਨੀ ਚੌਂਕ ਟੁ ਚਾਈਨਾ' ਦਾ ਹਾਲ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

'ਬਲੂ' ਵਿਚ ਲਾਰਾ ਨੇ ਕੀਤੇ ਪਾਣੀ ਹੇਠਾਂ ਸਟੰਟ

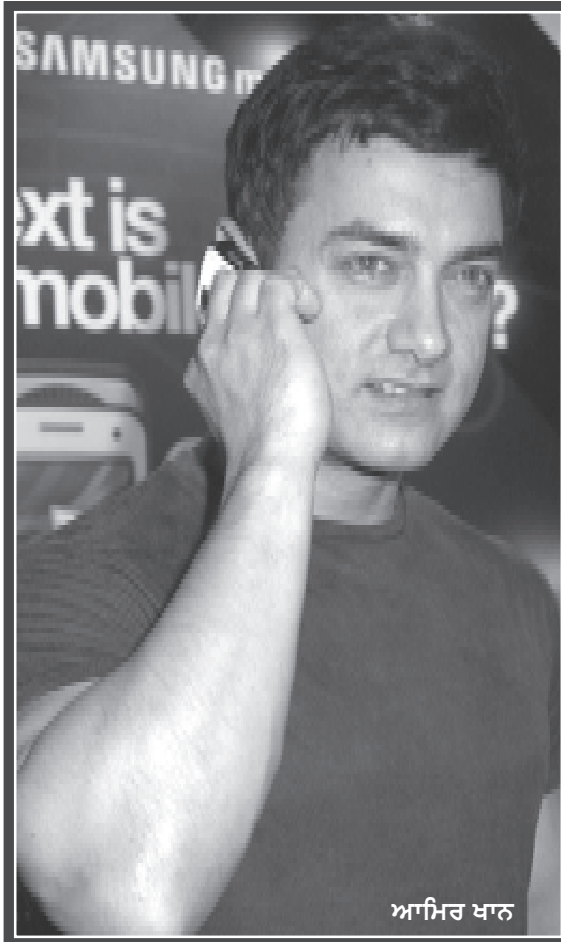
ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਖੂਬ ਚਮਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਨਾਂ ਲਾਰਾ ਦੱਤਾ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਲਾਰਾ ਦੱਤਾ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੰਗ ਲਿਆਵੇਗੀ ਕਿ ਹਰ ਪਾਸੇ ਉਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਗੂੰਜੇਗਾ। ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਇਸੇ ਉਤਸ਼ਾਹ 'ਚ ਲਾਰਾ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਨਿਖਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਬੋਡੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ। ਜੀ ਹਾਂ, ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ ਨਾ ਤੁਸੀਂ!

ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਾਰਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ 'ਬਲੂ' 'ਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਸਟੰਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਅਸਰ ਲਾਰਾ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਸੁੰਦਰਤਾ 'ਤੇ ਸਾਫ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਲਾਰਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਿਲਮ 'ਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਅਤੇ ਰਿਤਿਕ ਵਿਚਲੀ ਨੇੜਤਾ ਵਧੀ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮਿਰ-ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਤੇ ਸਲਮਾਨ-ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਥੇ ਇਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਯਾਰੀ ਵੀ ਹੈ। ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਰਿਤਿਕ ਰੋਸ਼ਨ ਤੇ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਤਿਕ ਦਾ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਦੇ ਬੰਗਲੇ ਮੰਨਤ 'ਚ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਜੇਨ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਦੇ ਘਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹੋ ਨਹੀਂ, ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਅਟਲਾਂਟਿਸ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੁਬਈ 'ਚ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਵੀ ਜੂਨੀਅਰ ਰੋਸ਼ਨ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸੀ।

ਆਮਿਰ ਖਾਨ

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਨਾਲ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਵੋਟਰ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਵਾਂਗਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵਾਪਸ ਚਲਿਆ ਜਾਵਾਂਗਾ।

ਸੁਟਿੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ 'ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ', ਬੈਂਗਲੌਰ ਦੇ ਡੀਨ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ 'ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ', ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਨੀਲ ਹਾਡਾ ਸਹਿਤ ਕਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ।

ਏ.ਡੀ.ਆਰ. ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦੇ ਸਕਣ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਬਹੁਤ

ਚੁਣੇ। ਹਰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਐਡ ਡਬ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਫ੍ਰੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਖਰਚ ਵੀ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ 'ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ' ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੀਤਕਾਰ ਪ੍ਰਸੂਨ ਜੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਫ੍ਰੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵੋਟਰ

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਹਨ 'ਮਿੰਨੀ ਪੰਜਾਬ' ਦੇ

ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਅਤੇ ਜਿਵਿਧਾ ਦੇ ਅਭਿਨੈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਮਿੰਨੀ ਪੰਜਾਬ' ਦੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਹਨ ਜੈਦੇਵ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਹਨ ਖੁਦ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜ ਬਰਾੜ, ਕੰਵਰ ਜੁਨੇਜਾ ਅਤੇ ਜੱਗੀ ਸਿੰਘ ਨੇ। ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਕੁੱਲ ਅੱਠ ਗੀਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਲਕਾ ਯਾਗਨਿਕ, ਸਲੀਮ, ਕਵਿਤਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਮੂਰਤੀ, ਜਸਪਿੰਦਰ ਨਰੂਲਾ, ਲਾਭ ਜੰਜੂਆ ਅਤੇ ਕੰਠ ਕਲੇਰ ਨੇ ਗਾਇਆ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਜੇ ਗੱਲ ਵਿਗੜ ਗਈ' (ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ) ਬੜਾ ਹੀ ਪਿਆਰਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਗੀਤ ਹੈ। 'ਰੱਬ ਨੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜੋਤੀਆਂ' (ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ) ਵੀ ਪਿਆਰ ਭਰਿਆ ਗੀਤ ਹੈ। 'ਰੱਬ ਦਿਲਾਂ ਦੇ' (ਸਮੂਹ ਗੀਤ) 'ਚ ਕਲਾਸਿਕੀ ਰੰਗ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਵੀ। 'ਚੁਸਤੀ-ਫੁਰਤੀ' ਅਤੇ 'ਤੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ' ਗੀਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਖਰੀ ਦੋ ਗੀਤ 'ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੇ' (ਲਾਭ ਜੰਜੂਆ) ਅਤੇ 'ਯਾਰ ਜੁਦਾ' (ਕੰਠ ਕਲੇਰ) ਵੀ ਵਧੀਆ ਗੀਤ ਹਨ। ਫਿਲਮ 'ਮਿੰਨੀ ਪੰਜਾਬ' 'ਚ ਮੁੱਖ ਨਾਇਕ ਹਨ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਅਭਿਨੇਤਰੀ

ਜਿਵਿਧਾ ਆਸਥਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਿਲਵਰ ਜੁਬਲੀ ਫਿਲਮ 'ਯੇ ਦਿਲ ਆਸ਼ੀਕਾਨਾ' ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਲਾਕਾਰ ਲਿਲੀ ਪੁੱਟ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਬੇਦੀ, ਮਾਨਵ ਵਿਜ, ਤੇਜ ਸਪਰੂ, ਪੂਜਾ ਕੱਵਲ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਮਾਊਥੋ, ਅਹਿਸਾਨ ਖਾਨ, ਅਮਿਤਾ ਨਾਂਗੀਆ, ਡੌਲੀ ਬਿੰਦਰਾ, ਗੁਫੀ ਪੇਂਟਰ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਸ਼ੌਂਕ ਆਦਿ ਵੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ। 'ਚੁਸਤੀ-ਫੁਰਤੀ' ਨਾਮੀ ਗੀਤ ਜੋ ਕਿ ਓ.ਐਕਸ.ਐਲ. ਮੁੰਬਈ ਵਲੋਂ ਐਨੀਮੇਟਿਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ ਬਹੁਤ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਰਹੇਗਾ। 'ਜੇ ਗੱਲ ਵਿਗੜ ਗਈ' ਇਕ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੀਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਸੀ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਵੇਗਾ। 'ਰੱਬ ਨੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜੋਤੀਆਂ' ਹਰ ਵਿਆਹ - ਸ਼ਾਦੀ ਆਦਿ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਣੇਗਾ। 'ਰੱਬ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ' ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਗੀਤ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਵਧੀਆ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਇਕ-ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਗਾਇਆ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੈ।

ਜਬ ਲਗ ਖਾਲਸਾ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ। ਤਬ ਲਗ ਤੇਜ ਦੇਊ ਮੈ ਸਾਰਾ।
ਜਬ ਯਹ ਜਹੈ ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤ। ਮੈ ਨ ਕਰਹੂੰ ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਨੂੰ
ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ
ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ

ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ

President and CEO: Nick Gakhel

Allstates Transportation Company
(630) 668-3570

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਹਰਿ ਅਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਪਾਇਆ ਮੁਆ ਜੀਵਾਇਆ ਫਿਰ ਬਾਹੁੜਿ ਮਰਣੁ ਨਾ ਹੋਈ॥

ਲਾਇਨਜ਼ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ

ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਸਦੀ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ
ਕਲਗੀਧਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਦੇ ਸਾਜੇ ਨਿਵਾਜੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਪੁਰਬ ਦੀ

ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ

ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਮੁਬਾਰਕ!

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ
(ਡਾਇਰੈਕਟਰ)
317-557-4278

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ
(ਡਾਇਰੈਕਟਰ)
765-714-2699

Lions Of Punjab, Indianapolis

ਰੇਡੀਓ ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ ਵਲੋਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ
ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲਖ ਲਖ ਵਧਾਈ
ਵਲੋਂ:
ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਪੰਮੀ ਗਿੱਲ

SINGH

PINLESS COMMUNICATION

www.singhpinless.com (ਇਸ ਸਾਈਟ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵੀ ਫੋਨ ਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਡਾਲਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।)

ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ
ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਰਜੀਆ ਸਸਤੀ ਫੋਨ ਕੰਪਨੀ

2.2¢
PER
MINUTE

\$100 ਵਿੱਚ 75 ਘੰਟੇ

ਗੱਲ ਕਰੋ

ਇੰਡੀਆ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੇ

ਇੰਡੀਆ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੇ 75 ਘੰਟੇ (4545 ਮਿੰਟ) ਗੱਲ ਕਰੋ

ਕਾਲ ਕਰੋ **661-889-1927**

NO

Hidden Charges
Connection Fee
Monthly Fee
Other Charges

2.5¢ PER MINUTE
ਇੰਡੀਆ ਘਰ ਵਾਲੇ ਫੋਨ ਤੇ
66 ਘੰਟੇ 40 ਮਿੰਟ
(4000 ਮਿੰਟ) ਗੱਲ ਕਰੋ

We Will Beat Any Deal

Hotel POS System

Wright Express
Voyager
Fuelman
Fleetscards

Ask us about
our Pay at
Pump Specials

On a Discounted Rate for
Credit Card and ATM
Processings Best Deal for all
Business Owners Save Money

Credit Card

Loans

ATM

INSURANCE

Check Guaranteed

Credit Card Advance Funding

Need Financing?

We do Financing for
Hotel/Motels, Gas Stations,
and other Commercial Properties

Call Mr. Amrit Patel
ATM Credit Card Services

1-877-ATM-0003

GOOD / BAD / UGLY CREDIT WE DO IT ALL

Up to 97% Loan to Value Purchase / Cashout / Refinance

30 yrs Fixed @ 4.875 % APR Apply Today!!!!

Conforming Loans
Jumbo Loans

FHA Loans

* Purchase upto 97%

* FHA Refinance / Cash Out
95%

Gift Towards

Downpayment OK

FHA Streamline Refinance

* No Credit check

* No Credit Underwriting

* No Income Verification

A Full Service Mortgage Broker affiliated with Lenders & Investors throughout the Country

Office: 847-874-4884

Fax: 847-874-4885

We give Written Good Faith Estimates and We are right on the MONEY

97% Financing Available on 2-Unit / Single Family Home/ Town Home/ Condo.

We Have
Extended
Hours to
Serve you
better.

WE GIVE YOU WHAT WE QUOTE YOU

Contact: **Waqar Qureshi @ 847-361-0606 (Cell)**

QSQ Financial Inc. 7848 N Lincoln Ave. Skokie, IL 60076

!!LOAN MODIFICATION!!

Don't Let your Dream Home Foreclose!!! Apply for LOAN MODIFICATION TODAY!!!

No Credit Check, Mortgage Lates are Okay
Free Consultation Available

Late on your Mortgage Payments? NO PROBLEM!!! CALL OUR LOAN MODIFICATION EXPERTS

Attn. Gas Station / Motel Managers Be a Business Owner
We Have Very Good Opportunities Available For First Time Business Buyers.

* Financing Available for Gas stations / Hotels / Motels / Flagged and Unflagged.

* Working Capital available for Flagged and Unflagged Businesses with or without real estate.

* Limo / Fleet Loans available.

* Gas Station for Sale at busy Intersection on Northwest Suburbs. \$ 199,000.00

* Liquor Store for Sale in Milwaukee, WI \$199,000.00

* Grocery Store for Sale in Northwestern Suburbs. \$ 79,000.00

* Loan Modifications for Residential / Commercial Loans Call us today.

Contact: **Amar Singh @ 312-719-0505 (Cell)**

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਜਬ ਲਗ ਖਾਲਸਾ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ। ਤਬ ਲਗ ਤੇਜ ਦੇਊ ਮੈ ਸਾਰਾ।
ਜਬ ਯਹ ਜਹੈ ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤ। ਮੈ ਨ ਕਰਹੂੰ ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ।

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਜੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ
ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਪੁਰਬ ਦੀ ਸਮੂਹ
ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ

ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਵਧਾਈ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ, ਯਾਸ਼ਮੀਨ ਸਿੰਘ,
ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ

ਪਿੰਡ ਵੱਡੀ ਮਿਆਣੀ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ)

ਫੋਨ: 847-290-1408, ਸੈਲ: 708-288-8520

Mohinder Coporation

Quick Party Store, Billa's Liquer Store, Anglo Party Store, Sunoco Gas Station

ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਲਿੱਕਰ ਸਟੋਰ ਜਾਂ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਖਰੀਦਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਾਲ ਕਰੋ: 708-288-8520